

Proband

Hansine Kathrine* Margarete Berg. Født 08.11.1877 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Døpt 18.04.1878 i Frederiksværk kirke, Vinderød (Frederiksborg amt).¹ Levde 1883 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Levde fra 1883 til 1888 i Adserbo, Melby sogn (Frederiksværk amt). Levde 1889 i Sankt Stefan sogn (København kommune). Levde 1890 i Hellig Kors sogn (København kommune). Flyttet 01.06.1893 fra Hellig Kors sogn (København kommune) til Kristiania (OS). Død 30.03.1957 i Oslo (OS). Begravet 04.04.1957 på Østre Gravlund, Oslo.²

Kathrine ble født i Frederiksværk i 1877:

«Nr. Frederiksværk.

Aar og Datum: 8. November.

Barnets fulde Navn: Hansine Kathrine Margarete Berg.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme: 1878. 18 April (Skærtorsdag) i Kirken.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Bopæl:

Maskinarbejder Peter Viggo Berg paa Frederiksværk og

Hustru Theodora Katharine Karoline Nielsen. 22 Aar.

Faddernes Navn, Stand og Opholdssted:

Toldassistent Berg og Former Jens Jensen, alle fra Frederiksværk, Hendes Forældre».

Frederiksværk var i mange år opp til begynnelsen av dette århundre den viktigste delen av Vinderød sogn. Frederiksværk ligger på Nord-Sjælland ut mot Isefjorden overfor Nykøbing.

«Kokoppe-Indpodnings Attest» ble utstedt for Kathrine i Frederiksværk 25.06.1878.

Ved folketellingen 01.02.1890 bodde hun hjemme hos sine foreldre i Bangertsgade 82 C, Hellig Kors sogn i København kommune.

«Hansine Kathrine Margarete» ble konfirmert i Hellig Kors kirke 10.04.1892 av pastor Linnemann. Hennes far var «Maskinarbejder» og familien bodde i Brohusgade 4, 5.

01.05.1892 bodde Kathrine fortsatt hos sine foreldre i Brohusgade 4, 5. Sal ifølge et registerblad hos politiet i København.

Folketellingen for Kristiania av 1905 opplyser at Kathrine flyttet fra København til Kristiania 01.06.1893. Hun var da kun 15 år gammel.

Ved folketellingen for Kristiania i 1900 bodde Kathrine i Carl den XII's gade 9. I leiligheten bodde malermester Theodor Olsen, født 1864 i Romedal, hans hustru Andrea, født 1874 i Romedal og datteren Louise Olsen, født 1897 i Kristiania. Det referes her til Romedal i Hedmark, ca. 15 km. syd-øst for Hamar. Malerlærling Ole Pedersen, født 1884 i Romedal, bodde også i leiligheten. Kathrine var tjenestepike i familien.

Andrea (Andrea Louise ?) var konsertpianistinne og akkompagnatør. Hennes datter, Louise Olsen, senere gift Pahle, var spillelærerinne. Louises sønn, Bjørn Pahle, har vært norsk turistsjef i København. Jeg lærte selv å spille piano hos Louise Pahle fra da jeg var 7 år, dvs. fra 1944.

Bjørn Pahle har fortalt om «bestemamma Klem», det har også Andrea, Kathrines datter. «Bestemamma Klem» viser seg å være Wilhelmine Louise* Fridericke, født Nielsen, søster til Kathrines mor. Hun flyttet til Christiania 13.07.1875 og ble norsk statsborger. Senere giftet hun seg med Hans Fedor Klem som kom fra Tyskland 09.09.1884 og som var barbermester. Denne familien bodde i Riddervolds gate 10 B. H. F. Klem hadde sin «Barbér & Frisør» forretning i Stortingsgaten 12, på hjørnet av Rosenkranzsgaten.

Det fremgår av ovenstående at de to familiene kjente hverandre vel. Dette er sikkert forklaringen til at Kathrines foreldre kunne sende henne til Christiania kun 15 år gammel.

Da Kathrine giftet seg var hun «Bogbinderske» og bodde fortsatt i Karl XII's gade 7. Det oppgis at hun ble «konfirmeret» i København 10.04.1891, og at hun «sidst gaaet til Alters» samme dag.

Kathrine var en meget dyktig sangerinne. Hun sang blandt annet i Operakoret og i Oslo Damekor.

Kathrine («Trine») døde 30.03.1957 og ble begravet på Østre gravlund 04.04.1957.³

(Far I:1, Mor I:2)

Gift 30.11.1902 i Vår Frelsers kirke, Kristiania (OS) med⁴ **Fredrik Nygaard.** Kjelesmed. Født 25.10.1880 i

¹ Kirkebok Vinderød, 1863-91: «Fødte Qvindekiøn», folio 65.

² Minnesblad ved begravelsen.

³ Folketellingen i 1880 for Frederiksværk Købstad, folio 153-154. Optællingsliste for Befolkningen den 1ste Februar 1890 i Staden Kjøbenhavn. Kirkebok Hellig Kors, København, 1892-95: «Konfirmerede Piger», folio 9, nr. 18. Registerblad fra Københavns Politi ført fra 1. mai 1892. Konfirmasjonsattest, vigselattest. Folketellingene for Kristiania i 1900 og 1905. Christiania Adressebok 1911. Bjørn Pahle, Norges Hus, Amager Boulevard 111 B, 2300 S København, telefon +45 32 963250.

Kristiania (OS). Døpt 07.11.1880 i Grønland, Kristiania (OS).⁵ Død 19.01.1960 i Oslo (OS). Begravet 27.01.1960 på Østre Gravlund, Oslo.⁶

Fredrik var sønn til Ole Anton Christensen Nygaard og Anne Lovise Frantsdatter.

De var begge bl. a. etterkommere til Halle Torchilsen Botner, Ole Anton etter hans datter Gyri og Anne Lovise etter hans sønn Gudbrand.

Da Fredrik ble født bodde familien i Tøiengt. 28. Hans far var «Politiconst». Ved dåpen i Grønland kirke var følgende faddere: Joh. Hoyendahl, Hanna Frantsdatter Onen..(?), Ole Hoyendahl og Carl C. Nygaard.

Han bodde senere hele sitt liv i «Nr. 28».

Bestefar fortalte meg at området vest for Tøyengata 28 ikke var bebyggd når han var liten. Der gikk i stedet «Tøyenbekken», noe som fremgår av kartet fra 1881 ovenfor.

Området mellom Tøyengata og Enerhaugens bebyggelse i øst besto av en ubebyggd høyde hvor familien ofte tilbakte helgene sommerstid.

Tøyenbekken (også kalt Grønlandsbekken og Lortbekken) er en rørlagt bekk i Oslo som opprinnelig rant fra nordøst for Dælenenga til Oslofjorden.

Bekken hadde sitt naturlige løp fra kilden via Rodeløkka vest for Sofienberg, krysset Trondheimsveien ved Tøyen, passerte på nedsiden av Enerhaugen, krysset Grønlandsleiret under Lillebroen og fortsatte ut i havna over Grunningen.

Bekken tok med seg mye kloakk nedover, og ble derfor kjent som Lortbekken. Om ikke dette var ille nok skapte den også problemer med framkommeligheten enkelte steder. Den ble derfor lagt i rør i etapper fra 1862 til 1882. Den følger i rørene sitt naturlige løp mye av veien, men mot slutten blir den ledet over i Akerselva ved Schweigaards gate.

Bekken har gitt navn til gata Tøyenbekken.

«Kokoppe-Indpodnings-Attest.

Fredrik Nygård født i Christiania af Forældrene konstabel Ole Anton Nygård og hustru Lovise Frantsen og boende i Christiania 7 måneder gammel, er af mig Underskrevne, Aar 1881 den 8-VI indpodet med Kokopper. Ved nøiagtigt Eftersyn imellem den 7de og 9de Dag efter Indpodningen har jeg fundet alle de Tegn, som vise dem at være de ægte Kokopper; de vare nemlig hele og ubeskadigede, opfyldte med en klar Vædske, i Midten nedtrykkede, og omgivne med en rød Cirkel;

Fredrik Nygård

har da ordentlig gjenemgaaet de ægte Kokopper, som beskytte for Børnekopper; hvilket herved, paa Ære og Samvittighed, bevidnes af

Knia den 22/6 Aar 1881 - Carl Thauloug.».

Fredrik ble konfirmert i 1895:

«Konfirmationsdag d. 21de april 1895.

Fredrik Nygaard - Konfirmandens Kristendomskundskab: 3 - ».

«Folketælling for Kongeriget Norge 1ste Januar 1891.

Kristiania By. Schema 2. Personseddel No. 121.

Tællingskreds No. 175. Husliste No. 2.

- 1, Fuldt Navn: Fredrik Olsen Nygaard.
2. Kjønn: Mandkjønn.
3. Stilling til Familiens Hovedperson: Søn.
6. Fødselsaar: 1880.
7. Fødested: Christiania.
11. For de af Andre helt eller delvis Forsørgede:
Forsørgerens Livsstilling: Politioverkonstabel.»

Ved folketellingen i 1900 var Fredrik «smedlærling v/ fabrik».

«Smed Fredrik Nygaard» og «Bogbinderske Hansine Kathrine Margrethe Berg» giftet seg i Vår Frelsers kirke (Domkirken) den 30.11.1902. Fredrik bodde da i Tøiengade 28. Det oppgis at han ble «konfirmeret» 21.04.1895 i Grønland kirke og at han «sidst gaaet til Alters» samme dag. Hans far var politikonstabel, forlovere var O. Nygaard, Tøiengaden 28 og M. Nygaard, Urtegaden nr. 1.

Ved folketellingen i 1905 bor Fredrik med sin familie i «Tøyengade nr. 28: 4 etage tilvenstre (1 oppgang)». Han leier altså leiligheten over sine foreldre, den leilighet som han overtar senere. Familien består av Fredrik, hans hustru Kathrine og barna Louise Karoline, Andrea Viktoria og ett «udøbt pigebarn», dvs. Solveig Maud som ble født 26. november det året.

Utskrift fra folketellingen i 1910 for Kristiania Kjøpstad:

⁴ Kirkebok Vår Frelsers Kirke (Nå Oslo Domkirke) nr. 33: «D. I Ægdeskab Indtraadte», folio 6, nr. 120.

⁵ Kirkebok Grønland nr. 7: «A. Levende Fødte», folio 85, nr. 269. Dåpsattest.

⁶ Minnesblad ved begravelsen.

Husstandsmedlemmer:

- Fredrik Nygaard - Født 25.10.1880 i Kristiania - Gift husfar - Kjeldelarbeider.
- Hansine Kathrine Mararet Nygaard - Født 08.11.1877 i Danmark - Gift husmor.
- Louise Karoline Nygaard - Født 01.05.1903 i Kristiania - Datter.
- Andrea Viktoria Nygaard - Født 19.04.1904 i Kristiania - Datter.
- Maud Solveig Nygaard - Født 26.11.1905 i Kristiania - Datter.
- Alf Fredrik Nygaard - Født 01.12.1908 i Kristiania - Ugift sønn.

Leilighet nr. 11:

Forhus - 4 etasje - Husleie kr. 17.

Bosted (bygård/hus/tomt):

Tøiengate 28 - Vaaningshus - 21 personlister - 94 tilstedeværende og 84 hjemmehørende personer.

En kommunal folketelling i Kristiania 01.12.1923 viser at Fredrik bodde med sin familie i leilighet nr. 8 i Tøyengaten 28, Grønland menighet. Han var ansatt ved Statsbanenes verksteder som Kjelsmed.

Fredrik var utrolig sterk, heldigvis hadde han ett meget vennlig gemytt. Det gikk flere historier om hans styrke og sinnesro. En gang løp ett to-spenn, vogn med to hester, ut i Sørlibakken, og den kvinnelige kusken mistet kontrollen over hestene. Fredrik hoppet opp på vognen og tok seg frem på spannet mellom hestene. Vel fremme festet han armene om hestenes hals og dro deres hoder mot hverandre og fikk på denne måten stoppet to-spennet. En annen gang var det bråk mellom to som hadde forfrisket seg vel mye nede på gaten. Fredrik løftet begge, en i hver arm. Han slo kombatantene mot hverandre og sendte de så hver sin vei med beskjed om å fjerne seg umiddelbart.

Kaare Ingar Sletta forteller:

«Jeg kom på en gammel historie som mor fortalte mange ganger. Jeg mener hun sa det var «onkel Fredrik». Hun fortalte at han alltid var «full av gærninger» og drev ap med de unge i familien ved passende anledninger:

Det var i forbindelse med jul, og hele familien var samlet ett eller annet sted i Kristiania til stor julefeiring med alt der tilhørte. Jeg husker ikke akkurat hvor gammel mor var, men ut fra hvordan hun fortalte det kan tidspunktet trolig ha vært ca. 1920 eller like før («jeg var ikke gamle jenta, men husker episoden som om den var i går»). Alle barna i familien hadde gjort klar og hengt opp julestrømper for å få litt godteri etc. i løpet av natten, slik som skikken var. Onkel Fredrik kom også listene med en litt større strømpe som han hengte på den mest iøyenfallende plassen. Han ga også noen små ertende kommentarer til barna om at det skulle bli spennende å se neste dag hvem som fikk mest og finest godteri. Neste morgen (første juledag) var han meget kry og smilte bredt da han heftet ned strømpa som nok var litt tyngre enn barnas. Men ansiktsuttrykket da han tok ned i strømpa for å ta ut gaven/godteriet «kunne ikke betales med penger» sa mor. I strømpa hans lå det en stor kokt potet.....».

Fredrik og Kathrine eide eller leide et sommersted på Lørenskog i 1924. Det viser flere bilder fra fotoalbumet til Karoline, Fredriks eldre søster.

Han hadde - som tjenestemann ved jernbanen - tjenestebevis, noe som var nødvendig for å kunne oppholde seg i grenseområdene mot Sverige.

Det er usikkert når «Solhøgda» ved Langvannet på Lørenskog ble anskaffet, muligens var det så sent som omkring 1941. Bilder før denne tid ser ut til å være fra andre steder på Lørenskog. Her ble det holdt kaniner og dyrket tobakk under krigens varemangel.

Familien måtte gi fra seg hytta omkring 1948. Bakgrunnen finner vi i en artikkel i Aftenposten 16.12.1946:

Til hytte-eiere i Lørenskog.

Vi har i den siste tid vært tvunget til å gå til rekvirering av en del sommerhytter her i bygda. Dette arbeid er vi dessverre nødt til å fortsette med en tid framover.

Det er ikke med glede vi på denne måte griper inn i folks privatliv, men tiden er dessverre slik i dag at vi som har med dette arbeid å gjøre, må la følelsene vike for fornuften.

Vi vil hermed inntrengende henstille til alle som har sommerhytter i Lørenskog at de frivillig stiller disse til disposisjon for husfordelingsnemnda for at vi kan komme dem til hjelp som i dag har det aller vanskeligst.

Av søknader vi har mottatt kan nevnes noe i fleng:

«9 voksne i 2 rom.»

«Foreldre og 6 barn i 1 rom og kjøkken.»

«Vi har bare to rom og kjøkken. Vi har selv fem voksne barn, hvorav to av døtrene er gifte og nu har sine menn her. Den ene av døtrene har en gutt på to år og venter en til i februar.»

Slik kan vi fortsette å sitere fra søknader som er kommet inn.

Vi vet det er tungt for folk som gjennom mange år har bygd og stelt med hytta og tomten for å ha et sted å reise til i helgen og ferien, å gi avkall på dette og kanskje bli nødt til å sitte inne i en liten byleilighet i fritiden.

Vi vet også at det er mange som ikke har tilbudt sine hytter, fordi de mener at disse er for dårlige til vinterbruk. Dette kan i de fleste tilfelle rettes på av husfordelingsnemnda ved at hytten blir kledd innvendig med Huntonit. Dette kan kommunen besørge og finansiere mot å få utlegget igjen i de første måneders husleie.

Vi henstiller inntrengende til alle å være med å gjøre sitt beste for å avhjelpe den nød som nu er til stede. Hyttene vil bli frigjort igjen så snart man får forsvarlig hus å plassere folk i.

Vær vennlig og skriv til husfordelingsnemnda, Fjellhamar gård, Lørenskog, eller ring Lørenskog 51 straks, så kanskje vi kunne hjelpe noen allerede før jul.

Lørenskog Husfordelingsnemnd, 14. desember 1946.
Hans Engebretsen.
f.t. sekretær.

Idag har eiendommen adresse Heggveien 3 og 5 (gnr. 108, bnr. 170). Den heter fortsatt Solhøgda!

Fredrik var også en meget skattet forteller. Han hadde en utrolig hukommelse, hans problem var mer å huske hva han kunne. Til hjelp hadde han en tettskrevet notisbok, denne inneholdt en linje fra hvert dikt eller fortelling han kunne. Når han så skulle velge noe som passet for stunden søkte han frem til dette ved hjelp av denne. Han kunne som eksempel deklamere «Prestens tale ved graven» fra Peer Gynt eller «Terje Vigen» i sin helhet.

Fredrik døde 19.01.1960 og ble begravet på Østre gravlund 27.01.1960.⁷

=====
Appendiks: Noe om Tøyengaten 28.

Et appendiks om «Grønland og Nedre Tøyens bebyggelsehistorie» er innført bak biografien til hans far, Ole Anton Christensen Nygaard.

.Fredrik bodde hele sitt liv i «Nr. 28».

Ikke mindre enn 5 generasjoner i Nygaard-familien har bodd i gården i kortere eller lengre tid!

Tomtestykket «Tøyengaten 24 B» ble i 1874 stykket opp i fire tomter, og omfattet i tillegg til Tøyengaten 24 og 26, også Tøyengaten 28 som ligger på hjørnet av Heimdalsgaten, og Heimdalsgaten 41.

Utdrag av panteregister nr. 170 (1874-76) for Oslo by, folio 312a:

«Nyt Matr. Nr 28

En Del af No 24B i Tøiengaden Bl: 393- ->

Heftelserne

«Her bliver at anmærke de paa No 24B i Tøiengaden hvilende Heftelser, derav thingleste før 30de Juli 1874 - Se Bl: 313 og den der gjorde Henvisning. ->

Nyt Matr: No 28 i Tøiengaden
=====

Thinglæsnings Datum: 1874 Juli 30de.

Aflysning: 1875 24/6 . Th. 26 - Pantebogens No. 49 Folio 672.

«Vognmand Johan Johannessens Obligation af 27de Juli 1874 til Snedkerne O. Hansen og L. Rasmussen for 987 Spd 30 sk [1 speciedaler = 5 ort = 120 skilling] med Prioritet efter den paa Tomterne hvilende Pantegjæld til Universitetet og med Opt.neret?; dog forbeholder Debitor sig eller annen Eiere af Pantet Adgang til med Prioritet foran nærværende Pantobligation at behæfte Pantet med Laan i offentlig Indretning, foruden Gjelden til Universitetet, til Beløb indtil Halvdelen af den Værdi for hvilken Bygningerne paa Tomterne er forsikrede i den almindelige Brandforsikringsindretning. Pant tillige i No 41 i Heimdalsgaden. - Th.37»

Dette må bety at Fredriks foreldre flyttet inn i et nybygd hus.

Jeg bodde i Tøyengata 28 fra jeg ble født til 1965. Gården hadde 4 etasjer samt kjeller og loft med en oppgang i porten og en fra gården. Når jeg overtok leiligheten etter min farfar var det 7 husstander i hver av de to oppgangene.

Mine foreldre var de siste fra vår familie som forlot «Nr. 28» i 1973.

Ved folketellingen i 1891 må gårder ha vært meget trangbodd. Det bodde 140 personer i gården, «60 Mænd, 70 Kvinder» var tilstedeværende, hjemmehørende var henholdsvis 65 og 75! Tallene inkluderte barn. Ialt bodde det 34 husstander i gården!

Fredriks foreldre bodde med 3 barn i et rom med kjøkken i 4. etasje, antagelig i oppgangen fra gården. De to eldste barna oppholdt seg i Askim.

Etter at bygningen var ferdigbygd kan jeg ikke se at det har blitt foretatt noe vesentlig underhold av gården.

På den annen side har jeg ikke noe minne av at det sto dårlig til under min oppvekst. Det var helt enkelt en normal boligstandard på Oslos østkant, så det var intet jeg reflekterte over. Kanskje med unntak av når Brynjulf med sine foreldre flyttet fra Eiriks gate til en moderne leilighet i Helgesensgata.

Gården ble - blant mange andre eldre gårder på østkanten - overtatt av boligspekulanten Harald O. Osvold, antagelig i løpet av 70-tallet.

Forfallet ble etter hvert ganske tydelig, noe som framgår av en rystende artikkel i Aftenposten 01.11.1978, bare 5 år etter at mor og far hadde flyttet ut!.

«Husleiereguleringen har medvirket til forslumming av Oslos eldre boligmasse, er det påvist. Husleiene blir holdt nede på et urealistisk lavt nivå som ikke gir gårdeieren midler til forsvarlig vedlikehold. Påvisningen er riktig nok, men ikke alltid er det tilstrekkelig til å forklare forfallet. Aftenposten har besøkt Tøyengaten 28, en av de gårder i bykjernen der leieboerne skyter inn adskillige kapitalbeløp i eiendommen uten at det gir seg utslag i forbedringer.

⁷ Folketellingene for Kristiania i 1885, 1891, 1900, 1905, 1910 og 1923.

Tøyengaten 28 er avlegs utstyrt og er jevnt over i dårlig stand. Leilighetene mangler bad, w.c. og innlagt varmtvann. Det eneste sanitærutstyret består av en rad særdeles lite innbydende utedøer i bakgården. For to-romsleiligheter på ca. 60 kvadratmeter er det vanlig at leieboerne betaler beløp på cirka kr. 23.000 i innskudd, mens husleien kan ligge på 300-350 kroner måneden.

Leieboere som Aftenposten har snakket med mener at det må være riktig å betegne gården som forslummet, og så vidt vi kunne bedømme var forfallet langt fremskredet. På loftet kommer regn og snø inn gjennom sprekker i taket, og det er etter leieboernes syn utrygt å gå på fortauet utenfor på grunn av vakleворne gesimser. Av andre mangler kan det nevnes at lofts døren er ødelagt, og det er lett for løse eksistenser å ta seg inn. I kjelleren hvor det i perioder er adskillig rotteplate, er taket på sine steder i ferd med å råtne. I oppgangene er flere vinduer knust, til glede for strøkets duer, som har funnet seg sine fristeder innendørs. Utedoene i bakgården er i en slik forfatning at mange beboere kvier seg for å bruke dem. En av dem fortalte at han foretrakk å gå ned på Tøyen T-banestasjon når han måtte ut i nødvendig ærend.»

Boligetaten i Oslo kommune kunngjorde 25.03.1985 at et større antall gårder på Oslo Østkant skulle inngå i et omfattende renoveringsprosjekt.

Tøyengata 28 inngikk i en blokk av gårder som omfattet Friisgata 3, Heimdalsgata 33 og 35 til 41 Tøyengata 22, 24, og 28 (men ikke nr. 26). Urtegata 32, del av Urtegata 36, Urtegata 46 og del av Urtegata 48 (med forbehold om feillesing av artikkelutskriften som har svak skrift).

Den tidligere nevnte Harald O. Osvold, ønsket selv å stå for fornyelsen av sine gårder i området, men kommunen ville det anderledes. Oslo Byfornyelse, OBOS og Ungdommens Selvbyggerlag kjøpte i april 1986 41 av hans gårder med ca. 700 leiligheter, blant disse Tøyengaten 28.

Harald O. Osvold kommenterte avtalen samme dag i Aftenposten:

«Det er grenser for hvor lenge man kan krangle om prinsippene mens gårdene faller ned. Men jeg er ikke lettet, og jeg mener fremdeles at jeg selv bør få foreta byfornyelsen. Sier Harald O. Osvold etter at en avtale om salg av 41 gamle bygårder i prinsippet er klar.

Tiden har arbeidet for Oslo Byfornyelse, og det er greit for meg å disponere min tid og mine penger til noe annet enn å sitte i rettssalen i årene fremover, sier Osvold. Det ville blitt resultatet om man skulle ekspropriert de 41 gårdene.»

Tøyengata 28 var en av de gårdene som inngikk i avtalen. Den ble overtatt av Ungdommens Selvbyggerlag (USBL) og inngikk i Borettslaget Heimdal II.

Det utbrøt en takbrann i gården 06.05.1986 som ga store vannskader.

Dette kan ha vært en medvirkende årsak til at det 08.09.1986 ble framsatt ønskemål om rivning av Tøyengata 28,

«Innstilling i sak etter bygningslovens § 91a.

Tøyeng. 28, Gnr. 230, Bnr. 355 - Søknad om rivetillatelse etter bygningslovens §91A, bokstav B.

Borettslaget Heimdal II v/USBL søker ovennevnte rivetillatelse for en 4-etasjes boligblokk i mur med tilsammen 19 leiligheter hvorav 14 to-roms og 5 tre-roms.

Reguleringsbestemmelser:

Bygeområde for boliger, U = 1,0 - 1,5, stadfestet 28.7.77. (S-2255).

Saksbehandler bemerker:

Opprinnelig ble det vedtatt at bygningen skulle utbedres. (Boligutvalget 10.2.82).

Boligetaten tok imidlertid saken opp til ny vurdering blant annet på grunnlag av undersøkelser fra Geoteknisk kontor, som viser at fundamentene er dårlige [Så vidt jeg minnes ble huset delvis bygd på flåter i leire, min anmerkning].

Ved ny behandling i boligutvalget 6.6.85 ble det vedtatt at Tøyengata rives for oppføring av nybygg.

Andre opplysninger:

BBL USBL har 15.9.86 meddelt at nybygget er under prosjektering, og planlagt oppført sommeren 1987. Videre har USBL påtatt seg omplasseringsplikt for leieboere med såkalt vanlig husleiekontrakt.

USBL opplyser videre at eiendommen ble rammet av brann den 6.5. d.å. og påført store brann- og vannskader.

Etter dette finner saksbehandler å kunne anbefale søknaden approbert ved slikt

V E D T A K :

Det gis rivetillatelse etter bygningslovens §91a, for gnr. 230, bnr. 355, Tøyengata 28. Det forutsettes at eventuelle leieboere med oppsigelsesvern etter husleieloven blir skaffet tilfredsstillende erstatningsbolig.

Oslo, den 29. september 1986.

Th. Skold (sign.) - Seksjonsleder.»

Byantikvaren motsatte seg rivningsbeslutten i et brev datert 08.10.1986.

«Vedr.: Varsel om riving av Tøyengata 28, 32 og 34.

Byantikvaren vil motsette seg enhver riving av gatebebyggelse i Tøyengaden.

Tøyengaden har historisk betydning som innfartsvei til byens sentrum. Den har en variert bebyggelse – fra mindre trehus i etasjer, til større murgårder.

Bevaring av Tøyengaden i sin helhet har høy prioritet hos byantikvaren. Den vil være viktig som dokumentasjon for ettertiden.

Riving av nr. 28, 32 og 34 vil være nok til å ødelegge denne helteten.

I tider med mye nybygging ellers på Tøyen er det byantikvarens håp at Tøyengaden kan bevares komplett. Hele Tøyengaden er i 1986 foreslått regulert til spesialområde – bevaring av byantikvaren.

Byantikvaren i Oslo.»

Byplansjefen anbefalte imidlertid 25.11.1986 rivning av gården:

«....

Byantikvarens synspunkter på bevaring har vært fremmet for politisk vurdering og i forbindelse med disposisjonsplan og fornyelsesvedtak.

Boligutvalget vedtok 5.6.85 at Tøyengata 28 rives for oppføring av nybygg.

Det foreligger ikke forslag om å regulere eiendommen til spesialområde/bevaring, og byplansjefen vil derfor ikke motsette seg at rivemelding for boligblokk godkjennes.»

Protesten fra byantikvaren ble ikke tatt til følge og 03.01.1987 falt «dødsdommen» over nr. 28!

Gården ble antagelig revet i løpet av våren 1987 og ble således omkring 100 år gammel.

I omkring 85 av disse årene bodde medlemmer av Nygaard-familien i gården!⁸

Barn:

Lovise Karoline Nygaard. Født 01.05.1903 i Kristiania (OS). Døpt 24.05.1903 i Grønland, Kristiania (OS).⁹ Død 22.05.1912 i Tøyengt. 28, Grønland, Kristiania (OS). Begravet 30.05.1912 i Grønland, Kristiania (OS).¹⁰

Da Lovise ble døpt var følgende faddere: Kone Lovise Nygaard, Pige Karoline Nygaard, Overkonst. Ole Nygaard, Politikonst. Martin Nygaard og Postbud Olaf Nygaard. Fredrik oppgis å være smedarbeider.

VLovise døde på Ullevål sykehus i 1912 av «Mening. cerebrospin. ep», dvs. hjernehinnebetennelse. Hun var da bare 9 år gammel. Hennes far oppgis da å være «Mek. arb.»

Andrea Viktoria Nygaard. Født 14.09.1904 i Kristiania (OS). Døpt 06.11.1904 i Grønland, Kristiania (OS).¹¹ Død 18.05.1991 i Oslo. Begravet 24.05.1991 i Oslo.¹²

Da Andrea ble døpt var følgende faddere: Postbud Olaf Nygaard, Kristian Nygaard, Helga Kristiansen (ugift) og Anna Nygaard (gift). Hennes far var kjelesmedarbeider.

En kommunal folketelling i Kristiania 01.12.1923 viser at Andrea bodde hjemme hos sine foreldre i leilighet nr. 8 i Tøyengaten 28. Hun og hennes søster Solveig var ansatt hos firma Aug. P. Horn som syersker.

Ifølge Oslo Adressebok bodde Andrea hjemme hos sine foreldre også i 1930. Hun oppgis da å være syerske.

Solveig Maud Nygaard. Født 26.11.1905 i Kristiania (OS). Døpt 21.01.1906 i Grønland, Kristiania (OS).¹³ Død 24.01.1988 i Oslo. Begravet 29.01.1988 i Oslo.¹⁴

Da Solveig ble døpt var følgende faddere: Lovise og Regine Nygaard, postbud Olaf Nygaard og ... lærling Kristian Nygaard.

«Kokoppe-Indpodnings-Attest ble utstedt for Maud Solveid da hun var 2 8/12 Aar gammel, den 19.08.1908.

En kommunal folketelling i Kristiania 01.12.1923 viser at Solveig bodde hjemme hos sine foreldre i leilighet nr. 8 i Tøyengaten 28. Hun og hennes søster Andrea var ansatt hos firma Aug. P. Horn som syersker.

Ifølge Oslo Adressebok bodde Solveig hjemme hos sine foreldre også i 1930. Hun oppgis da å være syerske.

⁸ Byfornyelsesområdet Urtegata/Motzfeldts gate. Bearbeidet utgave av informasjonskart fra Oslo kommune, byplankontoret, Panteregister Oslo by nr. 170, 1874-76, folio 312a. Artikler fra Aftenpostens arkiv. Melding om rivning av Tøyengata 28 rettet til Oslo bygningskonroll. datert 08.09.1986. Brev fra Byarkivaren om rivningsbeslutningen datert 08.10.1986. Innstilling om rivning fra Oslo Byplankontor til Bygningskontrollen datert 25.11.1986. Rivningstillatelse datert 03.01.1987.

⁹ Kirkebok Grønland menighet nr. 14: «A. Levende Fødte», folio 151, nr. 129.

¹⁰ Kirkebok Grønland menighet nr. 16: «E. Døde», folio 215, nr. 64.

¹¹ Kirkebok Grønland menighet nr. 14: «A. Levende Fødte», folio 225, nr. 256.

¹² Avisannonse, Minnesblad ved begravelsen.

¹³ Kirkebok Grønland menighet nr. 14, «A. Levende Fødte», folio 272, nr. 10. Døpsattest.

¹⁴ Avisannonse, Minnesblad ved begravelsen.

Alf Fredrik Nygaard. Elektrikker. Født 01.12.1908 i Kristiania (OS). Døpt 10.01.1909 i Grønland, Kristiania (OS).¹⁵ Død 21.01.1974 i Lier (BU). Begravet 25.01.1974 i Lier (BU).¹⁶

Da Alf ble døpt var følgende faddere: Lovise Nygaard, Ingrid Bredesen og lærling Kristian Nygaard.

En kommunal folketelling i Kristiania 01.12.1923 viser at Alf bodde hjemme hos sine foreldre i leilighet nr. 8 i Tøyengaten 28. Han var ansatt hos firma J. Kraft som visergutt.

Ifølge Oslo Adressebok bodde Alf hjemme hos sine foreldre også i 1935. Han var da elektriker. I 1936 ble han trukket med i den store arbeidskonflikten, og ble utsatt for lock-out i ett helt år med liten eller ingen inntekt.

«Panikkdagen» 10. april 1940, dagen etter krigsutbruddet, løp følgende beskjed fra munn til munn:

«Byen må rømmes innen kl. 1200 - engelskmennene vil bombe Oslo».

Så godt som hele befolkningen - 200.000 mennesker - rømte til skogs. Jeg (Tore) husker godt at vi ble innlosjert hos venner av familien, Alice og Erling Frey med sønnen Odd på Lørenskog.

Hildur og Alf giftet seg 09.05.1936 i Trefoldighetkirken.

Det oppgis at Alf Fredrik var elektriker, bosatt i Tøiengt. 28 III og konfirmert i Grønland kirke i 1923. Foreldre: Kj...arb[eider] Fredrik Nygaard og h. Hansine Kathrine Margrethe f. Berg.

Hildur var exp[editrise] hos Steen & Strøm, bosatt i Wilsesgt 10 og konfirmert i Trefoldighetskirken i 1925. Foreldre: Kaptein Adolf Christiansen og h. Nora f. Nilsen. Det oppgis feilaktig at hun ble født i Oslo.

Forlovere var «Bokholder» Kaare Nygaard bosatt i Eriksgt. 17 IV og «Handlende» Alf Foss bosatt i samme gård som Hildur og hennes stefar.

Hver sommer reiste den del av Nygaard-familien som bodde i Oslo til slektsgården Nygaard i Askim. Reisen gikk med lastebil, sjåfør var Gunnar Feiring. På Nygaard ble det dekket i haven og dagen ble fordrevet med sang og leker.

Sammen med Hildur og barna dyrket han friluftslivet sommer som vinter. Lange turer i Østmarka, ofte inn til «Guldsmeden», en nedlagt plass nær Elvåga. Om høsten var det «matauke» som gjaldt, med blåbær- og tyttebærplukking.

Alf var en ivrig sanger og medlem av «Mannskoret Samklang» hvor han også hadde mange av sine beste venner. I sine unge år spilte han også fiolin sammen med Hildur som akkompagnerte på piano.

Min far arbeidet i "Elektrisk Compagni".

Blant firmaets oppdragsgivere var «Den norske Amerikalinje». Noen ganger fikk jeg bli med far ombord i de store Amerikabåtene «MS Oslofjord» og «MS Stavangerfjord». Det var spennende!

Far hadde også en tid ekstrajobb med lyssetningen i Nationalteatret. Jeg fikk bli med noen ganger og se forestillingene fra en liten lyslosje. Jeg fikk også bli med bak scenen.

I 1953 så vi Jacques Offenbach's «Orfeus i Underverdenen» som har blitt en av mine favoritt-operetter. En utrolig rolleliste: Ella Hval (Den offentlige mening), Wenche Foss, Lasse Kolstad, Jørn Ordning, Einar Sissener, Edith Thallaug og Per Aabel!

I 1955 fikk jeg også se «Peer Gynt» med Toralv Maurstad som den unge Peer Gynt og hans far, Alfred Maurstad, som den gamle, Tore Segelcke som Mor Aase, Edith Thallaug som Solveig og Kari Sundby som Anitra.

I 1958 fikk han en medalje «For lang og tro tjeneste» fra «Det kongelige Selskap for Norges Vel». Han hadde da vært ansatt i «Elektrisk Compagni» i over 30 år.

Mine foreldre flyttet til Lier i 1973.

Alf døde 21.01.1974, ble bisatt i Tranby kirke 25.01.1974 og gravsatt på Tranby kirkegård 11.06.1974.

Generasjon I

I:1 f

Peder Viggo Berg. Parcellist (husmann). Født 05.09.1854 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Døpt 21.11.1854 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt).¹⁷ Flyttet 1863 fra Stubbekøbing sogn (Maribo amt) til Helsingør (Frederiksborg amt). Levde fra 1863 til 1873 i Helsingør (Frederiksborg amt). Levde 1875 i Frederiksberg sogn, Frederiksberg

¹⁵ Kirkebok Grønland menighet nr. 14: «A. Levende Fødte», folio 370, nr. 2.

¹⁶ Avisannonse, Minnesblad ved begravelsen.

¹⁷ Kirkebok Stubbekøbing, 1850-70: «Fødte Mandkjøn», folio 10, nr. 15.

kommune. Levde fra 1876 til 1883 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Levde fra 1883 til 1888 i Adserbo, Melby sogn (Frederiksværk amt). Levde 1889 i Sankt Stefan sogn (København kommune). Levde fra 1890 til 1896 i Hellig Kors sogn (København kommune). Levde fra 1896 til 1897 i Vor Frelser sogn (København kommune). Levde fra 1897 til 1898 på Amager (København kommune). Levde 1898 i Vor Frelser sogn (København kommune). Død 25.01.1913 i Vor Frelser sogn (København kommune). Begravet 31.01.1913 på Vestre kirkegård (København kommune).¹⁸

Peder Viggo ble født i Stubbekøbing på Falster i 1854. Stubbekøbing ligger på nordsiden av Falster i Falsters Nørre herred, Maribo amt, syd for Sjælland og Møn.

Han ble døpt i Stubbekøping kirke 21.11.1854.

Foreldre: Krydsbetjent Johannes Cordia Bech Berg og Hustru Marie Vilhelmine f. Lindholm.

Faddere: Barnets mor, jomfru Ulrikke Lindholm hos konsul Benzon, student Trechov og barnets far.

Ulrikke Lindholm er identisk med Ulrikke Sophie, en eldre søster til Peder Viggos mor.

Familien flyttet til Helsingør i 1863 hvor Peder Viggo ble konfirmert i 1868.

Skt. Mariæ Sogn - Confirmerede Dreng - 1836:

«Nr. 12

Confirmandens Navn og Opholdssted.

Berg Peter Viggo hos Forældrene.

Forældrenes eller Huusbondens, Pleieforældrenes Navn og Boepæl.

Kryds... Johannes Cordia Bech Berg og

Hustru Marie Vilhelmine f Lindholm. Strangade No 24.

Confirmandens Alder efter Dag og Datum udviist ved Døbe-Attest.

1854, 5 Septbr 1854, 21 Novbr Stubbekjøbing paa Falster.

Dom angaaende Kundskab og Opførsel. Mg - Mg.

Naar og af hvem vaccineret. 1864, 17 Juni S...læge Müller.»

Det er trolig at Peder Viggo og hans kommende hustru, Theodora Catharine Caroline Nielsen, kjente hverandre tidlig. De bodde i samme sogn i Helsingør og Catharine ble konfirmert året etter at Peder ble konfirmert!¹⁹

Da Peder Viggo og Theodora Catharine Caroline giftet seg 09.05.1875 bodde de på hver side av grensen mellom Frederiksberg og København kommuner, en grense som går langs Vesterbrogade.

I kirkeboken for Frederiksberg kirke finner vi at:

«Ungkarl Peder Viggo Berg» var 20 8/12 år, maskinarbeider, og bosatt i Dannebrogsgade 32.

«Jomfru Theodora Catharine Caroline Nielsen» var 19 9/12 år og bosatt i Schønbergsgade 12.

Forlovere var L.... C. R. J. Jantzen, Korsgade Nr. 38 [Skt. Johannes sogn] og

Smedesvend C. P. Nielsen, Farvergade Nr. 24 [Vor Frues sogn].

Frederiksberg var opprinnelig en by vest for selve København. Etter at omkringliggende nabokommuner ble innlemmet i København i 1901 ble Frederiksberg by helt omsluttet av og sammenvokst med København. Byen utgjør nå et vesentlig kvarter i København.

Københavns Amt var til og med 31.12.2006 en administrativ del af Sjælland omkring København. Amtet omfattet ikke Københavns og Frederiksbergs kommuner, som begge hadde status som selvstendige amter.

Ved folketellingen i 1880 har Peder og Catharine flyttet til Frederiksværk i Vinderød sogn hvor også Peders foreldre bor. Deres eldste datter Ellen bor hos sine farforeldre, hun oppgis å være 6 år gammel, og deres «Sønndatter, Plejedatter». Det anføres videre at hennes fødested er Helsingør. Dette betyr at hun er født i 1873, 2 år før Peder Viggo giftet seg med Catharine.

Folketelling for Frederiksværk Købstad i Frederiksborg amt og Strø herred 01.02.1880:

«Allegade, Forhuset Stuen, Matr. 37e.

J. C. B. Berg - 55 år - Gift - Husfader, Toldassistent - Født i Stubbekøbing.

M. J. Berg f. Lindholm - 56 år - Gift - Husmoder, Hustru - Født i Moseby Falster Maribo Amt.

E. J. Berg - 6 år - Ugift - Sønndatter, Plejedatter - Født i Helsingør».

«Strandgade, Forhus, Stueetage, Matr. 35a:

Carl Gøth - 34 år - Gift - Maskinarbejder, Husejer, Husfader ...

...

Peter Viggo Berg - 25 år - Gift - Maskinarbejder, Husfader - Født i Stubbekøbing.

Theodora Catrine Caroline Berg f. Nielsen - 24 år - Gift - Hans Kone - Født i Helsingør.

Johanne Cortina Berg - 3 år - Ugift - Deres Datter - Født i Frederiksværk.

Hansine Catrine Margrethe Berg - 2 år - Ugift - Deres Datter - Født i Frederiksværk.»

I følge kirkebøkene for Vinderød ble Johanne Cordina (1876), Hansine Kathrine Margrethe (1877), Vilhelm (1880) og Thomas Louis (1882) født i Frederiksværk. Peder oppgis å være maskinarbeider.

¹⁸ Kirkebok Vor Frelser, København, 1908-16: «Døde Mandkøn», folio 73, nr. 14.

¹⁹ Kirkebok Skt Mariæ, Helsingør, 1858-91: «Confirmerede Dreng», folio 30, nr. 12.

Sønnene Vilhelm og Thomas begravnes fra Melby kirke i 1883. Louise Vilhelmine (1884) og Marie Christine (1886) døpes i Melby kirke og familien oppgis å bo i Adserbo. Trolig flyttet familien hit etter at Peders mor døde i januar 1883. Peders «Haandtering» varierer. Når Thomas begravnes 30.08.1883 kalles han «Parc. Musiker», når Vilhelm begravnes 10.09.1883 kalles han «Afbygger, Musiker». En «af-bygger» er eier av en gård som er utstykket fra en annen eiendom. Når Louise Vilhelmine døpes i 1884 oppgis Peder å være «Parcellist».

Når sønnen Thomas ble begravet i 1883 står det i kirkeboken for Vinderød sogn at han var «Søn av Musiker Peter Viggo Berg i Adserbo (Melby Sogn)». Dette må bety at Adserbo - i alle fall den gang - lå i Melby og ikke i Vinderød sogn.

Idag er Asserbo er en by i Halsnæs kommune i Nordsjælland. Den ligger 4 km nord for selve Frederiksværk by ved veien til Vinderød Skov og Møllevangsvej. Tidligere ble byens navn skrevet «Adserbo», men tydeligvis også «Aasebro». Asserbo grenser mot Liseleje, Melby, Melby Enghave, Vinderød Enghave og Karsemose.

Når Marie Christine døpes i 1886 kaller Peder seg «detailhandler». Det viser seg at han var «købmand», men ordet købmand har i Danmark mange betydninger. I hans tilfelle betyr det en mann som selger dagligvarer til husstandene i nærområdet, dvs. sukker, mel, gryn, krydderier, etc. Hans forretning lå i Aasebro Huse i utkanten av Frederiksværk. Når han begynte denne forretningen er ukjent, men det må være mellom 1882 og 1886. I 1883 dør hans mor, Marie Vilhelmine, enke etter Johannes som var krydstoldbetjent. Peder var enearving, og det er vel mulig at arven gjorde det mulig for ham å starte sin forretning.²⁰

I 1887 gikk Peder i konkurs, og i den anledning ba han skifteretten om å foreta konkursbehandling av hans bo.

Halsnæs - Fredriksværk skifteprotokol 1870 - 1893, 560 a:

«- År 1887 den 23. november kl. 10 formiddag mødte på skifterettens kontor detailhandler Peder Wiggo Berg af Frederiksværk (Aasebro) og begærede han sit bo tagen under konkursbehandling. Skifteforvalteren bemærkede, at den skriftlige begæring om konkursbehandling allerede var indkommen i går formiddag kl. 11, men han havde tilkendegivet Berg, at begæringen måtte være ledsaget af den i konkurslovens § 47 befalede fortegnelse over aktiver og passiver. En sådan fortegnelse afleverede komparenten nu, idet han fastholdt sin begæring om at erholde sit bo tagen under konkursbehandling. Han afleverede tillige 2 i hans forretning førte kassejournaler, som er de eneste bøger, han har ført. Da den afleverede fortegnelse udviser passiver til et beløb af 4354 kr. 53 øre og kun aktiver til et beløb af 1911 kr 41 øre, tog skifteretten i henhold til konkurslovens § 40 boet under konkursbehandling og ansatte den i konkurslovens § 51 befalede begyndelsesforretning til foretagelse dags eftermiddag.

C. J. Hvalsø Møller»

23.11.1887 kl. 3 ettermiddag ble Halsnæs og Frederiksværk birk skifterett satt på detaljhandler P.W. Bergs bopel på Aasebro og i skifteforvalterens fravær ble den administrert av hans konstituerte fullmektige Velsehou med vitnene politibetjent Christensen og arrestforvarer Davidsen, hvor det ble avholdt:

«begyndelsesforretning i detailhandler af Frederiksværk Peder Wiggo Bergs konkursbo.

Til stede var fallenten, der afleverede sin kontante kassebeholdning til beløb 52 kr 58 øre. Med hensyn til sine formueforhold henholdt han sig i øvrigt til den af ham i dag afleverede fortegnelse over aktiver og passiver i boet. Han bemærker, at han ingen tjenestefolk holder, og at han bor til leje, at stedet ejes af brygger Christiansen af Ertofte, hvem han svarer 125 kr i årlig leje, der betales med 62 kr 50 øre hver 1. marts og 1. sept., og kan lejemålet til disse tider fra begge sider opsiges med ½ års varsel. Lejen er således betalt til 1. marts 1888. Han bemærker sluttelig, at i den kontante beholdning er indbefattet 30 kr, han i dag pr. post har modtaget som afdrag på gjæld fra husmand Erick af Hamhoved. - Efter påvisning af fallenten registreredes derefter følgende ham tilhørende ejendele:

I dagligstuen:

1 malet bord, 1 egemalet klædeskab, 4 stole, 1 brunmalet klædeskab, 1 maghony-fineret chiffonsen(?), tilsammen 60 kr.

De således registrerede genstande begærede fallenten sig derefter i henhold til konkursloven undtagen fra fallitbehandling.

Derefter registreredes endvidere:

1 regulatur 8 dages ur, 1 koge kakkelovn, 2 olietryk i ramme, 1 symaskine, 1 hængelampe, 2 skilderier, 1 lille reol, 1 spejl i forgyldt ramme og 2 barometer.

I den vestre stue:

1 spisebord med maghony plade, 1 kurvestol med trøster, 1 bordtæppe, 1 puf, 1 blomstervase, 3 stole med betræk, 1 bestik, 1 lille bord med maghonyfineret plade, 1 stort olietryk og 2 mindre olietryk.

I sovekammeret:

1 lille bord og 2 sengeforgiggere.

I køkkenet:

1 malmmorter med støder, 1 kageform, 1 dørslag, 1 rivejern og 1 flødespand, 1 præsenterbakke, 1 messingkaffekande med fyrfad, 1 træsaltkar, 1 spækbræt, 1 slibebræt, 1 kurv med skeer, knive og gafler, 2 større fade, 17 tallerkener, 4 gamle bakker, 5 par kopper, 2 køkkenlamper og 2 lysestager, 1 tedåse, 1 kaffedåse, 2 flasker saft (kirsebær), ½ flaske suya, 1 vandbænk, 2 vande, 1 hakkebræt, 1 brødkniv på bræt, 1 håndlygte og 1 drittetrug og 1 ??, 2 kasseroller, 1 jernspand, 2 jerngryder og 1 emaillet gryde, 1 madskab, 1 flueglas, 1 fejekost, 1 tæppebanker, 1 fejeskuffe og 1 ildtang.

tilsammen 192 kr. 75 øre.

Da mørkets frembrud vanskeliggjorde forretningens fortsættelse, blev dørene til butikken med tilstødende rum

²⁰ Folketellingen i 1880 for Frederiksværk Købstad, folio 23-24 og 153-154.

forseglet med rettens segl, hvorpå forretningen utsattes.
Skifteretten hævet.

(sign.) - (sign.) - P. V. Berg.»

24.11.1887 kl. 10 formiddag ble Halsnæs og Frederiksværk birks skifterett satt .... hvor det ble «fortsat registrering i detailhandler af Frederiksværk P.W. Bergs konkursbo».

«Seglene fandtes ubrudte, den ene dør blev åbnet, derefter registreredes og vurderedes af vidnerne under eds tilbud efter påvisning af fallenten,

I butikken:

Ca. 40 pd byggryn á 10 øre
Ca. 5 pd hvedemel á 10 øre
10 pd ris á 16 øre
1 lispund rosiner á 25 øre pr pd
4 pd svedsker á 25 øre
Ca. 1 lispund boghvedegryn á 12 øre
4 pd Victoria ærter á 16 øre
Ca. 7 pd rismel á 16 øre
1 pd sagogryn
6 pd pølser (spege) á 54 øre
1 blikkande med sirup
1 parti stifter og småsøm
1 kasse med ca. 75 cigarer
3 kasser med små ...
9 pakker caffim
1 dåse med stødt kanel
1 dåse med hel pebber»

Registrering fortsetter, men opplistninger avsluttes her.

«... Andet eller mere vidste komparenten ikke at påvise, som boet tilhørende. Komparenten afleverede et regnskab for inkassation af sagfører Nielsen, hvilket regnskab han ikke helt forstod. Komparenten havde for ca. to måneder siden solgt brandlodsejer Ole Jørgensen, Frederiksværk, 1 fortepiano og en piedestal, dels som betaling for 36 kr, fallenten skyldte O. Jørgensen, dels således, at fallenten i bytte skulle have 2 tønner brændevin, hvoraf fallenten endnu har den ene af værdi ca. 40 kr til gode. Komparenten tænkte dengang, at han kunne klare sig. - Dørene til butikken blev påny forseglet, og blev det fallenten foreløpig tilladt at benytte boets øvrige effekter under ansvar for dets tilstedeværelsen i uskadt stand.

Forretningen sluttet. Boet utsat. Skiftereten hævet.

(sign.)»

Skifteforretningen fortsetter, men mye handler om formaliteter. Kreditorerne melder seg etter hvert som de blir advisert om konkursen. Det diskuteres om det skal innsettes en kurator for P.V. Berg, men det avgjøres med at det ikke skal gjøres.

09.12.1887:

«... Af boets kreditorer mødte ingen. For fallenten mødte ifølge skriftlig fuldmagt, som fremlagdes, tømrer Carl Larsen af Aasebro, der fremlagte et skriftligt andragende fra fallenten om understøttelse af boet til sig og familie, og for fallenten udbad, at han foreløbig må forblive boende i boets lejlighed og benytte de i beboelseslejligheden værende registrerede effekter. .... I henhold til konkurslovens § 66 vedtog skifteretten ikke at ansætte kurator eller kreditorudvalg i boet; det vedtoges at realisere boets løsøre og varer snarest ved auktion og at inkassere boets udestående fordringer, og antoges fuldmæktig cand. juris. Velsehou til inkassator i boet og til at gennemgå dets bøger og papirer. .... Nogen særlig understøttelse af boet fandtes der ikke grund til at tilstå fallenten, dog at det tillodes ham til auktion finder sted at benytte de i beboelseslejligheden værende registrerede effekter og indtil videre at bebo lejligheden.

Boet utsat. Skifteretten hævet.

(sign.)»

20.12.1887:

«... mødte på skifterettens kontor detailhandler P.W. Berg af Frederiksværk, hvis bo for tiden er under konkursbehandling her ved retten, og erklærede han på anledning, at han vel af og til, måske omtrent hvert fjerdingår, har oppgjort sin status på løst papir, men ikke som i konkurslovens § 148 befalet indført i den i nogen hoved- eller statusbog, idet han hverken har haft nogen autoriseret hovedbog eller statusbog. Komparenten så vel af disse oppgørelser, at hans stilling stadig blev slettere, og indrømmede, at hans underbalance allerede for nogen tid siden har udgjort 30 pct. af aktivmassen, men dels har han ikke kendt konkurslovens § 46, hvorefter han i så tilfælde var pliktig at erklære sig fallit, dels håbede han ved inkassation af sine udestående fordringer igen at kunne bedre sin status.

(sign.)»²¹

²¹ Halsnæs - Frederiksværk skifteprotokol 1870 - 1893, 560 a.

Det er noe usikkert når familien flyttet til København, for Peder Viggo har gitt noe forskjellige opplysninger om dette. Imidlertid er det vel grunn til å anta at flytningen har sammenheng med konkursen i hans forretning. Det er derfor trolig at familien flyttet til København omkring 1888, da de bodde i Kapelvej 21 i Sankt Stefan sogn 09.04.1889 når sønnen Vilhelm ble født. I København flyttet så familien ganske ofte til nye adresser.

Københavns Politi utarbeidet «Registerblad» for hver voksen person i København over 14 år. Det er ført et registerblad for Peder Viggo fra 01.05.1892. Livsstilling angis til «Smed Arbeid». Bopel er registrert til følgende adresser:

- 01.05.1892: Brohusgade 4, 5.
- 01.05.1895: Nordvestvej 30, 2 Sdh.
- 01.11.1896: Prinsessegade 27, ??.
- 01.05.1897: Prinsessegade 77, St.
- 01.11.1897: «Udt. d.» [Flyttet antagelig til Amager, se folketellingen fra 1901]
- 01.05.1899: Prinsessegade 51, 5. Sal.
- 01.05.1904: Prinsessegade 77, 2. Sal.
- 01.05.1906: Burmeistergade 19, 3.
- 01.11.1909: Prinsessegade 77, 1.

Familien Berg flyttet ofte til ny adresse etter at de kom til København. Ved samme tid i Kristiania er jeg blitt fortalt at det var et stort overskudd av leiligheter, og at huseierne underbød hverandre. Dette førte til at folk ofte flyttet rundt til leiligheter med lavere husleie. Kombineres politirapporten ovenfor med folketellinger og informasjoner når barna døpes eller konfirmeres får vi følgende bilde av hvor familien har bodd etter at de flyttet til København:

- 19.05.1889: Kapelvej 21, 4. sal, Skt Stefan sogn - Dåp Vilhelm
- 01.02.1890: Bangertsgade 82 C Sidehus 4. Sal, Hellig Kors sogn - Folketelling
- 20.04.1890: Bangertsgade 5, Hellig Kors sogn - Konfirmasjon Johanne Cordina
- 10.04.1892: Brohusgade 4, 5, Hellig Kors sogn - Konfirmasjon Hansine Kathrine
- 01.05.1892: Brohusgade 4, 5, Hellig Kors sogn - Registerkort, politiet
- 14.08.1892: Brohusgade 4, 5, Hellig Kors sogn - Dåp Mary Mathilde
- 01.05.1895: Nordvestvej 30, 2 Sdh., Hellig Kors sogn - Registerkort, politiet
- 06.04.1896: Nordvestvej 30, 2 Sdbg., Hellig Kors sogn - Dåp Andrea Louise
- 01.11.1896: Prinsessegade 27 ??, Vor Frelser sogn - Registerkort, politiet
- 01.05.1897: Prinsessegade 77 Stuen, Vor Frelser sogn - Registerkort, politiet
- 01.11.1897: «Udt. d.» - Registerkort, politiet - Antagelig utflyttet til Amager
- 1898: Kom fra Amager i 1898 ifølge folketellingen av 1901.
- 02.10.1898: Jacobs gade 29, 1, Vor Frelser sogn - Konfirmasjon Louise Vilhelmine
- 01.05.1899: Prinsessegade 51, 5. Sal, Vor Frelser sogn - Registerkort, politiet
- 30.09.1900: Prinsessegade 51, 5, Vor Frelser sogn - Konfirmasjon Marie Christine
- 01.02.1901: Prinsessegade 51, 5. Sal, Vor Frelser sogn - Folketelling
- 29.03.1903: Prinsessegade 51, 5, Vor Frelser sogn - Konfirmasjon Vilhelm
- 01.05.1904: Prinsessegade 77, 2. Sal, Vor Frelser sogn - Registerkort, politiet
- 01.02.1906: Prinsessegade 77, 2. Sal, Vor Frelser sogn - Folketelling
- 01.05.1906: Burmeistergade 19, 3, Vor Frelser sogn - Registerkort, politiet
- 13.10.1907: Burmeistergade 9, 4, Vor Frelser sogn - Konfirmasjon Mary Mathilde
- 01.11.1909: Prinsessegade 77, 1, Vor Frelser sogn - Registerkort, politiet
- 09.10.1910: Prinsessegade 77 1, Vor Frelser sogn - Konfirmasjon Andrea Louise
- 25.01.1913: Prinsessegade 77, Vor Frelser sogn - Peder Viggo døde.

Som vi ser bodde familien lenge i Prinsessegade i bydelen Christianshavn. «Christianhavnet.dk» skriver om denne gaten:

«Christianshavn er af Torvegade på langs, og Kanalen på tværs, opdelt i 4 kvadranter. Prinsessegade løber parallelt med kanalen på tværs fra syd til nord, og er bydelens længste gade. Den udspringer ved Christianshavns Voldgade i syd, og slutter i nord ved trangraven og Daneskiolds-Samsøes Allé.

Prinsessegade nord for Torvegade ned mod Christiania er den oprindelige gennemfartsvej til det gamle værft på Refshaleøen og til Holmen. Den er stadig bydelens mest befærdede gade.

I retningen nord etter Torvegade ligger først en række boligbebyggelser. Voldboligerne, Salvatorgården og til højre Sankt Annegården. Derefter til venstre Vor Frelser Kirke og Christianshavns Gymnasium, som for lengst har utvidet og opslugt lokalene i den tidligere Nobels fabrikk, som ligger til høyre i gaden. På den modsatte side af gymnasiet ligger en institution, og om hjørnet i Bådsmadsstræde i forlængelse af Nobels fabrikk, Christianshavns Idræts Klub, og endnu en institution.

Efter Bådsmadsstræde kommer på et langt lukket stykke Christianshavns Skole, med Loppen på et ligeså langt lukket stykke på den modsatte side af gaden.

Bådsmadsstræde indtil Christiania er nu lukket af med et plankeværk, Christianias oprindelige hovedindgang er genåbnet for gående.

Trekantgrunden langs Prinsessegade/Refshalevej med Bodenoffs fritidscenter ud til trangraven, et tidligere friareal for beboerne i Aladdinvarteret indtil vejrenoveringen, er i dag fuldstændig lukket af, og henligger ligesom skole og gymnasium, i lange perioder helt øde og forladt.»

Ved folketellingen 01.02.1890 hadde familien flyttet til København og bodde i Bangertsgade 82 C: «Sidehus 4 S.

Berg Peter Viggo - M[andkjøn] - 35 [aar] - G[ift] - Fødested Stubbekj: - Husfader.

Berg Theodora Katharine Caroline - K[vindekjøn] - 34 - G - Fødested Helsingør - Husmoder.

Berg Cordina Johanne - K - 13 - U[gift].

Berg Hansine Kathrine Margrithe - K - 12 - U.

Berg Vilhelmine Louise - K - 6 - U.

Berg Marie Christine - K - 3 - U.

Berg Vilhelm - M - 9/4 89 - U.»

Av barna er Vilhelm født i København, de øvrige barna i Frederiksværk.

Ellen Vigoline, som nå var 16 år, bodde ikke hjemme ved denne folketellingen.

Som trossamfunn oppgis «Folkekirken» for hele familien. Peder var «Tøihusarbeider» i København.

Ved folketellingen 01.02.1901 bodde familien i leilighet i Prinsessegade 51, 5 Sal, Christianshavn, som hadde 2 værelser og kjøkken. Peder var da petroleumsarbeider og arbeidet på petroleumslageret til Det danske Petroleums Aktieselskab (DDPA). Det oppgis at de hadde 8 barn i live, og at 2 barn var døde. Familien oppgis å ha kommet fra Amager i 1898. Louise Vilhelmine, Marie Christine, Vilhelm, Mary Margrethe (egentlig Mathilde Mary) og Louise Andrea bodde hjemme hos sine foreldre.

Amager er en øy i Øresund på cirka 90 kvadratkilometer og ligger nær Sjællands østkyst. Øya er omkranset av sandstrender og består for øvrig mest av lavt fruktbart land. I det 20. århundrede er den gjort større ved inndemning av Kalvebodene. I dag er det meste av Amager bymessig bebygget, selv om Dragør og Kastrup stadig har landbruk, skog og naturområder. Administrativt er øya delt mellom Københavns kommune, Dragør kommune og Tårnby kommune. En beboer på Amager kalles for en «amagerkaner».

Ved folketellingen 01.02.1906 bodde familien i Prinsessegade 77, 2 Sal. Han var da arbeidsmand og de bodde også her i 2 værelser og kjøkken.. Mathilde Mary og Louise Andrea bodde nå sammen med sine foreldre. Peder oppgis nå å ha kommet til København fra Stubbekøbing i 1878. Dette må være feilskrift for 1888.

En tid underviste Peder i Cello-spill.

Viggo døde kun 58 år gammel på Kommunehospitalet i København. Han ble begravet på Vestre kirkegård. Ved sin død var han lagerarbeider og bodde i Prinsessegade 77. Noen dødsårsak oppgis ikke i kirkeboken fra Vor Frelsers kirke.

Det ble avholdt følgende skifteforretning etter ham:

« - År 1913 den 29. jan. skifteforretning efter lagerarbejder Peder Viggo Berg, 58 år gl., død 25. jan. på Kommunehospitalet, indl. fra Prinsessegade 77, 1.

Mødt var enken Theodora f. Nielsen, som forklarede, at fællesboet kun ejer effekter til værdi 100 kr, samt tillige et forsikringsbeløb på 200 kr og en kontobog i Landmandsbankens Nørre Afd., no. 36.688, stor 101,15 kr, som alt udlægges hende til erstatning for begravelsesudgifterne til større beløb.

sign. - sign. - T. Berg -»²²

(Barn Proband, Far II:1, Mor II:2)

Gift 09.05.1875 i Frederiksberg kirke, Frederiksberg sogn (Frederiksberg kommune) med²³ neste ane.

Barn:

Ellen Vigoline Berg. Født 03.06.1873 i Helsingør (Frederiksborg amt). Døpt 20.06.1873 i Skt. Olai kirke, Helsingør (Frederiksborg amt).²⁴ Levde fra 1880 til 1883 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Levde fra 1883 til 1888 i Adserbo, Melby sogn (Frederiksværk amt). Levde 1896 i Hellig Kors sogn (København kommune).

Ellen ble født utenfor ekteskap i Helsingør i 1873:
«No. 26.

Aar og Datum:

3 Juni.

Barnets fulde Navn:

Elen Vigoline Berg.

Daabens Datum i Kirken eller hjemme:

20 Juni i Kirken.

Forældrenes Navn, Stand og Bopæl:

Ugift Theodora Katrine Caroline Nielsen (17 Aar)

Smed Peter Vigo Berg.

²² Optællingsliste for Befolkningen den 1ste Februar 1890 i Staden Kjøbenhavn. Registerblad fra Københavns Politi ført fra 1. mai 1892. Folketellingene for København i 1901 og 1906. Københavns Skiftekommission, prot. 1 A, side 28.:3N

²³ Kirkebok Frederiksberg, 1874-76: «Copulerede», folio 80, nr. 159.

²⁴ Kirkebok Skt. Olai, Helsingør, 1861-74: «Fødte Qvindekjøn», folio 324, nr. 26.

Faddernes Navn, Stand og Opholdssted:
Madam Lind, Jomfru Hedevig Petersen, T...eur Berg, Faderen».

Ved folketellingen i 1880 bor Ellen hos sine farforeldre i Frederiksværk Købstad. Hun oppgis å være 6 år gammel og deres «Sønndatter, Plejedatter». Det anføres videre at hennes fødested er Helsingør,

Ellen Viggoline ble konfirmert i Vinderød kirke 02.10.1887 av pastor Berkow.
Det oppgis at familien var fra Frederiksværk. Hennes far var «Detailhandler» ved Osebro.
Dom angående Kundskab og Opførsel: «g+ - mg».
Når og af hvem vaccineret: «24 juni 1882 Olrik».

Vi finner ikke Ellen hjemme ved folketellingen i 1890, men hun bor hjemme hos foreldrene på Nordvestvej 30 i Hellig Kors sogn i København kommune 20.02.1896. Hun er da fadder når hennes yngste søster Andrea Louise døpes. Hun oppgis å være «Lig..arbejder».

Hun bor ikke hjemme ved folketellingene 01.02.1901 eller 01.02.1906.

Ellen flyttet til Hamburg, antagelig før 1901.

Hun giftet seg med Heinrich Binger og fikk datteren Addeline.²⁵

Johanne Cordina Berg. Født 29.02.1876 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Døpt 05.06.1876 i Frederiksværk kirke, Vinderød (Frederiksborg amt).²⁶ Levde 1883 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Levde fra 1883 til 1888 i Adserbo, Melby sogn (Frederiksværk amt). Levde 1889 i Sankt Stefan sogn (København kommune). Levde 1890 i Hellig Kors sogn (København kommune). Levde 1896 i Glostrup (København amt). Død 15.03.1951. Begravet 20.03.1951 på Vestre kirkegård (København kommune).

Johanne ble født i Frederiksværk i 1876:

«Nr. Frederiksværk.

Aar og Datum:

29 Februar.

Barnets fulde Navn:

Johanne Cordina Berg.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme:

2den Pindsedag, 5 Juni, i Kirken.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Bopæl:

Maskinarbejder Peter Viggo Berg paa Frederiksværk og
Hustru Theodora Katharine Karoline Nielsen. 20 Aar.

Faddernes Navn, Stand og Opholdssted:

Barnets Forældre; Toldassistent Johannes Berg på Frederiksværk;
Skipper Christensen fra Fiskekil i Bohl [Bohuslän?] i Sverige».

Johanne Kordina var 3 år ved folketellingen i 1880. Det oppgis at hun ble født i Frederiksværk.

Ved folketellingen 01.02.1890 bodde hun hjemme hos sine foreldre i Bangertsgade 82 C, Hellig Kors sogn i København kommune.

Johanne Kordina ble konfirmert i Hellig Kors kirke 20.04.1890. Hennes far var «Maskinarbejder» og familien bodde i Bangertsgade 5.

Da hun ikke er innført på politiets registerblad som ble ført fra 01.05.1892, flyttet hun antagelig hjemmefra kort tid etter at hun ble konfirmert.

Johanne var tjenestepige i Glostrup når hun var fadder ved dåpen til hennes yngste søster, Andrea Louise, 06.04.1896.²⁷

Hansine Kathrine* Margarete Berg. Født 08.11.1877 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Døpt 18.04.1878 i Frederiksværk kirke, Vinderød (Frederiksborg amt).²⁸ Levde 1883 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Levde fra 1883 til 1888 i Adserbo, Melby sogn (Frederiksværk amt). Levde 1889 i Sankt Stefan sogn (København kommune). Levde 1890 i Hellig Kors sogn (København kommune). Død 30.03.1957 i Oslo (OS). Begravet 04.04.1957 på Østre Gravlund, Oslo.²⁹ (Se Proband).
Vilhelm Berg. Født 30.06.1880 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Døpt 05.09.1880 i

²⁵ Folketellingen i 1880 for Frederiksværk Købstad, folio 23-24. Kirkebok Vinderød, 1879-91: «Confirmerede Piger», folio 131, nr. 8.

²⁶ Kirkebok Vinderød, 1863-91: «Fødte Qvindekjøn», folio 61.

²⁷ Folketellingen i 1880 for Frederiksværk Købstad, folio 153-154. Optællingsliste for Befolkningen den 1ste Februar 1890 i Staden Kjøbenhavn. Kirkebok Hellig Kors, København, 1890-91: «Konfirmerede Piger», folio 174, nr. 2.

²⁸ Kirkebok Vinderød, 1863-91: «Fødte Qvindekjøn», folio 65.

²⁹ Minnesblad ved begravelsen.

Frederiksværk kirke, Vinderød (Frederiksborg amt).³⁰ Død 05.09.1883 i Adserbo, Melby sogn (Frederiksværk amt). Begravet 10.09.1883 i Vinderød (Frederiksværk amt).³¹

Vilhelm ble født i Frederiksværk i 1880:
 «Nr. 10. Frederiksværk
 Aar og Datum:
 30 Juni.
 Barnets fulde Navn:
 Vilhelm Berg.
 Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme:
 5 September i Kirken.
 Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Bopæl:
 Maskinarbejder Peter Viggo Berg paa Frederiksværk og
 Hustru Theodora Katharine Karoline Nielsen. 24 Aar.
 Faddernes Navn, Stand og Opholdssted:
 Maskinarbejderne Niels Pedersen af Vinderød, Hans Peder Klausen af Møllevang,
 Peder Pedersen af Karlsgroe, Barnets Moder».

Vilhelm døde i Adserbo 05.09.1883, 3 år gammel.
 Dødsfallet er innført i kirkebøkene for såvel Melby som Vinderød sogn.
 I kirkeboken for Melby sogn står det at han ble begravet i Vinderød 10. september.
 Hans far var «Parc. Musiker» fra Adserbo.
 I kirkeboken for Vinderød sogn oppgis Vilhelms far å være «Afbygger, Musiker».
 En «af-bygger» er eier av en gård som er utstykket fra en annen eiendom
 (Ifølge Naturhistorisk Tidsskrift 31.08.1881 - 1569: afbygge = afbyggersted).

Da hans bror, Thomas, begraves 30.08.1883 fremgår det av kirkeboken for Vinderød sogn at Adserbo lå i Melby sogn.

Thomas Louis Berg. Født 29.10.1882 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Døpt 22.03.1883 i Frederiksværk kirke, Vinderød (Frederiksborg amt).³² Død 25.08.1883 i Adserbo, Melby sogn (Frederiksværk amt). Begravet 30.08.1883 i Vinderød (Frederiksværk amt).³³

Thomas Louis ble født i Frederiksværk i 1882:
 «Nr. 14. Frederiksværk
 Aar og Datum:
 29 Oktober.
 Barnets fulde Navn:
 Thomas Louis Berg.
 Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme:
 1883. Skærtorsdag 22 Marts i Kirken.
 Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Bopæl:
 Maskinarbejder Peter Viggo Berg paa Frederiksværk og
 Hustru Theodora Katharine Karoline Nilesen. 27 Aar.
 Faddernes Navn, Stand og Opholdssted:
 Maskinarbejderne Hans Peder Klausen af Møllevang og Edvard Olsen af Frederiksværk,
 Musiker Hans Larsen af Frederiksværk, Barnets Moder».

Thomas døde i Adserbo 25.08.1883, 10 måneder gammel.
 Dødsfallet er innført i kirkebøkene for såvel Melby som Vinderød sogn.
 I kirkeboken for Melby sogn står det at han ble begravet i Vinderød 30. august.
 Hans far var «Parc. Musiker» fra Adserbo.
 I kirkeboken for Vinderød sogn oppgis Thomas å være
 «Søn av Musiker Peter Viggo Berg i Adserbo (Melby Sogn)».

Louise Vilhelmine* Berg. Født 08.01.1884 i Melby (Frederiksværk amt). Døpt 10.04.1884 i Melby kirke, Melby (Frederiksværk amt).³⁴ Levde 1888 i Melby (Frederiksværk amt). Levde 1889 i Sankt Stefan sogn (København kommune). Levde fra 1890 til 1896 i Hellig Kors sogn (København kommune). Levde fra 1897 til 1898 på Amager (København kommune). Levde fra 1898 til 1901 i Vor Frelser sogn (København

³⁰ Kirkebok Vinderød, 1880-91: «Fødte Mandkiøn», folio 2, nr. 10.

³¹ Avsnittet «Døde Mandkiøn» i kirkebøkene for Vinderød, 1863-91, folio 204 (uten nummer), og Melby, 1878-91. folio 224, nr. 14.

³² Kirkebok Vinderød, 1880-91: «Fødte Mandkiøn», folio 9.

³³ Avsnittet «Døde Mandkiøn» i kirkebøkene for Vinderød, 1863-91, folio 204 (uten nummer), og Melby, 1878-91. folio 224, nr. 11.

³⁴ Kirkebok Melby, 1878-91: «Fødte Qvindekiøn», folio 81, nr. 2.

kommune). Død 31.12.1944 i København kommune. Begravet 06.01.1945.

Louise Vilhelmine ble født i Adserbo i Melby sogn i 1884:

«Nr. 2

Aar og Datum:

8 Jan.

Barnets fulde Navn:

Louise Vilhelmine Berg.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme:

10 April (Skjærtorsdag) Kirken.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Bopæl:

Parcellist Peter Viggo Berg og

Hustru Theodora Catharine Caroline f. Nielsen af Adserbo. 28 Aar.

Faddernes Navn, Stand og Opholdssted:

Pige Ane Jørgensen Adserbo,

Hmd. [Husmand?] Hans Andersen Adserbo,

Hmd. og Former Hans Jørgensen Adserbo,

Maskinarbejder Claus Peder Clausen Møllevang, Barnets Moder».

Ved folketellingen 01.02.1890 bodde hun hjemme hos sine foreldre i Bangertsgade 82 C, Hellig Kors sogn i København kommune.

Louise Vilhelmine ble konfirmert i Vor Frelser kirke 02.10.1898. Hennes far var «Arbmd» og familien bodde i Jacobs gade 29, 1.

Ved folketellingen 01.02.1901 bodde Louise Vilhelmine hjemme hos sine foreldre i Prinsessegade 51. Hun var bogbinderarbeider, men arbeidsløs.

I 1906 hadde hun flyttet hjemmefra.³⁵

Marie Christine Berg. Født 30.06.1886 i Melby (Frederiksværk amt). Døpt 08.08.1886 i Melby kirke, Melby (Frederiksværk amt).³⁶ Levde 1888 i Melby (Frederiksværk amt). Levde 1889 i Sankt Stefan sogn (København kommune). Levde fra 1890 til 1896 i Hellig Kors sogn (København kommune). Levde fra 1897 til 1898 på Amager (København kommune). Levde fra 1898 til 1901 i Vor Frelser sogn (København kommune). Død 1938. Begravet 18.12.1938.

Marie Christine ble født i Adserbo (her skrevet «Asebro»), i Melby sogn i 1886.

«Nr. 15. Frederiksværk. (Asebro).

Aar og Datum:

30 Juni.

Barnets fulde Navn:

Marie Christine Berg.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme:

8 August i Kirken.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Bopæl:

Detailhandler Peter Viggo Berg paa Frederiksværk og

Hustru Theodora Katharine Karoline Nielsen. 30 Aar.

Faddernes Navn, Stand og Opholdssted:

Tømrer Karl Las... ved Osebro, Skomager Johan Hes..er og Hustru Ane Hansen amstedes;

Afbygger Hans Pedersen ved Hanekvaed(?)».

Ved folketellingen 01.02.1890 bodde hun hjemme hos sine foreldre i Bangertsgade 82 C, Hellig Kors sogn i København kommune.

Marie Christine ble konfirmert i Vor Frelser kirke 30.09.1900. Hennes far var «Arbmd» og familien bodde i Prinsessegade 51, 5.

Ved folketellingen 01.02.1901 bodde Marie Christine hjemme hos sine foreldre i Prinsessegade 51. Hun var bogbinderarbeider og arbeidet i Wildersgade 37.

I 1906 hadde hun flyttet hjemmefra.³⁷

Vilhelm Berg. Født 09.04.1889 i Sankt Stefan sogn (København kommune). Døpt 19.05.1889 i Sankt Stefan kirke, Sankt Stefan sogn (København kommune).³⁸ Levde fra 1890 til 1896 i Hellig Kors sogn

³⁵ Optællingsliste for Befolkningen den 1ste Februar 1890 i Staden Kjøbenhavn. Kirkebok Vor Frelser, København, 1896-99: «Konfirmerede Piger», folio 109, nr. 3. Folketellingen for København i 1901.

³⁶ Kirkebok Vinderød, 1880-91: «Fødte Qvindekøn», folio 124, nr. 15.

³⁷ Optællingsliste for Befolkningen den 1ste Februar 1890 i Staden Kjøbenhavn. Kirkebok Vor Frelser, København, 1900-04: «Konfirmerede Piger», folio 82, nr. 6. Folketellingen for København i 1901.

(København kommune). Levde fra 1897 til 1898 på Amager (København kommune). Levde fra 1898 til 1901 i Vor Frelser sogn (København kommune). Levde 1931 i Timotheus sogn (København kommune). Død 08.08.1944 i København kommune. Begravet 16.08.1944.

Da Vilhelm ble født i 1889, bodde familien i Kapelvej 21, 4 sal, i Skt. Stefans sogn i København.
«Nr. 211.

Aar og Datum:

9. April.

Barnets fulde Navn:

Vilhelm Berg

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme:

19. Maj 1889 i Kirken.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Bopæl:

Maskinarbdr. Peter Viggo Berg og

Hustru Theodora Katharine Karoline f. Nielsen.

Kapelvej 21, 4.

Faddernes Navn, Stand og Opholdssted:

Moderen, Madam Vilhelmine Nielsen, Bigæsmager(?) Vilhelm Talling,
Blikkenslager Marius Nielsen».

Ved folketellingen 01.02.1890 bodde han hjemme hos sine foreldre i Bangertsgade 82 C, Hellig Kors sogn i København kommune.

Ved folketellingen 01.02.1901 bodde Vilhelm hjemme hos sine foreldre i Prinsessegade 51.

Vilhelm ble konfirmert i Vor Frelser kirke 29.03.1903 av pastor Berkow. Hans far var «Maskinarbdr.» og familien bodde i Prinsessegade 51, 5.

I 1906 hadde han flyttet hjemmefra.

Vilhelm, som forble ugift, bodde senere hjemme hos sin mor.

Han var kunstnerisk anlagt og bygde bl.a. violiner.³⁹

Mary Mathilde Berg. Født 18.05.1892 i Hellig Kors sogn (København kommune). Døpt 14.08.1892 i Hellig Kors kirke, Hellig Kors sogn (København kommune).⁴⁰ Levde 1896 i Hellig Kors sogn (København kommune). Levde fra 1897 til 1898 på Amager (København kommune). Levde fra 1898 til 1906 i Vor Frelser sogn (København kommune). Død 1984.

Mary Mathilde ble født 18.05.1892. Da hun ble døpt bodde familien i Brohusgade 4, 5. Sal, i Hellig Kors sogn, København.

Hun ble døpt i Hellig Kors kirke 14.08.1892 av Pastor Linnemann.

Peder Viggo var «Arbejdsmand», og Catharine 36 år gammel.

Faddere var foreldrene, Lignemager(?) Harald Nielsen & Hustru Vilhelmine, Brohusgade 4, 2.

Ved folketellingen i 1901 oppgis hennes navn til Mary Margrethe. Hun bodde hjemme hos sine foreldre i Prinsessegade 51.

Ved folketellingen 01.02.1906 bodde hun fortsatt hjemme hos sine foreldre. Familien hadde nå flyttet til Prinsessegade 77.

Hun ble konfirmert i Vor Frelsers kirke 13.10.1907 av pastor Berkow. Hennes far var «...ejdsmand» og familien bodde i Burmeistergade 9, 4.⁴¹

Andrea Louise* Thomasine Berg. Født 20.02.1896 i Hellig Kors sogn (København kommune). Døpt 06.04.1896 i Hellig Kors kirke, Hellig Kors sogn (København kommune).⁴² Levde fra 1897 til 1898 på Amager (København kommune). Levde fra 1898 til 1906 i Vor Frelser sogn (København kommune). Død 23.09.1957. Begravet 28.09.1957.

Andrea Louise Thomasine ble født 20.02.1896. Da hun ble døpt bodde familien i Nordvestvej 30, 2 Sdbg. [Sidebygningen], i Hellig Kors sogn, København.

Hun ble døpt i Hellig Kors kirke 06.04.1896 av Pastor Linnemann.

³⁸ Kirkebok Skt Stefan, København, 1886-89: «Fødte Mandkiøn», folio 191, nr. 211.

³⁹ Optællingsliste for Befolkningen den 1ste Februar 1890 i Staden Kjøbenhavn. Folketellingen for København i 1901. Kirkebok Vor Frelser, København, 1900-04: «Konfirmerede Dreng», folio 47, nr. 2.

⁴⁰ Kirkebok Hellig Kors, København, 1892-95: «Fødte Kvindekøn», folio 36, nr. 176.

⁴¹ Folketellingene for København i 1901 og 1906. Kirkebok Vor Frelser, København, 1905-10: «Konfirmerede Piger», folio 142, nr. 1.

⁴² Kirkebok Hellig Kors, København, 1895-99: «Fødte Kvindekøn», folio 50, nr. 52.

Peder Viggo var «Musiker», og Catharine 40 år gammel.

Faddere var

Lig..arbeider Ellen Nicoline Berg, Nordvestvej 30, 2;

Tjenestepige Cordine Johanne Berg, Glostrup;

Lig..arbejder Charles Knoth, Farvergade 17, 2.

Ved folketellingen i 1901 bodde Louise hjemme hos sine foreldre i Prinsessegade 51.

Ved folketellingen 01.02.1906 bodde hun fortsatt hjemme hos sine foreldre. Familien hadde nå flyttet til Prinsessegade 77.

Andrea Louise ble konfirmert i Vor Frelsers kirke 09.10.1910 av pastor Berkow. Hennes far var «Arbeidsm.» og familien bodde i Prinsessegade 77 1.⁴³

I:2 m

Theodora Catharine* Caroline Nielsen. Født 13.07.1855 i Helsingør (Frederiksborg amt). Døpt 12.08.1855 i Skt. Olai kirke, Helsingør (Frederiksborg amt).⁴⁴ Levde 1873 i Helsingør (Frederiksborg amt). Levde 1875 i Frederiksberg sogn, Frederiksberg kommune. Levde fra 1876 til 1883 i Frederiksværk Kjøbstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Levde fra 1883 til 1888 i Adserbo, Melby sogn (Frederiksværk amt). Levde 1889 i Sankt Stefan sogn (København kommune). Levde fra 1890 til 1896 i Hellig Kors sogn (København kommune). Levde fra 1896 til 1897 i Vor Frelser sogn (København kommune). Levde fra 1897 til 1898 på Amager (København kommune). Levde fra 1898 til 1913 i Vor Frelser sogn (København kommune). Død 04.05.1931 i Timotheus sogn (København kommune). Begravet 10.05.1931 på Vestre kirkegård (København kommune).⁴⁵

Det har blitt antatt at Catharines slekt kom fra Melby i Strø herred og Fredriksborg amt, nabosognet til Vinderød sogn, dette antagelig fordi familien bodde i Vinderød og døpte de fleste av sine barn i Melby kirke. Hennes foreldre var imidlertid Jacob Hendrik Frederik Nielsen fra Rendsborg og Bodil Kirstine Pedersen, antagelig fra Hellebæk sogn nær Helsingør.

Catharine ble født i Helsingør i 1855 og døpt i Skt. Olai kirke:

«No. 50.

Aar og Datum: 13 Juli.

Barnets fulde Navn: Theodora Catharine Karoline Nielsen.

Daabens Datum enten i Kirken eller hjemme: 12 August i Kirken.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Bopæl:

Skrædermester Jacob Henrik Frederik Nielsen og Hust: Bodil Kirstine Pedersen (33 A.)

Faddernes Navn, Stand og Opholdssted:

Madam Lind, Jomfru Stine Nielsen, skibstømrer Frederik Lind, skibstømrer Carl Dahl samt færgekarl Peder Jensen».

Familien bodde i Helsingør da Catharine ble konfirmert i Skt Mariae kirke i 1869.

Skt Mariae sogn - Confirmerede Piger - 1869:

«Nr. 22

Confirmandens Navn og Opholdssted.

Nielsen Theodora Catharine Caroline hos Forældrene.

Forældrenes eller Huusbondens, Pleieforældrenes Navn og Boepæl.

Afd. Skrædder Jacob Henrik Frederik N. og Hustru Bodil Kirstine f. Pedersen.

[Adresse] Gl. Kloster i 469-70.

Confirmandens Alder efter Dag og Datum udviist ved Døbe-Attest.

1855, d. 13 Juli 1855, d 12 Aug.

Dom angaaende Kundskab og Opførsel. g - Mg.

Naar og af hvem vaccineret. 1850, d 10 Juli Læge Hahn i Hafen(?)».

-->> Datum for vaksinasjon er åpenbart feilaktig!

Antagelig kjente Catharine og Peder hverandre tidlig, Peder ble konfirmert i samme kirke ett år senere.

Catharine bodde i Helsingør da hun fikk sin eldste datter, Ellen, i 1873. Hun giftet seg med Peder Viggo i Frederiksberg kommune i 1875.

Hun var enke i mange år og bodde sammen med sin sønn Wilhelm på «Toftebakke vej 24» i København.

Catharine ble 75 år gammel og ble begravet på Vestre kirkegård.

⁴³ Folketellingene for København i 1901 og 1906. Kirkebok Vor Frelser, København, 1905-10: «Konfirmerede Piger», folio 186, nr. 1.

⁴⁴ Kirkebok Skt. Olai, Helsingør, 1846-61: «Fødte Qvindekjøn», folio 294, nr. 50.

⁴⁵ Kirkebok Timotheus, København.

Det ble avholdt følgende skifteforretning etter henne:

« - Maj måned. Skifte efter musiker Peder Viggo Bergs enke, Theodora Kathrine Karoline Berg, f. berg(?), som den 4. maj er død på sin bopæl, Toftebakkevej 24, st.

Mødt var afdødes datter Andrea Louise Christensen, f. Berg, bopæl: Johan Kellersvej 11, 2, og Mary Mathilde Johansen, f. Berg, bopæl: Mølle Allé 18, 4, der forklarede, at afdøde kun ejer værdiløse effekter ....., hvilket alt udlagdes afdødes søn, arbejdsmand Vilhelm Berg, Toftebakkevej 24, st, for begravelsesudgifterne, som han afholder.
sign. - sign.»⁴⁶

(Barn Proband, Far II:3, Mor II:4)

Gift 09.05.1875 i Frederiksberg kirke, Frederiksberg sogn (Frederiksberg kommune) med⁴⁷ forrige ane.

Generasjon II

II:1 ff

Johannes Cordia Bech Berg. Styrmand, krydsbetjent, toldassistent. Født 03.04.1824 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Døpt 23.06.1824 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt).⁴⁸ Flyttet 1863 fra Stubbekøbing sogn (Maribo amt) til Helsingør (Frederiksborg amt). Flyttet 1873 fra Helsingør (Frederiksborg amt) til Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Død 06.12.1882 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Begravet 11.12.1882 fra Frederiksværk kirke, Vinderød (Frederiksborg amt).⁴⁹

Johannes ble født i Stubbekøbing 03.04.1824 og døpt i Stubbekøbing kirke:

«No. 7.

Aar og Datum.

1824. 3die April.

Barnets fulde Navn.

Johannes Cordia Bech Berg.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme.

23de Junii.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl.

Hr. Kancelliraad og Toldinspecteur Johan Peter Berg og

Hustru Frue Dorothea født Mathiesen.

Faddernes Navn, Stand og Opholdssted.

Frue Høyer og Jfr: Lise Bierring ... - Hr Tobaksfabrikeur J. C. Bech fra Kbhavn;

Hr. Districtslæge Klein; Hr. Kbmnd Benzøn; Hr. Former Fale(?) Mallings».

Han ble konfirmert i Stubbekøbing 22.04.1838. Det oppgis at han ble vaksinert 01.08.1824 av «Distrl: Klein».

I 1844 var Johannes kvartermester på et orlogsfartøy.

Ved folketellingen i 1845 for Stubbekøbing er han 21 år og styrmann. Han bor hjemme hos sin mor i Møllegade 70.

26.04.1845 ble han «krydsskipper» på en fartøy som tilhørte den danske kystvakten ansvarlig for å patruljere danske farvann for å stoppe smugling.

Ved skiftet etter hans mor 01.06.1846 oppgis Johannes å være mindreårig og «krydsskipper».

Johannes giftet seg med Marie Vilhelmine Lindholm 05.10.1849 i Aastrup kirke som ligger noe syd-øst for Stubbekøbing.

«No. 4.

Brudgommens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.

Krydsbetjent Johannes Cordia Bech Berg af Stubbekjøbing, 25¼ Aar gl:

Brudens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.

Jomfru Marie Vilhelmine Lindholm i Moseby, 25½ Aar gl:

Hvem Forlovere ere.

Hr. Købmand C. Koch i Stubbekøbing og Skolelærer K. Lindholm i Moseby».

De nygifte bosatte seg i Møllegade 62 A, den vestre delen, Stubbekøbing.

Folketellingen for Stubbekøbing i 1850 viser for Møllegade 62 A:

Johannes Cordia Berg, 26 år, gift, fødested Stubbekøbing, krydsbetjent.

⁴⁶ Kirkebok Skt. Mariæ, Helsingør, 1858-91: «Confirmerede Piger», folio 130, nr. 22. Folketellingen i 1880 for Frederiksværk Købstad, folio 153-154. Optællingsliste for Befolkningen den 1ste Februar 1890 i Staden Kjøbenhavn. Folketellingene for København i 1901 og 1906. Københavns Skifteret 1931, 2 T, prot. 1, s. 515.

⁴⁷ Kirkebok Frederiksberg, 1874-76: «Copulerede», folio 80, nr. 159.

⁴⁸ Kirkebok Stubbekøbing, 1811-35: «Fødte. Mandkiøn», folio 26, nr. 7.

⁴⁹ Kirkebok Vinderød, 1863-91: «Døde Mandkiøn», folio 203, nr. 11.

Marie Vilhelmine Lindholm, 26 år, gift, fødested Aastrup, hans kone.
Karen Jensdatter, 18 år, fødested Skibby, tjenestepige.

Fra Wikipedia:

«Grønsund er et sund i Danmark mellom øyene Falster på den ene siden og Møn og Bogø på den andre. På det dypeste er sundet omkring 20 meter og har en bredde på mellom 1 og 4 km. Storstrømmen ligger i vest og Stege Bugt ligger i nord mellom Sjælland og Møn. Grønsund har flere grunne områder, f.eks. nær Bogø, i tillegg til kraftig og skiftende strøm. Området har en rik sjøvegetasjon, og sundet er en viktig yteplass for dyreliv og fisk. Mange fugler holder til nær sundet, som skarv, knoppsvane, grågås, stjertand, skjeand, ærfugl, klyde og flere vadefugler, måser og terner. I tillegg kan en finne nise i sundet.»

Krydsbetjent betyr at han seilte med en tollkrysser i farvannet ved Stubbekøbing, eventuelt som skipper. Fra 1857 til 1863 tjenestegjorde han i Grønsund mellom Falster, Bogø og Møn.

Johannes søkte og fikk en stilling ved Helsingør Toldtjeneste i 1863, fortsatt som krydstoldbetjent. Her ble sønnen Peder Viggo konfirmert i 1868.

Han flyttet senere med sin hustru til Frederiksværk i 1873.

Fortegnelser over krydstoldassistenter og krydsbetjenter: 1856-1872:

«1856: 11 Johannes Cordia Bech Berg. Ansatt som assistent: 27.02.1847.

Tidligere ansættelse: Krydsskipper fra 26.04.1845.

Ansatt i 1856: Nr 18, senere Nr 20 i Grønsund.

Bestalling 17.05.1864. - Kone 2 Børn. Alderstillæg 01.11.1866.

1857: 10 Nr 20 Grønsund - Kone 2 Børn

1858: 8 Nr 20 do - Kone 2 Børn

1859: 6 Nr 20 do - Kone 3 Børn

1860: 6 Nr 20 do - Kone 3 Børn

1861: 6 Nr 7 Syd for Sjælland - Kone 3 Børn

1862: 6 Nr 7 do

1863: 6 Nr 24 Helsingør

1864: 5 Nr 24 Sundets n. Del. - Under 17.05.1864 medd. Kgl Bestall.

1865: 3 Nr 24 do

1866: 2 Nr 24 do - Alderstillæg fra 01.11.1866.

1867: 2 Nr 24 do

1868: 2 Nr 24 do

1869: 2 Nr 24 do - Fra 1ste April ansatt som Toldass i Hellebæk».

«Haandbog for Toldetaten i Kongeriget Danmark 1877» viser:

«Berg, Johannes Cordia Bech, født 03.04.1824 - Krydsskipper

- 27.02.1847 Krydstoldbetjent.

- 21.05.1851 Krydstoldassistent.

- 17.05.1864 B.

- 09.03.1869 Toldassistent i Hellebæk under Helsingør.

- 27.08.1873 forfl. til Frederiksværk.»

Samme håndbog for 1881 viser:

«16/10 affk. (4) Toldassistent i Frederiksværk, J. C. B. Berg (født 3/4 24)».

Johannes var fadder da de eldste barnebarna, Ellen Vigoline, Johanne Cordina og Hansine Kathrine ble døpt.⁵⁰

Ved folketellingen for Frederiksværk Købstad i Frederiksborg amt og Strø herred 01.02.1880 bor familien i Allegade 18. «Optællingslistens Rigtighet» er bekreftet av Johannes selv, mens andre lister er undertegnet av medlemmer av kommunalbestyrelsen.

«Allegade - Matrikel-Nummer: 37e - Gade-Nummer: 18 - Ejerens Navn: Statseiendom.

Forhuset Stuen

J: C: B: Berg - 55 Aar - Fødested: Stubbekøbing - Husfader, Toldassistent.

M: J: Berg født Lindholm - 56 Aar - Fødested: Moseby Falster Maribo Amt - Husmoder, min Hudstru.

E: J: Berg - 6 Aar - Fødested: Helsingør - Sønnedatter, Pleiedatter».

«Trosbekjendelse: Lutheran» anføres for alle tre familiemedlemmene.

I Frederiksværk bodde også hans eneste sønn, Peder Viggo. Ellen var Peders datter. De tre andre barna til Marie og Johannes døde tidlig.

Johannes døde 06.12.1882, 58 år gammel.

Han ble begravet fra Frederiksværk kirke 11. desember.

Hans «Stand, Haandtering og Opholdssted» var «Fhv. Toldassistent paa Frederiksværk».

⁵⁰ Fortegnelse over krydstoldassistenter og krydsbetjenter: 1856-1872. Haandbog for Toldetaten i Kongeriget Danmark, 1877 side 72, 1881 side 128.

Halsnæs og Frederiksværk skifteprotokol 1870 - 1893, f. 361 b:

«- 1882 den 6. dec. anmeldte maskinarbejder Peder Viggo Berg, at hans fader, fhv. toldassistent Johannes Cordia Bech Berg i Frederiksværk, i dag er død, efterladende en enke, Marie Vilhelmine Berg, f. Lindholm, der ønsker at blive hensiddende i uskiftet bo, hvortil anmelderen, som eneste og myndig arving herved giver sit samtykke.

(sign.) - P: V: Berg»⁵¹

(Barn I:1, Far III:1, Mor III:2)

Gift 05.10.1849 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt) med⁵² neste ane.

Barn:

Ellen Dorothea Berg. Født 18.07.1850 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Døpt 15.08.1850 i Stubbekøbing kirke, Stubbekøbing sogn (Maribo amt).⁵³ Død 28.01.1864 i Helsingør (Frederiksborg amt). Begravet 02.02.1864 fra Skt. Olai kirke, Helsingør (Frederiksborg amt).⁵⁴

Ellen Dorothea ble født i Stubbekøbing 18.07.1850 og døpt i Stubbekøbing kirke 15. august. Foreldre: Krydsbetjent Johannes Cordia Bech Berg og Hustru Marie Vilhelmine f. Lindholm. Det er vanskelig å tyde faddrenes navn i kirkeboken.

Hun døde i Helsingør 28.01.1864, 13½ år gammel, av «Angina Diphekt» (hjertedefekt).

Hansine Cornelia Berg. Født 17.11.1851 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Døpt 28.01.1852 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt).⁵⁵ Død 08.02.1852 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Begravet 12.02.1852 fra Stubbekøbing kirke, Stubbekøbing sogn (Maribo amt).⁵⁶

Hansine Cornelia ble født i Stubbekøbing 17.11.1851 og hjemmedøpt 28.01.1852. Foreldre: Krydsbetjent Johannes Cordia Bech Berg og Hustru Marie Vilhelmine f. Lindholm. «Døde för... Daaben kunde blive stadfestet i Kirken».

Hun døde 08.02.1852 i Stubbekøbing, knapt 2 måneder gammel. Det oppgis ingen dødsårsak.

Peder Viggo Berg. Født 05.09.1854 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Døpt 21.11.1854 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt).⁵⁷ Levde fra 1863 til 1873 i Helsingør (Frederiksborg amt). Levde 1875 i Frederiksberg sogn, Frederiksberg kommune. Levde fra 1876 til 1883 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Levde fra 1883 til 1888 i Adserbo, Melby sogn (Frederiksværk amt). Levde 1889 i Sankt Stefan sogn (København kommune). Levde fra 1890 til 1896 i Hellig Kors sogn (København kommune). Levde fra 1896 til 1897 i Vor Frelser sogn (København kommune). Levde fra 1897 til 1898 på Amager (København kommune). Levde 1898 i Vor Frelser sogn (København kommune). Død 25.01.1913 i Vor Frelser sogn (København kommune). Begravet 31.01.1913 på Vestre kirkegård (København kommune).⁵⁸ (Se I:1).

Cornelia Hansine Berg. Født 05.09.1859 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Døpt 18.02.1860 i Stubbekøbing kirke, Stubbekøbing sogn (Maribo amt).⁵⁹ Død 20.03.1869 i Helsingør (Frederiksborg amt). Begravet 26.03.1869 fra Skt. Mariæ kirke, Helsingør (Frederiksborg amt).⁶⁰

Cornelia Hansine ble født i Stubbekøbing 05.09.1859 og døpt i Stubbekøbing kirke 18.02.1860. Foreldre: Krydstoldbetjent Johannes Cordia Berg i Stubbekøbing - Hustru Marie Vilhelmine født Lindholm (36).

Blant faddrene går det å utlese: Skolelærer i Moseby Lindholm, Tienstepige ... og Jomfru La...

Hansine Cornelia «D. af Toldassistent Berg» døde i Helsingør 20.03.1869, 9½ år gammel, av «Typhus». «Skifte 22 Marts».

⁵¹ Folketellingene for Stubbekøbing i 1834. Kirkebok Stubbekøbing 1835-51: «Confirmerede Dreng», folio 56, nr. 3. Folketellingen for Stubbekøbing i 1845. Folketellingen i 1880 for Frederiksværk Købstad, folio 23-24. Skifteprotokol Halsnæs og Frederiksværk 1870 - 1893, f. 361 b.

⁵² Kirkebok Aastrup, 1837-59: «Copulerede», folio 135, nr. 4.

⁵³ Kirkebok Stubbekøbing, 1835-51: «Fødte Qvindekjøn», folio 50, nr. 12.

⁵⁴ Kirkebok Skt Olai, Helsingør, 1857-69: «Døde Qvindekjøn», folio 72(?) (Oppslag 149), nr. 9.

⁵⁵ Kirkebok Stubbekøbing, 1850-70: «Fødte Qvindekjøn», folio 51, nr. 10.

⁵⁶ Kirkebok Stubbekøbing, 1850-70: «Døde. Qvindekjøn», folio 200, nr. 2.

⁵⁷ Kirkebok Stubbekøbing, 1850-70: «Fødte Mandkjøn», folio 10, nr. 15.

⁵⁸ Kirkebok Vor Frelser, København, 1908-16: «Døde Mandkjøn», folio 73, nr. 14.

⁵⁹ Kirkebok Stubbekøbing, 1850-70: «Fødte Qvindekjøn», folio 70, nr. 8.

⁶⁰ Kirkebok Skt Mariæ, Helsingør, 1838-85: «Døde af Qvindekjøn», folio 187, nr. 11.

II:2 fm

Marie Vilhelmine Lindholm. Født 02.01.1824 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Døpt 15.02.1824 i Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).⁶¹ Levde 1849 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Levde fra 1850 til 1863 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Flyttet 1863 fra Stubbekøbing sogn (Maribo amt) til Helsingør (Frederiksborg amt). Flyttet 1873 fra Helsingør (Frederiksborg amt) til Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Død 21.01.1883 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Begravet 26.01.1883 fra Frederiksværk kirke, Vinderød (Frederiksborg amt).⁶²

Marie Vilhelmine ble født i Moseby utenfor Aastrup på Falster i 1824 og døpt i Aastrup kirke:
«No. 1.

Aar og Datum.

1824. Januar 2.

Barnets fulde Navn.

Marie Vilhelmine.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme.

Februar 15.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl.

Hr. Cornelius Lindholm. Skolelærer i Moseby og Hustru Elen Marie Kristensen.

Faddernes Navn, Stand og Opholdssted.

Anne Margrethe, Niels Smeds H[ustru] Moseb. bb. [bar barnet],

Kirsten Rasmusd., Rasmus Larsen, Niels Orm og Niels Pedersen, alle i Moseby».

Ved folketellingen i 1834 for Aastrup sogn bodde Marie Vilhelmine hjemme hos sin far.

Hun ble konfirmert i 1838:

«Dom angaaende Kundskab og Opførsel: Meget gode.

Naar og af hvem vaccineret: ... af Difterietologen ... Klein i ...».

Ved folketellingen i 1845 bor Marie hjemme hos sin far sammen med sine søstre Caroline og Christiane. Hun er nå 21 år gammel.

Før Marie giftet seg var hun «Modehandlerinde» i Stubbekøbing.

Hun var 25 år da hun giftet seg med Johannes Cordia Bech i 1849.

Hans Mortensen (1825-1908) arbeidet som lærer på Jonstrup Seminarium fra 1845. Jonstrup Seminarium, senere Jonstrup Statseminarium, var kongerigets ældste skolelærerseminarium. Hans ble senere en berømt botaniker. Han skriver om Marie i sine

«Blade af Hans Mortensens levnedsbog. Erindringer fra Hesnæs i aarende 1825-1856»:

«En livlig og kraftig Tøs med brune spillende øjne, hun var på min alder, og det var jo naturligt, at jeg senere blev dødeligt forelsket i hende. Jeg gjorde mig virkelig i flere år forhåbninger, om at vinde hende, men hendes hu var andet steds vendt hen, og det var mig virkelig en stor og virkelig sorg, da hun forlovede sig og giftede sig med en forfløjen Krydstoldbetjent Berg.»

Marie og Johannes fikk følgende barn, alle født i Stubbekøbing:

18.07.1850: Ellen Dorothea, død 1864 i Helsingør, 13½ år gammel.

17.11.1851: Hansine Cornelia, død 08.01.1852 i Stubbekøbing, knapt 2 måneder gammel.

05.09.1854: Peter Viggo, gift med Theodora Catharine Caroline Nielsen,
død 1913 i København, 58 år gammel.

05.09.1859: Cornelia Hansine, død 1869 i Helsingør, 9½ år gammel.

Marie døde 21.01.1883, 59 år gammel.

Hun ble begravet fra Frederiksværk kirke 26. januar.

Hennes «Stand, Haandtering og Opholdssted» var

«Enke efter pensioneret Toldassistent Berg paa Frederiksværk».

Halsnæs og Frederiksværk skifteprotokol 1870 - 1893:

«- 1883, den 22. jan. anmeldte maskinarbejder Peder Viggo Berg i Frederiksværk, at hans moder, Marie Vilhelmine f. Lindholm. enke efter toldassistent Johannes Cordia Bech Berg, i Frederiksværk, er død i går. Anmelderen ønsker som eneste og myndig arving (28 år gl.) at overtage boet. Der har vel endnu været 3 børn (døtre), men disse er for flere år siden døde hhv. 14 år, 10 år og under 1 år gammel, så at anmelderen er eneste arving.

P: V: Berg (sign.)»⁶³

⁶¹ Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Fødte. Qvindekjøn», folionr. mangler (oppslag 81 i arkivarieronline.dk), nr. 1.

⁶² Kirkebok Vinderød, 1863-91: «Døde Qvindekjøn», folio 230, nr. 1.

⁶³ «Confirmerede. Piger» i kirkebok Aastrup, 1812-37, folionr. mangler (oppslag 170 i arkivarieronline.dk), nr. 3 og kirkebok Aastrup, 1837-59, folio 110, nr. 3. Folketellingen i 1834 for Aastrup sogn. Hesnæsbogen: Blade af Hans Mortensens levnedsbog. Erindringer fra Hesnæs i aarende 1825-1856. Folketelling i 1845 for Aastrup sogn. Folketelling i 1850 for Stubbekøbing. Skifteprotokol Halsnæs og Frederiksværk 1870 - 1893, f. 361 b.

(Barn I:1, Far III:3, Mor III:4)

Gift 05.10.1849 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt) med⁶⁴ forrige ane.

II:3 mf

Jacob Hendrik Frederik Nielsen. Skræddermester. Født 02.01.1823 i Rendsborg, Holstein. Døpt 16.02.1823 i Christ- og Garnisons Kirken, Rendsborg.⁶⁵ Levde 1829 i Rendsborg, Holstein. Levde fra 1832 til 1849 i Hellebæk (Frederiksborg amt). Levde 1849 i Helsingør (Frederiksborg amt). Levde 1851 i Tikøb (Fredriksborg amt). Levde fra 1853 til 1855 i Helsingør (Frederiksborg amt). Død før 1870.

Jacob er født i Rendsborg, Holstein, 02.01.1823, og døpt der i «Christ- og Garnisons Kirken». Dette fremgår av kirkeboken for Hellebæk hvor han ble konfirmert i 1837:

«1837. De i Hellebek Kirke Confirmerede 19de Søndag e. Trinit: 1ste Octbr.

....

No. 46.

Confirmandens Navn og Opholdssted.

Jacob Henrik Frederik Nielsen - Kronb. Geværff.

Forældrenes eller Huusbondens, Pleieforældrenes Navn og Boepæl.

Svend Mogens Nielsen og Hustru Marie Cathrine Grewen.

Confirmandens Alder efter Dag og Datum udviist ved Døbe-Attest.

Fød i Rendsborg 2 Januar 1823. Døbt 16 Febr: S. A. i Christ- og Garnisons Kirken ibd: efter Att. af Prost Callisen.

Dom angaaende Kundskab og Opførsel.

K. t god O. Ulastelig.

Naar og af hvem vaccineret. vacc:

13 Septbr: 1835 af Chr. Jacobsen».

Sønderjylland er den sørligste del av Jylland, og motsvarer til en stor del hertugdømmet Slesvig. Den siste jarl av Sønderjylland, Knud Lavard, antok den tyske hertugtittel for sitt jarledømme, som senere har vært kjent under dette navnet. Idag utgjør området det tidligere Sønderjyllands amt og den nordlige del av Slesvig-Holstein. Sønderjylland var en del av Preussen etter Danmarks nederlag i krigen i 1864. Ved en folkeavstemning i 1920 etter Tysklands nederlag i 1. verdenskrig kom den nordlige del tilbake til Danmark.

Rendsborg (tysk: Rendsburg) ligger midt i Slesvig-Holstein ved Kielerkanalen og Ejderen, som den gamle hærvei krysset her. Byen knytter seg både til Sydslesvig og Holstein og har ca. 36.000 innbyggere.

Festningen Rendsborg ble anlagt av Christian 3. i slutten av 1600-tallet. Under den 30-årige krigen og under svenskekrigene ble den gjenstand for adskillig hærverk. Christian 5. bygde ut festningen ytterligere under den skånske krig. Den fikk derved sitt nåværende preg med Kronværk mot nord, Ejderøya som den sentrale del og Nyværk mot syd.

På festningens sydportal - Holsteinporten - ble Ejderstenen oppsatt i 1670 med innskriften «Eidora romani Terminus Imperii» (Ejderen, det romerske rikets grense). Her gikk grensen mellom de tysk-romerske og danske rikene, og her gikk Ejderens sydlige løp, som vi kan se rester av i det som nå heter Stadtsee. Tavlen ble fjernet av Frederik 6. i 1808, da han nok forsto at den var ment å skulle fremheve den tysk-romerske herlighet. Den finnes nå i Tøjhusmuseet i København. Holsteinporten forsvant i forbindelse med nedleggelsen av Rendsborg-festningen i 1854.

Sentrum for Nyværk var Paradeplassen, hvorfra tropper kunne sendes til voller og bastioner omkring byen via de gater som stråler ut fra plassen. På Paradeplassen ligger bl. a. kommandantboligen. Her døde Christian 7. i 1808 av et slagtilfelle, angivelig like etter at han hadde sett spanske hjelpetropper rykke inn i festningen. Fra det midterste vinduet i bygningens 1. sal ble Frederik 6. utropt til konge.

Rendsborg var det danske monarkis viktigste festning etter København, og opprøret i hertugdømmene i 1848 begynte her med garnisonens overgivelse og hertugen af Nørs erobring av festningen. Dette var starten på Treårskrigen fra 1848 til 1851.

Rendsborg er kjent for en tidlig støpejernsindustri, Carlshütte, eid av den gamle sønderjyske slekt Ahlmann.

Idag er Rendsborg et trafikalt knutepunkt med Kielerkanalen og jernbanebroen. Broens lange sløyfe omkring Rendsborg for å få tågene opp i tilstrekkelig høyde (42 meter) før de passerer kanalen er iøyenfallende. Under jernbanebroen henger svevefergen som transporterer biler over Kielerkanalen. Rendsborg er den eneste by ved Kielerkanalen hvor man kan passere kanalen under vannet.

Jacob flyttet fra Rendsborg til Hellebæk i Frederiksborg amt sammen med sine foreldre og søsken senest i 1832.

Han giftet seg med Bodil i 1849. Vielsen er innført i kirkeboken for Hellebæk sogn, men de ble viet i Tikøb kirke. Hellebæk sogn ligger mellom Hornbæk og Helsingør og Tikøb sogn syd for Hornbæk og Hellebæk.

«No. 2.

Brudgommens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted:

Skræddermester Jacob Henrik Frederik Nielsen fra Helsingør 26 Aar gml.

Brudens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted:

⁶⁴ Kirkebok Aastrup, 1837-59: «Copulerede», folio 135, nr. 4.

⁶⁵ Kirkebok Hellebæk, 1824-41: «Confirmerede. Dreng», folio 45, nr. 46.

Pigen Bodil Kirstine Pedersdatter fra Hornbek 27 Aar gml.

Hvem Forloverne ere:

C. Pedersen Smede Suend i Tikiøb.

Smede Suend B. Pedersen af Hellebek.

VielsesDagen:

P. 2 Marti 1849.

Om Vielsen er forrettet i Kirken eller Hiemme:

Tikjøb Kirke».

I folketellingen for Helsingør i 1850 får vi vite følgende:

«Hjørnet af Brøndstræde og Søstræde, no. 481,

Jacob Hendrik Nielsen, 28 år, gift, fødested Rentzborg, skræddermester.

Bodil Christine Pedersen, 29 år, gift, fødested Hornbeck, hans kone.

Amalie Wilhelmine Pedersen, 8 år, Helsingør, konens datter.

Marius Peter Nielsen, 1 år, Helsingør, deres søn».

Folketellingen for Helsingør i 1855 viser:

«St Annagaden, no. 49, forhuset, 1. sal. [St Annegade tilhørte Mariæ Sogn].

Jacob Hendrich Friderich Nielsen, 33 år, gift, fødested Rendsborg, skræddermester.

Boel Kirstine Pedersen, 34 år, gift, Hornbeck, hans kone.

Amalie Wilhelmine, 13 år, Helsingør, deres børn.

Marius Peder Frederik, 5 år, Tikøb, deres børn.

Wilhelmine Louise Fridericke, 2 år, Helsingør, deres børn.

Anders Jensen, 26 år, Tikøb, tømmersvend, logerende.

Alberg Wismar, 22 år, Snekkersten, skomagervend».

Jacob døde før datteren Theodore Cathrine Caroline ble konfirmert i 1869.

Hertugdømmet Slesvig hadde den danske konge som hertug, men tilhørte det tysk-romerske rike så lenge det eksisterte. Befolkningen var opprinnelig dansktalende, men ble etter hvert supplert med innvandrende tyskere, slik at befolkningen omkring 1800 var omkring 50/50 dansker og tyskere (flest tyskere i syd, flest dansker i nord). Den lokale adelen var for det meste tysktalende. Holstein, der befolkningen var rent tysk, var lenge delt i to hertugdømmer hvorav det ene hadde den danske konge som hertug. Da Danmark i 1848 ville la den danske grunnlov gjelde i hertugdømmene Slesvig og Holstein, brøt det ut krig mellom Danmark og de tyske slesvigere og holsteinerne. Danmark vant krigen etter tre år i 1850 (slaget ved Isted). I 1864 brøt det igjen ut krig som etter kort tid ble vunnet av holsteinerne og tysk-slesvigerne støttet av Preussen og Østerrike. Holstein og Slesvig ble nå tyske og opptatt i det Tyske rike ved dets grunnleggelse i 1871. Etter første verdenskrig ble det holdt folkeavstemning i Slesvig, for anledningen inndelt i flere distrikter. Resultatet ble at den nordlige halvdel tilfalt Danmark mens den sydlige halvdel tilfalt Tyskland. Den sydlige halvdel av hertugdømmet Slesvig er i dag den nordlige del av det tyske Bundesland Schleswig-Holstein, mens den nordlige halvdel er det danske amt Sønderjylland. Nord-Frisland er i dag i Tyskland, Syd-Frisland i Nederland.

Folketellingene for Holstein er tilgjengelig i Riksarkivet i København. En gjennomgang av den originale folketellingen for Rendsborg i 1835 ga imidlertid ikke noe resultat! Det er det jo lettere å forstå nå når det viser seg at familien flyttet tilbake til Lyng-Kronborg herred senest i 1832!⁶⁶

(Barn I:2, Far III:5, Mor III:6)

Gift 02.03.1849 i Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt) med⁶⁷ neste ane.

Barn:

Marius Peder Nielsen. Født 23.07.1849 i Helsingør (Frederiksborg amt). Døpt 09.09.1849 i Skt. Olai kirke, Helsingør (Frederiksborg amt).⁶⁸ Død 09.05.1850 i Helsingør (Frederiksborg amt). Begravet 13.05.1850 fra Skt. Olai kirke, Helsingør (Frederiksborg amt).⁶⁹

Marius Peder ble født 23.07.1849 i Helsingør og døpt 09.09.1849 i Skt. Olai kirke. Det er vanskelig å tyde navnene til fadderene.

Ved folketellingen for Helsingør i 1850 oppgis hans alder til 1 år. Familien bodde da ved «Hjørnet af Brøndstræde og Søstræde, no. 481».

Han døde i Helsingør i 09.05.1850, ¾ år gammel av «Brystsye», antagelig tuberkulose.⁷⁰

⁶⁶ Berzeichnis der am 1sten Februar 1835 in der Stadt Rendsburg vorhandenen Volkszahl s. w. d. a. Folketellingen for Helsingør i 1850, side 222. Folketellingen for Helsingør i 1855, side 87b.

⁶⁷ Kirkebok Hellebæk, 1841-49: «Copulerede», folio 90, nr. 2.

⁶⁸ Kirkebok Skt. Olai, Helsingør, 1846-61: «Fødte. Mandkjøn», folio 39, nr. 52.

⁶⁹ Kirkebok Skt. Olai, Helsingør, 1846-61: «Døde. Mandkjøn», folio 37, nr. 25.

⁷⁰ Folketellingen for Helsingør i 1850, side 222.

Marius Peder Frederik Nielsen. Født 23.01.1851 i Tikøb (Fredriksborg amt). Døpt 16.03.1851 i Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt).⁷¹ Levde fra 1853 til 1855 i Helsingør (Frederiksborg amt).

Marius Peder Frederik ble født 23.01.1851 i Tikøb og døpt 16.03.1851 i Tikøb kirke.

Faddere var

Smed Carl Pedersens H[ustru] af Tikjøb, Ane Frederikke Jacquet ibidem, Smed Carl Pedersens ibidem, Hans Peder Henriksen ibidem, ...

Ved folketellingen i 1855 oppgis hans alder til 5 år, familien var da bosatt i Helsingør på adressen St. Annegaden, no. 49, forhuset, 1. sal. Det oppgis at han er født i Tikøb.

Jeg har ikke funnet hvor Marius ble konfirmert. ⁷²

Wilhelmine Louise* Fredericke Nielsen. Født 07.05.1853 i Helsingør (Frederiksborg amt). Døpt 07.08.1853 i Skt. Mariæ kirke, Helsingør (Frederiksborg amt).⁷³ Levde 1855 i Helsingør (Frederiksborg amt). Levde 1905.

Louise ble født 07.05.1853 i Helsingør og døpt 7. august i Skt. Mariæ kirke.

Faddere var

Madame Wurz, Slagtermester Breiting [36 år i 1855] og Skibs...mand F. Lind.

Ved folketellingen for Helsingør i 1855 oppgis Louises alder til 2 år, familien var da bosatt i St. Annegaden, no. 49, forhuset, 1. sal.

Jeg har ikke funnet hvor Louise ble konfirmert.

Louise flyttet til Christiania 13.07.1875 og ble norsk statsborger.

Hun giftet seg med Hans Fedor Klem som kom fra Tyskland 9 år senere. Familien bodde i Riddervolds gate 10 B.

Nære venner av familien var Theodor Olsen og hans hustru Andrea, begge født i Romedal på Hedmarken. Louises niese, Kathrine, flyttet til familien Olsen i 1893, kun 15 år gammel.

Louise ble i vår familie senere kjent som «Bestemor Klem». ⁷⁴

Theodora Catharine* Caroline Nielsen. Født 13.07.1855 i Helsingør (Frederiksborg amt). Døpt 12.08.1855 i Skt. Olai kirke, Helsingør (Frederiksborg amt).⁷⁵ Levde 1873 i Helsingør (Frederiksborg amt). Levde 1875 i Frederiksberg sogn, Frederiksberg kommune. Levde fra 1876 til 1883 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Levde fra 1883 til 1888 i Adserbo, Melby sogn (Frederiksværk amt). Levde 1889 i Sankt Stefan sogn (København kommune). Levde fra 1890 til 1896 i Hellig Kors sogn (København kommune). Levde fra 1896 til 1897 i Vor Frelser sogn (København kommune). Levde fra 1897 til 1898 på Amager (København kommune). Levde fra 1898 til 1913 i Vor Frelser sogn (København kommune). Død 04.05.1931 i Timotheus sogn (København kommune). Begravet 10.05.1931 på Vestre kirkegård (København kommune).⁷⁶ (Se I:2).

II:4 mm

Bodil Kirstine Pedersen. Født 25.01.1822 i Hornbæk (Frederiksborg amt).⁷⁷ Døpt 17.02.1822 i Hornbæk kirke, Hornbæk (Frederiksborg amt). Levde fra 1824 til 1836 i Hellebæk (Frederiksborg amt). Levde fra 1846 til 1849 i Helsingør (Frederiksborg amt). Levde 1851 i Tikøb (Fredriksborg amt). Levde fra 1853 til 1855 i Helsingør (Frederiksborg amt). Levde 1869 i Helsingør (Frederiksborg amt).

I folketellingene for Helsingør i 1850 og 1855 oppgis det at Bodil er født i Hornbeck som ligger i Lyng-Kronborg Herred og Frederiksborgs amt, ganske nær Helsingør.

Det har vært vanskelig å finne Bodils foreldre. Cand. Mag. Arne Jensen Knudby, som har hjulpet meg med flere undersøkelser i Danmark, skrev følgende om dette:

«Bodil Kristine Pedersen er lidt af en gåde for mig: Hun angives i hele to folketællinger at være født i Hornbæk. Jeg så derfor efter hendes fødsel og døb i Hornbæk kb. og fandt denne:

"Født 10. dec. 1823, døbt 2. juli, Bodil Kristine Pedersdatter.

Forældre: fisker "unge" Peder Nielsen og hustru Sidse Andersdatter af Hornbæk. ....".

⁷¹ Kirkebok Tikøb, 1844-51: «Døbte Mandkiøn», ukjent folionr (oppslag 41 arkivalieronline.dk), nr. 8.

⁷² Folketellingen for Helsingør i 1855, side 87b.

⁷³ Kirkebok Skt. Mariæ, Helsingør, 1843-63: «Fødte Qvindekjøn», folio 205.

⁷⁴ Folketellingen for Helsingør i 1850, side 222. Folketellingen for Helsingør i 1855, side 87b. Folketellingen for Christiania i 1905.

⁷⁵ Kirkebok Skt. Olai, Helsingør, 1846-61: «Fødte Qvindekjøn», folio 294, nr. 50.

⁷⁶ Kirkebok Timotheus, København.

⁷⁷ Kirkebok Hellebæk, 1824-41: «Comfirmerede. Piger», folio 55, nr. 34 (Lakune i dåpsbok for Hornbæk).

Ifølge de to folketellinger er Bodil K Pedersen født ca. 1821/22 (alt efter om man regner alder som det fylde år eller som det løbende år). Så 1823 er egentlig lidt for sent.

Følger man nu Bodil Kristine Pedersen/Pedersdatter (det er det samme navn!) i folketellingene, ser man, at hun i flkt. 1850 bor hos sin mor, der nu er enke! Og i 1854 gifter denne Bodil Kristine Pedersdatter sig i Hornbæk med en Engelbrecht Jensen.

Og der er ingen andre, der døbes i Hornbæk i årene 1814 - 1830 med navnene Bodil Kristine Pedersen!
Der findes andre "Hornbæk'er" i Danmark, men dem har jeg ikke eftersat endnu.»

Mikrofilmbestillinger av kirkebøker fra Danmark har tidligere vært tidkrevende, spesielt når det - som i dette tilfelle - finnes flere kirker ganske nær hverandre. Ofte har jeg derfor fått hjem "feil" kirkebøker. Nå gis det imidlertid adgang til digitaliserte kirkebøker og folketellinger via Statens Arkivers internetside <http://www.arkivalieronline.dk/>.

Det viser seg da at de opplysninger Arne Jensen Knudby fikk frem om den «andre» Bodil Kristine Pedersen er hentet fra kirkebokens avsnitt «Confirmerede Piger» for Holbæk i 1838 (Kirkebok 1831-53, folio 52). Dette fordi det er en lacune (manglende sider) i kirkeboken som omfatter «Fødte Qvindekjøn» og som omfatter perioden mellom 19. mai 1921 og 17. mai 1928. Bak i Holbæks kirkebok for perioden 1812-32 er det innført et «Almindeligt Jevnførelses Schema», en innholdsfortegnelse over alle innførsler i kirkeboken sortert alfabetisk etter fornavn. Med ifylt kolonne for «Hvor anført som fød», finner vi her «19 Birthe Kirstine Pedersdatter (Nr. 69 fol: 15)» og «23 Bodil Kirstine Pedersdatter (Nr. 8 fol: 16)», 2 av de foliosider som omfattes av lakunen!!! Dette betyr at «vår» Bodil Kirstine Pedersen godt kan ha vært født og døpt i Holbæk, men senere konfirmert i et annet sogn. Og ganske riktig, hun ble konfirmert i nabosognet Hellebæk!

Hellebæk Sogn - Confirmerede. Piger - 1836:

«No. 31

Confirmandens Navn og Opholdssted.

Bodil Kirstine Pedersdr. - Kronb. Geværbr.

Forældrenes eller Huusbondens, Pleieforældrenes Navn og Boepæl.

afd. Skom. Peder Bendtsen og Hust. Ane Kirstine Thorgreen.

Confirmandens Alder efter Dag og Datum udviist ved Døbe-Attest.

F:p. Hornbek d: 25 januar 1822 H.d. Conf. Dom Quinq[uagésima - Fastelavnsøndag]. e. A

Dom angaaende Kundskab og Opførsel. Kunds: tgod. Opf. mgodt.

Naar og af hvem vaccineret. Vacc: 1 Septbr 1824 af Chir[urg] Jacobsen.»

Bodil hadde en datter utenfor ekteskap, født i Helsingør og døpt i St. Olai kirke:

«Født 22. juli 1842, Amalie Wilhelmine Pedersen.

Forældre: pigen Bodil Christine Pedersen og smedsvend Bendt Petersen, angiven fader. ...».

Bodil giftet seg med Jacob 02.03.1849 i Tikøb kirke, mens giftet er innført i kirkeboken for Hellebæk sogn. Hellebæk ligger mellom Hornbæk og Helsingør og Tikøb sogn syd for disse.

Hun ble enke før 1870. Da datteren Theodora Cathrine Caroline ble konfirmert i 1869 bodde familien i Helsingør på adressen Gl. Kloster nr. 469-70 i Skt. Mariæ sogn. De bodde ikke her i 1860.⁷⁸

(Barn I:2, Far III:7, Mor III:8)

Utenfor ekteskap med **Bendt Petersen**. Levde 1842 i Helsingør (Frederiksborg amt).

Barn:

Amalie Wilhelmine Pedersen. Født 22.07.1842 i Helsingør (Frederiksborg amt). Døpt 14.08.1842 i Skt. Olai kirke, Helsingør (Frederiksborg amt).⁷⁹ Levde 1855 i Helsingør (Frederiksborg amt).

Amalie Wilhelmine var datter til Bodil og Bendt Petersen, født utenfor ekteskap i Helsingør og døpt 14.08.1842 i St. Olai kirke:

«Født 22. juli 1842, Amalie Wilhelmine Petersen.

«Forældre:

Tjenestepige Bodil Christine Petersen.

Angiven Barnefader:

Smedsvend Bent Petersen.

...».

Ved folketellingen i 1845 finner vi Amalie i Hellebæk (Hellebek, et Huus, 12 (11)):

«Paul Andersen - 55 år - Gift - Fabriksarbeider - Fødested: Peertstrup Sogn i Skaane.

Marie Therkildsdatter - 49 år - hans kone - Fødested: Tikjøb Sogn, Frederiksborg Amt.

Lisbeth Wilhelmine Rasmussen - 13 år - Ugift - deres Datter - Fødested: Her i Sognet.

Wilhelmine Amalie Pedersdatter - 3 år - Ugift - Pleiebarn - Fødested Helsingør.»

⁷⁸ Kirkebok Hellebæk, 1824-41: «Comfirmerede. Piger», folio 55, nr. 34. Folketellingen for Helsingør i 1850, side 222. Folketellingen for Helsingør i 1855, side 87b.

⁷⁹ Kirkebok Skt. Olai, Helsingør, 1839-45: «Fødte. Qvindekjøn», folio 99, nr. 48.

Ved folketellingen i 1850 havde hun flyttet hjem til sin mor og stefar i Helsingør.

Amalie ble konfirmeret i Helsingør, 05.10.1856:

Skt. Olai Sogn, Helsingør - Confirmerede. Piger - 1856:

«No. 25.

Confirmandens Navn og Opholdssted.

Amalie Vilhelmine Petersen.

Forældrenes eller Huusbondens,

Pleieforældrenes Navn og Bopæl.

Bodil Christine Petersen og smedesvend Bendt Petersen

(Stedfader Skrædder Nielsen).

Confirmandens Alder efter Dag og Datum udviist ved Døbe-Attest.

F. 1842, 22. Juli. Dpt. 14 Aug.

Dom angaaende Kundskab og Opførsel.

g. - mg.

Naar og af hvem vaccineret.

1855, 3 Aug, Pedersen». ⁸⁰

Gift 02.03.1849 i Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt) med⁸¹ forrige ane.

Generasjon III

III:1 ff f

Johan Peter Berg, Kaptein Løytnant, Kancelliråd, Toldinspektør. Født 03.05.1782 i Sankt Annæ, Øster kvarter, Sankt Nicolaj sogn (København kommune). Døpt 14.05.1782 i Sankt Nicolaj kirke, Sankt Nicolaj sogn (København kommune).⁸² Levde 1787 i Sankt Annæ, Øster kvarter, Sankt Nicolaj sogn (København kommune). Levde 1801 i Nørre kvarter, Vår Frue sogn (København amt). Levde fra 1804 til 1810 i Køge sogn (Roskilde amt). Levde 1814 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Levde 1815 i Nørre kvarter, Vår Frue sogn (København amt). Levde 1816 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Død 25.06.1826 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Begravet 29.06.1826 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt).⁸³

Ved Johan Peters dåp er følgende anført i kirkeboken for Nicolai Kirke i København:

«14. maj 1782. Joh: Christopher Berg, oberstyrmand på China ved Hfvn(?) og Cathrine Marie Löhr en søn kaldet Johan Peter, født den 3. maj.

Faddere: Admiral Simon von Hoogland; Justitsraad Otto Christian Haaber;
Pastor Christ: Friderich Høyer; Madame Cecilia Kierrumgaard og
Jomfru Dorthea Tulstrup.»

Ved folketellingen i 1787 er familien registrert i København på adressen «Ny Kanal 4, 2, i Sankt Annæ Øster Kvarter». Adressen tilhørte antagelig daværende Nicolaj sogn. Kirken brant ned i 1795. Johan Peter er nå 5 år gammel.

Jeg har ikke funnet hans konfirmasjon i kirkene i Skt Nikolajs eller Vor Frues sogn.

Johan Peter ble kadett allerede i 1795 - 13 år gammel (!) - og sekondløytnant 27.12.1799.

Han mønstret på fregatten Triton, og gikk i eskorte i Middelhavet fra 1800 til 1802.

Han mønstret så på fregatten Friderichsværn som opererte som vaktskip i Sundet i 1803.

Ved folketellingen i 1801 for København er han registrert hjemme hos sin mor i Vestergade 25. Han er nå 19 år og «lieutenant i søetaten».

Han giftet seg første gang med Mette Maria Thanning i Skt. Nikolaj kirke i Køge 1804:

«Lørdagen den 30die Martü blev

Hr. Johan Peter Berg, Lieutenant i Søe-Etaten efter ... .. Bevilling Ægdeviet i ... til

... Mette Marie Thaning af Kiøge Menighet.

Forloverne Navn efter ... ..

For Brudgommen: Forpagter, Hr. Møller fra Gl: Vellinge Gaard.

For Bruden: Faderen Hr. Jens Thaning.

... Begge med Revers».

⁸⁰ Folketellingen for Hellebæk i 1845. Folketellingen for Helsingør i 1850, side 222. Kirkebok Skt. Olai, Helsingør, 1848-61: «Confirmerede Piger», folio 170, nr. 25.

⁸¹ Kirkebok Hellebæk, 1841-49: «Copulerede», folio 90, nr. 2.

⁸² Kirkebok Nicolaj Kirke, København, 1766-88: «Daabs-Protokol», folio 499.

⁸³ Kirkebok Stubbekøbing 1811-35: Døde Mandkiøn», folio 274, nr. 1.

Dette ekteskapet ble senere oppløst.

Johan Peter var sjef for Lodsåten Ternen, karantenefartøy ved Heveren, Tønning i 1805. ble utnevnt til premiærløytnant, 07.11.1806 og arbeidet som innrulleringsoffiser i Randers, 18.12.1806.

Han var sjef for skjærbåten Stavern ved Københavns forsvar i august-september 1807.

Mot slutten av 1806 udstedte Napoleon et dekret om fastlandssperring. Dette krevde at all handel med Storbritannia skulle være forbudt for franskmenn og deres allierede. Storbritannia reagerte med å forby nøytral handel mellom fiendtlige havner, noe som skapte vanskeligheter for de gjenværende nøytrale landene, bl. a. Danmark-Norge. Ved freden i Tilsit i juli 1807 kom Napoleon overens med Tsar Alexander I, slik at Danmark etter hvert ble det eneste nøytrale land på det europeiske fastland. Storbritannia sendte i juli 1807 en større invasjonsflåte til Østersjøen med det formål å kreve den danske flåte utlevert, av frykt for at den skulle falle i Napoleons hender. Den danske flåten var dette år ikke gjenstand for noen større utrustning. De fleste skipene lå avtaklet, dvs. at mastene var fjernet, i flåtens leie.

02.08.1807 passerte en engelsk flåteavdeling på 12 linjeskip og en rekke mindre fartøyer Helsingør. Et par dager senere kom en ny flåteavdeling, og 8. august lå en flåte på 24 linjeskip og 22 mindre skip foruten en mengde transportfartøyer i Øresund med sammenlagt 30.000 mann, mens en eskadre på 4 linjeskip, 5 fregatter og 8 brigger gikk ned gjennom Storebelt. Etter som de engelske skipene passerte Kronborg, ble det utvekslet hilsningssalutter. Offiserene gikk i land for å komplimentere kommandanten, førselsskipene betalte sundtoll og mengder av båter la inn til Helsingør for å kjøpe levnetsmidler. Idyllen var fullstendig.

Men flåtesamlingen i Sundet dannet i virkeligheten innledningen til krigen mellom Storbritannia og Danmark-Norge. Den 13. august om kvelden brøt fiendtlighetene ut. Tre dager senere gikk engelskmennene i land på Sjælland ved Vedbæk. Den 2. september begynte bombardementet av København, som endte med kapitulasjon fem dager senere. Den 20. oktober seilte den britiske flåten hjem med den dansk-norske flåten som bytte: 17 linjeskip, 12 fregatter, 8 brigger og endel mindre fartøyer. 31. oktober ble det så sluttet en fransk-dansk alliansetraktat i Fontainebleau. Danmark-Norge var dermed trukket inn i Napoleons-krigenes heksevirvel på Frankrikes side. Flåteranet dannet for Danmark-Norge avslutningen på en nesten hundreårig fredsperiode. Den dannet også innledningen til sprengningen av det gamle dobbeltmonarki.

Fra 1808 var Johan Peter sjef for en kanonbåtspeloton ved Svendborg og fra 1811 var han ved Rokanonbåtflotiljen i Store Bælt.

Som erstatning for flåten ble det bygget kanonbåter, som angrep engelske konvojer, samtidig som kronprinsen ga alle skip tillatelse til at kapre ethvert engelsk skip. Det lyktes i alt å erobre ti engelske krigsskip samt et stort antall handelsskip.

De tidligste danske kanonbåtene var beregnet til forsvar av havner, spesielt flåtens leie i København. Da engelskmennene tok den danske flåten og ødela de skip som lå i dokkene, hadde man hverken tømmer eller tid til å konstruere nye store krigsskip. Men engelskmennene glemte å ta orlogsverftets tegninger og modeller, så man gikk straks igang med å bygge små kanonbåter. De minste var ikke meget mer en store joller med kun en kanonade i forstevnen. Andre - kalt sjalupper - var 82 fot (26 meter) lange med en kanonade i hver stevn. Man brukte såkalte kanonader istedet for små kanoner, da disse var raskere å ladde og skjøt med større kraft. Kanonbåtene hadde en beskjeden seilføring og ble primært rodd fram. Dette gjorde dem til et anvendelig sjansevåpen ved vindstille, hvor de - som regel i flokk - kunne angripe de engelske skipene.

Johan Peder giftet seg annen gang 24.12.1812 med Dorothea, datter til Rudolph Mathiesen og Cathrine Marie Schmidt.

Vielsen fant sted i Mørke kirke i Øster Lisbjerg herred i Randers amt:
«Den 24de October Viet

Velbaarne Hr Johan Peter Berg, Premier-Lieutenant i Søe-Etaten og
Velædle Jomfrue Dorothea Mathiesen, begge af Randers.

Forlovere: Hr. Kammerraad Jørgen Mørch Seiher til Schafføegaard og
Hr. Kiøbmand Rudolph Mathisen i Randers».

Johan Peder ble utnevnt til kapteinløytnant, 28.01.1813, men fikk avskjed ved reduksjonen 20.09.1815.

Reduksjonen av de militære styrker hadde rimeligvis sitt utgangspunkt i den danske finanskrisen i 1813, da riksbanken gikk konkurs. Dette førte til en devaluering av pengeverdien med ikke mindre enn 90 %!

Ved denne tid bodde familien sammen med hans mor i bryggerigården i Vestergade 19 i København. Dette fremgår av dåpsprotokollen når deres andre sønn, Hans Frederik, blir født i 1815 og døpes i Vor Frue kirke 10.11.1815.

Etter at familien flyttet til Stubbekøbing søkte han om økonomisk bistand:
«Afsh Kaptlt J. P. Berg andrager sin og Families trængende Forfatning,
idet han maa svare sin fraskilte Hustru 180 Dkr. aarlig.

S. K. J..sj - Stubbekøbing 02.01.1816 R. F.»

Han ble så utnevnt til «Kancelliraad» ved Kgl. res. 07.02.1816 og ansatt som tollinspektør i Stubbekøbing.

Kancelliraad var en ærestittel tildelt av kongen, men naturligvis kun forbeholdt veltjente embedsmenn og andre av samfunnets støtter. Lignende titler var Justitsraad og Conferensraad, Etter at den nye danske konstitusjonen ble innført i 1849, ble slike titler ikke lenger brukt,

Johan Peter døde i 1826, bare 44 år gammel. Han var da «Kancelliraad, Toldinspektør Her i Byen».

Det ble holdt skifte etter Peter samme år:

«- Aar 1826 den 25. juli som 30-dagen efter Toldinspektør, Kancelliraad J: Peter Bergs dødelige afgang, indfandt sig i stervboet landvæsenskommissær, byfoged Poumen(?) med 2de vitterligheds- og vurderingsmænd, Ulrich G... og Jørgen Neble, for at vurdere og beskrive boets ejendele til videre skifte og deling imellem enken Dorthea Berg, fød Mathiasen og hendes med den afdøde sammenavlede børn.

Enkefruen med laugværge købmand Scheel var til stede. På børnenes vegne blev antaget som værge ad interim købmand Schiernoff, som også mødte.

Børnene er:

1. en søn, Johan Christopher Rudolph - 12 år gl.
2. en søn, Hans Friderich - 10 år gl.
3. en søn, Johannes Cordia Beck - 2 år gl.
4. en dtr, Cathinca Maria Henriette - 8 år gl.
5. en dtr, Elisabeth Albertine Dorthea - 7 år gl.

Enkefrue Berg anmeldte boets ejendele således:

Stervbostedet, beliggende på denne by's Malergade, bestående af

en stuelænge, vendet til gaden, med 4 kakkelovne, og
en sidebygning, vendende til et stræde, indrettet til køkken, bryggers og anlagesbrug,
med 6 tønnder land, som blev vurderet til - 1500 rdl.

Et liden hus derved på 5 fag med kakkelovn og have, vurderet til - 300 rdl.

Videre tilhører ikke stervboet af faste ejendomme.

Løsøret blev da vurderet således:

i storstuen:

.....

i sovekammeret:

.....

Enkefru Berg anmeldte, at videre indbo var hun og den afdøde ikke ejere af, da hendes svigermoder, madame Berg, som bor her i huset, har været så god at overlade dem sit indbo, køkken og bryggers-redskaber til brug, som hun der forhen har været etableret, alt var i besiddelse af.

Kreaturer:

- 4 røde køer á 10 rdl. - 40 rdl.
- 1 en-spænder vogn - 20 rdl.
- 1 hakkelse-kiste med kniv - 2 rdl.
- seletøj ple...ret til en hest - 3 rdl.

Videre havde enkefru Berg ikke at anmelde til boets indtægt. Og ingen af de tilstedeværende vidste mere at angive.

Summa boets indtægt - 2082 rdl.

Boets gæld og udgift:

1. Obligationsgæld mod prioritet i det liden hus til kirken - 175 rdl.
2. Enke-madame Berg, den afdødes moder, som selv med laugværge Hr. kasserer Hansen var til stede, anmeldte at have en fordring på boet på - 8000 rdl.
imod hvilket ingen af de tilstedeværende havde noget at indvende,
men vidste at det forholdt sig rigtigt, da stervbostedet var købt i de tider,
ejendomme var så højt i pris - og på dets istandsættelse var medgået meget.
Udgift - 8175 rdl.

Altså overstiger udgifterne indtægterne meget, så her er fallit. Her bliver da alene at bringe omkostningerne på dette skifte.

Boets indtægtsmasse er 2082 rdl. sedler, er sølv - 1850 rdl.

Skifteforvalteren tilkommer deraf 1 procent, er - 19 rdl.

....

Da ingen havde videre i dette bo at anmelde til indtægt eller udgift, og enkefru Berg ikke var vidende, om at mere gæld eller andre fordringer anmeldes, så ønskede hun skiftet sluttet, thi hendes svigermoder, madame Berg med laugværge, havde intet derimod, men ville lade sin fordring, 8000 rdl. sedler, indestå fremdeles i boet. Skifteretten så således intet hinderligt mod skiftets slutning, når fru Berg med laugværge ville ansvare boets gæld og fordringer, som de begge erklærede at ville.

Skiftet blev da med alles rets forbeholdenhed sluttet, og bekræftes med hænders underskrift.

Datum ut supra.

Rou... - Dorothea Berg født Mathisen - som laugværge Ditleff Scheel

C: M: Berg - N: Hansen som laugværge for Mad. Berg
A. Schiernoff som værge for børnene». ⁸⁴

(Barn II:1, Far IV:1, Mor IV:2)

Gift 1. gang 03.03.1804 i Nikolaj kirke, Køge sogn (Roskilde amt) med ⁸⁵ **Mette Maria Thanning**. Født 1784 i Sengeløse (København amt). Døpt 06.08.1784 i Sengeløse kirke, Sengeløse (København amt). ⁸⁶ Død 21.11.1855.

Mette Maria var datter til forvalter, senere brygger Jens T. Thanning og hustru Mariane, født Lund.

Hun ble født i 1784 og døpt i Sengeløse kirke:

«Den 6te Augusti blev Forpagteren paa Cathrineberg Gaard Hr: Thanning

Hans Laden Datter Hiemmedøbte og Kaldet Mette Marie.

Mad: Møller holdt det ved Døbe-Fad ...ingen:

Frue ... .. Zebye Gallerd bar det til Daabs Bekræftelse,

Jomfr. Bronstorp fra Heenstrop Gallerd stod hos.

Faddere vare Hr. Gilstøen fra JI: Toestrup, Forvalter Kaas og Hr. Thørring.

Mad Cathrineberg ... eg occerd.

Samme dag introducered Moderen».

I 1787 kunne Sengeløse oppvise tre skreddere, to smeder, to tømrere, en vever, en tekker, en murersvenn og en jordmor.

1789 kjøpte Lauritz Lassen godset Cathrineberg og i 1790-92 ble landsbyjorden utskiftet. Gårdene ble oppdelt i noenlunde ens lotter. Det betydde at lotterne fikk omtrent samme verdi, og at gårdene lett kunne fraselges. I 1797 blev landsbyens 16 store gårder frasolgt.

I 1801 finner vi familien Thanning i Køge hvor faren hadde et brennevinbrenneri. Husholdet var ganske stort:

«Roskilde, Ramsø, Køge Købstad, Nørregade, Østre side nr. 213, 196,

Navn - Alder - Civilstand - Stilling i husstanden - Erhverv:

Jens Thanning - 47 - Gift - Huusbonde Brændeviens Brænder.

Mariane Lund - 43 - Gift - Hans Kone.

Hans Thanning - 14 - Begges Sønner.

Henrich Severin Thanning - 13 - Begges Sønner.

Anne Christine Thanning - 17 - Begges Døtre.

Mette Maria Thanning - 16 - Begges Døtre.

Susanne Nicoline Thanning - 6 - Begges Døtre.

Andrea Danieline Thanning - 4 - Begges Døtre.

Anne Sophia Thanning - 2 - Begges Døtre.

Mariane Lisbeth Thanning - 1 - Begges Døtre.

Johanne Cecillia Thanning - 5 - Begges Døtre.

Knud Lund - 40 - Ugift - Konens Broder Opholdes af sin Svoger.

Anders Hansen - 27 - Gaardskarl.

Christen Hansen - 23 - Gaardskarl.

Johanne Olsdatter - 33 - Piger.

Christine Jørgensdatter - 17 - Piger.

Lisbeth Thomsdatter - 25 - Piger.

Dorthe Hansdatter - 25 - Piger.

Maren Madsdatter - 25 - Gift - Amme.

Kirsten Hansdatter - 54».

Ekteskapet med Peter Johan ble oppløst.

Ved folketellingen i 1845 finner vi «Mette Marie Berg», 57 år gammel, «Lever af sin enkepension» i Nyportstrædets vestre side, 76, i Køge Købstad.

Ved folketelingen i 1850 er «Mette Marie Thanning» registrert som enke og pensjonist, 63 år gammel. Hun er bosatt «Udenfor Nørreport, 1 Hus, i Køge Købstad.

Folketellingen for Køge Købstad i 1855 er ikke tilgjengelig.

I følge «Officerer i den dansk-norske Søetat 1660-1814 (1935)» døde Mette Maria 21.11.1855. ⁸⁷

⁸⁴ Folketellingen i 1787 for København, Sankt Annæ Øster Kvarter, Ny Kanal 4, 2, folio 7. Folketellingen for København i 1801. Stubbekøbing byfoged, skifteprotokol 1814-1838, f. 211b. Officerer i den dansk-norske Søetat 1660-1814 (1935). Cappelen's Norges historie, Bind 9.

⁸⁵ Kirkebok Skt Nikolaj, Køge, 1749-1816: «Forlovelses- og Vielsesbog», folio mangler, oppslag 121.

⁸⁶ Kirkebok Sengeløse, 1741-1815: «Daab», folio 209.

⁸⁷ Folketellingen i 1801, 1845 og 1850 for Køge Købstad. Officerer i den dansk-norske Søetat 1660-1814 (1935).

Barn:

Agathon Johan Emiil Berg. Født 29.12.1805 i Køge sogn (Roskilde amt). Døpt 24.01.1806 i Nikolaj kirke, Køge sogn (Roskilde amt).⁸⁸

Agathons dåp ble bekreftet i Køge kirke i 1806:

«Fredagen d: 24 Januari Confirmered

Hr. Johan Peter Berg, Premier-Lieutenant i Søe-Etaten og Frue Mette Marie Thanning deres forhen Hiemmedøbte Søns Daab Kaldet:

Agathon Johan Emiil født d. 29. Decbr. 1805.

Madame Thanning bar. Jfr. Frick Stod Hos.

Testes: Hr. Borgemester Øseth, Hr. J... Bartoldi, Hr. Dr. Schultz,

Hr. Agath... Ditmer, Hr. Sveistrup.

Moderen holdt sin Kirkegang 1ste Søndag efter Hellig 3 Konger 1806».

Agathon døde antagelig ung.

Cathrine Marie Henriette Löhr. Født 01.10.1808 i Køge sogn (Roskilde amt). Døpt 04.01.1809 i Nikolaj kirke, Køge sogn (Roskilde amt).⁸⁹ Død 1812 i Køge sogn (Roskilde amt). Begravet 30.04.1812 fra Nikolaj kirke, Køge sogn (Roskilde amt).⁹⁰

Cathrines dåp ble bekreftet i Køge kirke i 1809:

«D: 4de Januari Confirmered

Søe-Lieutenant Johan Peter Berg og Hustrue Mette Marie Thanning deres forhen Hiemmedøbte Datters Daab, Kaldet:

Cathrine Marie Henriette født d. 1ste October 1808.

Moderen bar. Jfr. Susanne Thanning Stod Hos.

Test: Hr Øberg.. Badiditz, Hr. Lieutenant Kaas, Hr. Jens Thanning».

Cathrine døde i 1812:

«D: 30te April jordet Frue Bergs Ladne Datter Cathrine Marie Henriette 3 Aar».

Rasmus Berg. Født 1810 i Køge sogn (Roskilde amt). Døpt 20.07.1810 i Nikolaj kirke, Køge sogn (Roskilde amt).⁹¹

Rasmus dåp ble bekreftet i Køge kirke. Det fremgår ikke når han ble født:

«Fredagen d: 20te Juli Confirmered

Premier Lieutenant i Søe-Etaten Hr. Johan Peter Berg, og Frue Mette Marie Thanning deres ladne Søns Daab kaldet:

Rasmus født d: [dato ikke ifylt].

P... Kruse bar Jfr. Thanning St[od] Hos.

Test: Hr. Capitain Lieutenant Kaas, Hr. Dr: Schultz, Hr. Kuhmann».

Rasmus døde antagelig ung.

Gift 2. gang 24.12.1812 i Mørke kirke, Mørke sogn (Randers amt) med⁹² neste ane.

Barn:

Johan Christopher Rudolph Berg. Født 12.04.1814 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Døpt 20.05.1814 i Skt. Morten kirke, Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt).⁹³ Død 03.01.1854.

Johan Christopher ble født i 1814 og døpt i Skt. Morten kirke i Randers Kjøbstad:

«No. 29,

Ægte eller Uægte.

Ægte.

Fødsels og Hjemmedaabs Datum.

12te April.

Barnets Fulde Navn.

Johan Christopher Rudolph.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Bopæl.

Capt: Lieut: Berg og Dorothea Berg.

⁸⁸ Kirkebok Skt. Nikolaj, Køge, 1795-1815: «Daabsbog», folio mangler, oppslag 103.

⁸⁹ Kirkebok Skt. Nikolaj, Køge, 1795-1815: «Daabsbog», folio mangler, oppslag 120.

⁹⁰ Kirkebok Skt. Nikolaj, Køge, 1785-1815: «Paa store Kirkegaard Begravede», folio mangler, oppslag 31.

⁹¹ Kirkebok Skt. Nikolaj, Køge, 1795-1815: «Daabsbog», folio mangler, oppslag 131.

⁹² Kirkebok Mørke, 1777-1813: «Viede», folio 210.

⁹³ Kirkebok Skt. Morten, Randers Kjøbstad, 1814-17: «Fødte Mandkiøn», folio 8, nr. 29.

Daabens Publikations Datum.
20de May.

Faddernes Navn, Stand, Haandtering og Opholdssted.
Barnets Moder og Mad. Evaldsen, Pastor Clausen fra Mørke,
Vejermester Matthisen, Sagfører Jensen».

Han ble konfirmert i Stubbekøbing 01.06.1828. Det oppgis at han ble vaksinert i Randers 30.08.1814 av ... Simony.

«Ungkarl og Sognepræst Johan Rudolph Berg, Præst i Skagen» giftet seg 06.07.1844 i Hellig Aand kirke, København med Jensine Mathilde Grøn, født i København.

Ved skiftet etter hans mor 01.06.1846 oppgis også at han var prest i Skagen.

Folketellingen i 1850 for Skagen Købstad - Hus 1a - viser:
«Johan Christoffer Rudolph Berg - 36 - Gift - Fødested: Randers - Sognepræst, Husfader.
Jensine Mathilde f. Grøn - 36 - Gift - Fødested: København - Hans Kone.
Dorothea Catherine Berg - 5 - Ugift - Fødested: Skagen - Deres Børn.
Albertine Johanne Frederikke Mathilde Berg - 3 - Ugift - Fødested: Skagen - Deres Børn.
Cathrine Laurette Grøn f. Thyhsen - 56 - Enke
- Fødested: Kongsberg, Norge - Hans Svigermoder.
Maren Nielsdatter Højen - 17 - Ugift - Fødested: Skagen - Tjenestefolk.
Cathrine Johansdatter - 26 - Ugift - Fødested: Tversted Sogn, Hjørring Amt - Tjenestefolk».⁹⁴

Hans Frederik Berg. Isenkramer, drengselmann. Født 23.09.1815 i Vor Frue sogn (København kommune). Døpt 10.11.1815 i Vor Frue kirke, Vor Frue sogn (København kommune).⁹⁵

Hans Frederik ble født i 1815 og døpt i Vor Frue kirke i København:
«No. 130.

Aar og Datum.
1815. 23 Sept.
Barnets fulde Navn.
Hans Frederik.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme.
10 Nov.
Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl.
Johan Peter Berg, afskediged Kapitain-Lieutenant i Søe-Etaten, Vestergade 19.
Dorothea Mattiesen.
Faddernes Navn, Stand og Opholdssted.
Mad. Berg og Forældrene».

Han ble konfirmert i Stubbekøbing 18.04.1830. Det oppgis at han ble vaksinert 14.07.1816 av «Distrl: Klein».

Hans Frederik giftet seg 26.10.1844 i Brøndby Øster kirke, København, med Hansine Elisabeth Petersen, født 26.02.1819. Han oppgis å være isenkramer i København.

Ved skiftet etter hans mor 01.06.1846 oppgis også at han var isenkræmmer i København.⁹⁶

Cathinga Maria Henriette Berg. Født 16.04.1817 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Døpt 28.05.1817 i Stubbekøbing kirke, Stubbekøbing sogn (Maribo amt).⁹⁷ Død 03.06.1876 i København kommune.

Cathinga ble født i 1817 og døpt i Stubbekøbing kirke:
«No. 7.

Aar og Datum.
1817. 16 April.
Barnets fulde Navn.
Cathinga Maria Henriette Berg.
Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme.*
28 Maii.
Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl.
Kanselliraad og Toldinspektør Joh: Peter Berg og Hustrue, Frue Dorothea Berg fød Mattiesen.
Faddernes Navn, Stand og Opholdssted.

⁹⁴ Kirkebok Stubbekøbing 1811-35: «Confirmerede. Dreng», folio 112, nr. 5. Kirkebok Hellig Aand, København, 1832-45: «Copulerede», folio 339, nr. 53. Folketellingen i 1850 for Skagen Købstad, folio 45.

⁹⁵ Kirkebok Vor Frue, København, 1813-25: «Fødte. Mandkiøn», folio 43, nr. 130.

⁹⁶ Kirkebok Stubbekøbing 1811-35: «Confirmerede. Dreng», folio 113, nr. 1. Kirkebok Brøndby Øster, København, 1819-54: «Copulerede», folio mangler, oppslag 38.

⁹⁷ Kirkebok Stubbekøbing, 1811-35: «Fødte. Qvindekøn», folio 58, nr. 7.

Madam Catharina Maria Berg fød Løhr [barnets farmor], Jomfru Lovise Kjerulff, Kommerstraad Rosing, Pastor Hammer fra ...bye, Kiøbmand Schell, Kb.m: Bentzen, Kb.m: Wulff, Kb.m: Schjernoff».

Hun ble konfirmert i Stubbekøbing 10.04.1831. Det oppgis at hun ble vaksinert 13.08.1817 av «Distrl: Klein».

Cathinga Maria giftet seg 15.10.1834 i Stubbekøbing med «Garvermester i Stubbekjøbing» Theodor Emil Wulff.

Theodor Emil ble født i Stubbekøbing 12.04.1810 og døde i Rønne på Bornholm 26.03.1855 (Kirkebok Stubbekøbing, 1798-1815, folio 109 og kirkebok Rønne, 1846-60, folio 319).

Ved skiftet etter hennes mor 01.06.1846 oppgis det at hun var gift med garver T. E. Wulff på Bornholm.

Ifølge Kjeld Lindholm døde Cathinga i København 03.06.1876.⁹⁸

Elisabeth Albertine Dorothea Berg. Født 06.12.1818 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Døpt 29.01.1819 i Stubbekøbing kirke, Stubbekøbing sogn (Maribo amt).⁹⁹

Elisbeth ble født i 1818 og døpt i Stubbekøbing kirke:

«No. 1.

Aar og Datum.

1818. 6te Debr.

Barnets fulde Navn.

Elisabeth Albertine Dorothea Berg.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme.

29de Jan.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl.

Kanselliraad og Toldinspektør Johan Peter Berg og Frue Dorothea Berg fød Mattisen.

Faddernes Navn, Stand og Opholdssted:

Madam Scheel og Jfr: Hansen. Apotheker Aamodt, Dtr. Læge Klein;

Kbmand P. Hel, Kapt: Bjerling».

Hun ble konfirmert i Stubbekøbing 14.04.1833. Det oppgis at hun ble vaksinert 26.08.1819 av «Distrl: Klein».

Elisabeth giftet seg 27.11.1840 i Stubbekøbing med «Kjøbmand i Stubbekjøbing» Silius Petersen Koch, født 30.10.1812.

Ved skiftet etter hennes mor 01.06.1846 oppgis også at hun var gift med kjøbmand C. P. Koch i Stubbekøbing.¹⁰⁰

Johannes Cordia Bech Berg. Født 03.04.1824 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Døpt 23.06.1824 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt).¹⁰¹ Død 06.12.1882 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Begravet 11.12.1882 fra Frederiksværk kirke, Vinderød (Frederiksborg amt).¹⁰² (Se II:1).

III:2 ff m

Dorothea Mathiesen. Født 10.01.1791 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Døpt 04.02.1791 i Skt. Morten kirke, Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt).¹⁰³ Levde 1814 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Levde 1815 i Vor Frue sogn (København kommune). Levde 1816 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Død 01.06.1846 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Begravet 06.06.1846 fra Stubbekøbing kirke, Stubbekøbing sogn (Maribo amt).¹⁰⁴

Dorothea ble født i 1791:

«Februarius d. 4. Rudolph Matthiesens og Catrine Matthiesens Barn Dorothea født den 10de Januar.

Faddere: Hr. Clausens Kone i Mørche, Madame Fodberg af Aarhus, Hr. Clausen,

Christen Sparre og Paul Olesen Smed».

[Hr. Clausen var sogneprest for Mørke og Hvilsagger og

⁹⁸ Kirkebok Stubbekøbing 1811-35: «Confirmerede. Piger», folio 150, nr. 2. Kirkebok Stubbekøbing 1811-35: «Copulerede», folio 202, nr. 11.

⁹⁹ Kirkebok Stubbekøbing, 1811-35: «Fødte. Qvindekjøn, folio 62, nr. 1.

¹⁰⁰ Kirkebok Stubbekøbing 1811-35: «Confirmerede. Piger», folio 154, nr. 3. Kirkebok Stubbekøbing 1835-51: «Copulerede», folio 95, nr. 6.

¹⁰¹ Kirkebok Stubbekøbing, 1811-35: «Fødte. Mandkjøn», folio 26, nr. 7.

¹⁰² Kirkebok Vinderød, 1863-91: «Døde Mandkjøn», folio 203, nr. 11.

¹⁰³ Kirkebok Skt. Morten, Randers Købstad, 1790-1810: «Fødde og Døbte», folio 14.

¹⁰⁴ Kirkebok Stubbekøbing, 1835-51: «Døde Qvindekjøn, folio 179.

forlover til Dorotheas mor når foreldrene giftet seg.]

Dorthea og Johan Peter giftet seg i Mørke kirke i Randers sogn.

De fikk følgende barn:

12.04.1814: Johan Christopher Rudolph, født i Mørke sogn i Randers amt, konfirmert i Stubbekøbing.

23.09.1815: Hans Frederik, født i Vor Frue sogn i København, konfirmert i Stubbekøbing.

16.04.1817: Cathinga Maria Henriette, født i Stubbekøbing.

06.12.1818: Elisabeth Albertine Dorothea, født i Stubbekøbing.

03.04.1824: Johannes Cordia Bech, født i Stubbekøbing.

Folketellingen for Stubbekøbing i 1834 viser for Møllegade 70:

Catharina Marie Løhr, 90 år, enke, lever af sine midler.

Dorthea Mathiesen, 43 år, enke, har pension.

Cathinke Henriette Berg, 17 år, hendes børn.

Elisabeth Albertine Berg, 16 år, hendes børn.

Johanne Cordia Berg *), 10 år, hendes børn.

Peder Mariager, 40 år, tjenestekar.

Maren Hansdatter, 26 år, tjenestepige.

Anne Nielsdatter, 20 år, tjenestepige.

*) Antagelig har man trodd at Cordia var et pikenavn, og derfor skrevet Johanne.

Folketellingen for 1840 mangler, men i 1845 viser den for Møllegade 70:

Dorthea Berg f. Mathisen, 54 år, enke, fødested Randers, lever av pension.

Cordia Berg, 21 år, fødested Stubbekøbing, hendes sønn, styrmand.

Sophie Buch, 58 år, fødested Stubbekøbing, lever av pension.

Pedernille Pedersen, 24 år, fødested Bogø, tjenestepige.

Da hun døde i 1846 var hun 55 år gammel.

Det ble holdt skifte etter Dorthea i 1846:

«- År 1846 den 1. juni blev for skifteretten anmeldt, at enkefru Dorthea Berg, født Mathisen ved døden var afgået. Efterlader sig alene myndige arvinger, som ønsker boet ekstraderet og intet skifte således afholdt. - Arvingerne er opgivet at være 2 myndige sønner,

1. Johan Christopher Rudolph Berg, præst i Skagen, og

2. Hans Frederich Berg, isenkræmmer i København,

3. en mindreårig søn, krydsskipper Johannes Cordia Bech Berg, samt 2 døtre, navnlig

4. Cathincha Marie Henriette, gift med garver T. E. Wulff på Bornholm, og

5. Elisabeth Dorothea Albertine, gift med købmand C. P. Koch her i byen, hvilke svigersønner begge er fuldmyndige.

sign.»

Åpenbart har de tilstedeværende på denne samling lovet å fremskaffe en erklæring fra deres bror, presten i Skagen, om at de ville skifte innbyrdes uten myndighetenes innblanding, men en slik erklæring fikk de ikke fremskaffet, for tre uker senere ble skiftet gjenopptatt.

«- År 1846 den 20. juni indfandt skifteforvalteren sig med vidnerne ... på afdøde enkefru Dorothea Berg født Mathisens bopæl på denne by's Møllegade Brandf. no. 68 for at påbegynde skifte efter den afdøde. Det ....., at det hidtil er blevet undladt at foretage nogen forretning i boet, fordi de da tilstedeværende arvinger ved dødsfaldets anmeldelse den 1. dennes havde erklæret, at enhver forretning fra skifteforvalterens side var overflødig, fordi alle arvingerne var myndige og derhos forpligtede dem hurtigst at tilvejebringe en lignende erklæring fra den dengang eneste fraværende arving, pastor Johan Christopher Rudolph Berg i Skagen. Da en sådan erklæring imidlertid endnu ikke er indløbet, havde skifteforvalteren ikke anset det forsvarligt at udsætte længere at tage boet under behandling. Ved forretningen er til stede den afdødes svigersøn, købmand C. P. Koch og dennes hustru Elisabeth Dorthea Albertine. Derefter skredes til vurdering og forsegling af boets effekter og lejligheder således: (boets effekter utelates her, kun hvilke rum det var i boligen)

I den forreste stue ....

I den næste stue ....

I sovekammeret ved siden af

I køkkenet og det dertil svarende spisekammer

I tvende til køkkenet stødende små rum, hvortil adgang alene var fra køkkenet

En rullestue

En stald

En lade

Et lidet til rullestuen stødende rum, hvortil de 4 adgange forsynedes med rettens segl

En kælderstue, hvortil adgangen er spærret

Et loft.

Madame Koch tilkendegav, at hun fra stedet har udtaget 2 underdyner, 3 hovedpuder og en overdyne til opbevaring for sin broder, Johannes Cordia Bech Berg, hvem disse dele af den afdøde i levende live et tilskænkede.

... Købmand Koch tilkendegav, at der i boet ved dødsfaldet var en kontant beholdning af 75 rdl. 4 mk. 10 sk, som han har anvendt til for en del at bestride utgifterne ved begravelsen m.v. Den afdøde havde i årlig pension af den Almindelige Enkekasse 100 rdl. .... (han) opgav, at den afdøde har til gode hos sin svigersøn, garver Wulff, 1000 rdl. efter obligation, og 150 til 200 rdl. efter en obligation af madame Kjerulf.»

Den 20. juli har arvingene endelig fået fremskaffet en fullmakt fra broren i Skagen, og nå kan boet udleveres til arvingene. Vi får nu også det fulle navnet til en av svigersønnene, garver Theodor Emil Wulff på Bornholm. Skifteforvalteren og vidnene får deres betaling, og skifteforretningen kan avsluttes.¹⁰⁵

(Barn II:1, Far IV:3, Mor IV:4)

Gift 24.12.1812 i Mørke kirke, Mørke sogn (Randers amt) med¹⁰⁶ forrige ane.

III:3 fm f

Cornelius Hansen Lindholm. Skolelærer. Født 26.01.1782 i Götterup, Tislund sogn (Haderslev amt). Døpt 03.02.1782 i Tislund kirke, Tislund sogn (Haderslev amt).¹⁰⁷ Levde 1801 i Vellerup Bye, Agerskov sogn (Haderslev amt). Levde 1806 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Død 09.03.1851 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Begravet 13.03.1851 fra Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).¹⁰⁸

Cornelius er født 1782 i Tislund sogn i Haderslev amt:

«Dom: 6agesima Døbt Hans Truelsens og Kirsten Hansis Søn af Götterup, noie

Cornelius Lindholm.

Test Bapt: Anna Jørgens af Beftoft, Tærkild Pedersen af Lund,

Hans Madsen og Anna Maria Aars Jørgens af Göttrup».

Kjeld Elers Lindholm oppgir at hans far da var 36 år og at presten som forrettet dåpen het Pastor Ditlev Outzen. Videre at fadderer Torkild Pedersen bodde i Bevtoft. Det er mulig at Kjeld har hatt adgang til en kontraminstalbok, motsvarende de norske klokkerbøker. Disse ble ikke filmet når hovedministrialboken var tilgjengelig.

Ved folketellingen i 1801 er Cornelius «skoleholder» i Vellerup Bye i Agerskov sogn som er Tislunds nabosogn i syd:

Jens Lautrup, 66, Gift, huus bonde, Sogne foged og gaarbeoer.

Anna Lena Jacobsdatter, 58, Gift, hans Kone.

Peder Lautrup, 29, Ugift, deres Børn.

Mumke Lautrup, 27, Ugift, deres Børn, Spinder.

Ellen Lautrup, 25, Ugift, deres Børn, Spinder.

Jacob Pedersen Lautrup, 22, Ugift, deres Børn, med Amtsmands Tilladelse driver Strømpe handel.

Maria Kirstina Lautrup, 20, Ugift, deres Børn.

Johan Peder Lautrup, 19, Ugift, deres Børn.

Cornelius Hansen, 19, Ugift, ["Stilling i husstanden" ikke angivet i tællingen], Skoleholder i Byen.»

Cornelius søkte seg i 1802 inn til Vesterborg seminarium på Lolland. Hans ansøknings gir et interessant bilde av hvordan det var å være skolelærer i landdistriktene på den tiden.

Kilde: Mogens Lindholm, Skjern.

I en montre på Pederstrup museum ligger følgende ansøgning fra Cornelius Hansen Lindholm, den senere regnebogsforfatter og skoleleder i Moseby på Falster, om optagelse på Vesterborg Seminarium. På ansøgningens baksida gir han en skildring av sin tidligere virksomhet som skoleholder i Vellerup, Agerskov Sogn, Haderslev Amt:

«Stedse har jeg haft lyst at arbejde i dette fag og hentet en del af ringe kundskaber, som den landsbyskoleholder uddelt til sine lærlinge, der hvor jeg var skolepligtig. Da jeg var konfirmeret, kom jeg først til Havsted en liden by i Tønder Amt, var skolemester om vinteren og i bondens tjeneste om sommeren. Derfra kom jeg siden til Vellerup i Haderslev Amt, kun med meget ringe kundskaber, og begyndte der at undervise ungdom, så godt jeg kunde. Imidlertid blev der et såkaldt læseselskab oprettet af de mest vitterlige her på egnen, og endskønt jeg ingen interessant var i samme, var de gode folk dog så gode, at de lod mig læse deres bøger. Det var mig til god nytte, og iblandt disse var der især en under titel: Rigets Anvisning for Skolemestre for de lavere Skoler. Denne læste jeg ofte igennem, og derefter indrettede jeg min skole, såvidt det var mig muligt. Dette gav anledning til Ufornuftiges mistanke, at jeg vilde indføre den nye lære i skolen.

Det stod hen til det første år jeg skulle have løn, så gav de for, at jeg ikke havde lært deres børn at bede. Jeg blev af samtlige mænd tilspurgt, om det var sandt. Jeg svarede: at jeg havde ladet dem bede 5 til 6 bønner om dagen. En mere oplyst bonde svarede, at når de havde bedt så mange, og måske uden eftertanke, så han heller sine fri derfor. Den største del billigede dette. Jeg blev lejet igen, og de fordomsfulde vilde hverken give mig kost eller løn. Sagen kom til proces, og vi satte vores godt igennem eftersom her var intet grundigt at indvende, thi børnenes

¹⁰⁵ Folketellingen for Mørke sogn i 1787. Folketellingene for Stubbekøbing i 1834 og 1845. Stubbekøbing byfoged, skifteprotokol 1838-1861, fol. 120a: Officerer i den dansk-norske Søetat 1660-1814 (1935).

¹⁰⁶ Kirkebok Mørke, 1777-1813: «Viede», folio 210.

¹⁰⁷ Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1703-1809: «Fødde», folio 283.

¹⁰⁸ Kirkebok Aastrup, 1837-59: «Døde. Mandkiøn», folionr. mangler (oppslag 198 i arkivarieronline.dk), nr. 2.

fremgang dadlede ingen, end ikke mine fiender. Nu fik vi lov at indføre Pastor Prahls bønnebog i skolen, og de stride tildømt at svare deres andel, indtil der blev bedre skoleindretning. Og ved enden har jeg endnu beholdt et sundt legeme, og en sjæl, som er begierlig efter kundskaber, og ønsker ved den at hæves over de gamle skadelige fordomme.

Vellerup d. 28. februar A.O. 1802.

C. H. Lindholm»

Brev af 11/3 1802 fra P. O. Boisen til Grev C. F. F. Rewentlow hvori Pastor Boisen anbefaler, at det unge menneske fra Dansk Holsten (Cornelius Lindholm) der søger optagelse på seminariet, engageres på dette:

«Jeg iler så meget med at foreslå ham, fordi han, dersom han ikke kan forevise et bevis fra direktionen, er ifare for at blive udtaget til den nært forestående landmilitis session som soldat. Til den ende og for at frelse et tilsyneladende dueligt subjekt, giver jeg mig den underdanigste frihet at forespørre mig hos Deres Excellence, om jeg ikke på direktionens vegne sende ham en forsikring, at han er antagen?»

Om Vesterborg kirkegård, prestegård og Boisens seminarium (www.borgerportalen.dk):

«På Vesterborg kirkegård lidt syd for våbenhuset ligger biskop P. O. Boisen begravet på familiegravstedet. Det er let at finde på grund af det meget høje kors. P.O. Boisen blev kaldet som præst til Vesterborg af grev C. D. F. Reventlow, som foruden at være landets statsminister ejede grevskabet Christianssæde, hvorunder Vesterborg hørte. Reventlow var en foregangsmand på mange områder og et ægte barn af oplysningstiden, og det lå ham meget på sinde at sørge for skolegang for alle. Ved siden af at passe embedet som sognepræst fik Boisen derfor til opgave at grundlægge og drive et lærerseminarium, Danmarks første af sin art, hvor der skulle uddannes lærere af folket til en skole for folket. I 1805 blev Boisen udnævnt til biskop over det nye stift, Lolland-Falster, men fik lov til at blive boende i Vesterborg og fortsat lede sit hjertebarn, lærerseminariet. Vesterborg var således bispesæde til hans død i 1831. Den gamle præstegård, som rummede seminariet, findes ikke mere.»

Da Cornelius og Ellen Marie giftet seg i 1806 oppgir Aastrup kirkebok:

«1806, søndagen den 22. juni 1. gang tillyst ægteskab mellom Hr. Cornelius Lindholm, skolelærer i Moseby, og pigen Ellen Marie Kristensen i Moseby Præstegård. Forlovere: Ulrik Jensen, kobbersmed i Nykøbing, og Jens Andersen Smith, forpagter i Moseby Præstegård. Viiede 25. juli.»

Kjeld Elers Lindholm i Danmark, som døde for noen år siden, har arbeidet mye med slekten Lindholm. Resultatet av hans arbeide har han så delgitt slektninger i Danmark og U.S.A. Selv har jeg fått tilsendt deler av dette materiale fra Sara Saetre i U.S.A. Han skriver selv at «Disse hefter er et resultat af et møde med Mogens Lindholm, dengang boende i Grenå».

Om Cornelius skriver Kjeld:

«Cornelius Hansen Lindholm gikk på Vesterborg seminarium, før han blev lærer i Moseby. Sin fortid i Sønderjylland har han søgt at skjule, og det er gjort grundigt.

Cornelius opgiver ved sit bryllup i Moseby, at han er født 26/7 1782 i Møgeltønderegnet (Han førte selv som degn kirkebogen.) Samme oplysning står i demitender fra Vesterborg Seminarium ved D. Smith og H. Friis. Lolland Falsters historiske årbøger. For alle andre står fødesogn opgivet begge steder. Han står ikke i Møgeltøndersogns kirkebog ej heller i sognene udenom. Jeg fandt ham i Bevtøft/Tiislund/Åbøl sogne, Nørre Rangstrup herred, Haderslev Amts kirkebog.»

Da datteren Marie Vilhelmine ble døpt i 1824 var Cornelius skolelærer i Moseby.

Folketellingen for Aastrup sogn i 1834 viser:

«Moseby by, skolen,

Cornelius Lindholm, 53 år, enkemand, kirkesanger og skolelærer

Caroline Kirstine Lindholm, 27 år og ugift, hans børn

Kristiane Dorthe Marie Lindholm, 16 år, hans børn

Petra Bolette Lindholm, 13 år, hans børn

Marie Vilhelmine Lindholm, 10 år, hans børn

Peter Andreas Lindholm, 8 år, hans børn

Marie Elisabeth Strange, 10 år, plejebarn

Kristiane Hansen, 31 år, tjenstepige».

Ved folketellingen for Aastrup 01.02.1845 bor Cornelius med sin familie på «Skolen».

Cornelius er 63 år gammel, enkemann, «Degn og Skolelærer». Han er født i Haderslev Amt.

Hjemmeværende ugifte døtre er Caroline 35 år, Christiane, 29 år og Marie, 21 år gamle.

De har også en Tieniste Pige - Karen Marie Rasmussen - 73 år gammel.

Enkelte av døtrene bodde lenge hjemme uten å bli gift. Det fremgår av folketellingen for Aastrup sogn i 1850:

«Moseby, skolebygningen

Cornelius Lindholm, 69 år, fødested Slesvig, skolelærer

Caroline Kirstine Lindholm, 43 år, fødested her, hans børn

Christiane Dorthea Lindholm, 33 år, fødested her, hans børn

Ellem Marie Loye, 14 år, fødested Systofte, plejedatter»

Cornelius døde i 1851, 69 år gammel.
 «Sognedegn og Skolelærer i Moseby siden 1806. Dannebrogsmænd. Enkemand.»
 Han døde etter «Kortvarig Brystsye».

Falster birk, skifteprotokol:

«- Skifteforretning i stervboet efter skolelærer og dannebrogsmænd Cornelius Lindholm i Moseby.
 År 1851 den 29. nov. blev foretaget skifte efter skolelærer og dannebrogsmænd Cornelius Lindholm af Moseby, hvorved var mødt den myndige søn, skolelærer Hans Lindholm, og de gifte døtres mænd, skolelærer Jensen af Nørre Ørslev, teglbrænder Løye ved Eiegod og krydsbetjent Berg af Stubbekøbing. Den anden myndige søn var ej mødt.
 ... til arv og deling 287 rdl. 5 mk. 6 sk., hvoraf tilfalder:
 helbroderen Hans Lindholm, myndig - 57 rdl. 3 mk. 7 6/10 sk.
 helbroderen Peter Andreas Lindholm - do
 datteren Ane Kirstine Lindholm, g.m. teglbrænder Løye - 28 rdl. 3 mk. 11 8/10 sk.
 Marie Vilhelmine, g.m. krydsbetjent Berg - do
 Petra Bolette, g.m. skolelærer Jensen - do
 Caroline Lindholm, ugift - do
 Ulrikke Sophie Lindholm, ugift - do
 Christiane Dorthea Lindholm, ugift - do
 m.m.»

Cornelius er omtalt i ett samleværk om skolelærere:

«Lindholm, Cornelius Hansen (1805 Vesterborg, 1.Kar.), født 26/1 1782 i Haderslev Amt, død 9/3 1851, Lærer i Moseby i Aastrup S. paa Falster 1805, tillige Degn 1809, Dbm. 28/10 1836. (A.Petersen: «Den jonstrupske Stat», S.206 - J.J.F.Friis 102 Erslews Forfatterlex. II/153 + Suppl. II/228 - E.Alberti I, I/520 - Biskop Boysens Visitatsbog)».

Den jonstrupske Stat (side 206):

«836) * 1846 2 U. Lindholm Peter Andreas (1), f. i Moseby 5/9 1825, S. af Lærer Kornelius Hansen L. (f. 26/1 1782, Lærer 1805, DM. 28/10 1836, død 9/3 1851) og Ellen Marie Christensen (f. 1786, død 1831). - 1/11 1847 Undenl. i Bregninge p. F.; 5/8 1851 Lærer i Ullerslev og Ks. v. Uunede Kirke, 13/8 1856 i Nørre-Ørslev; entl. 31/12 1883; boer i Nykjøb. p. F.»

Jonstrup Seminarium, senere Jonstrup Statsseminarium, var kongerikets eldste skolelærerseminarium.¹⁰⁹

(Barn II:2, Far IV:5, Mor IV:6)

Gift 25.07.1806 i Aastrup sogn (Maribo amt) med¹¹⁰ neste ane.

Barn:

Caroline Kirstine Lindholm. Født 10.10.1807 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Døpt 22.11.1807 i Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).¹¹¹ Levde 1851 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Levde 1880 i Roskilde Købstad (Roskilde amt). Død 31.01.1896 i Roskilde Købstad (Roskilde amt).

Caroline Kirstine ble født i 1807 og døpt i Aastrup kirke i Astrup sogn:

«Aar og No: 1807 - 29.

Navne Piger: Karoline Kirstine.

Fødselsdag: Octr. 10.

Døbt og var i Kirken: h[iemmedøbt] O. 18 - Døbt i K. Novbr 22.

Forældrenes Bopæl - Næring - Navne:

Mby - Skolelærer - Kornelius Lindholm og K. Ellen Marie Kristensen».

Faddere var Jens Hoiers Kone, ... Jørgensdatter, Jørgen Kristensen, Frans Pedersen,
 Jens Hoier, alle i Moseby.

Caroline Kirstine ble konfirmert 14.04.1823:

«Dom angaaende Kundskab og Opførsel: Meget god.

Naar og af hvem vaccineret: ---».

Ved folketellingen i 1834 for Aastrup sogn bodde Caroline Kirstine hjemme hos sin far.

Hun bodde fortsatt hjemme hos sin far ved folketellingen i 1850 for Aastrup sogn.

Ved skiftet etter hennes far 29.11.1851 var hun ugift,

Folketellingen i 1880 for Roskilde Købstad viser:

«Roskilde, Sømme, Roskilde Købstad, Ahlgade matr. 130, baghuus.

Caroline Kirstine Lindholm - 72 - Ugift - Husmoder - Fødested: Mosebye ved Stubbekjøbing, Falster.

¹⁰⁹ Folketellingen i 1801 for Haderslev amt, Nørre Rangstrup herred, Agerskov sogn, Vellerup Bye. Folketellingene for Aastrup sogn i 1834, 1845 og 1850. Notater fra Kjeld Elers Lindholm.

¹¹⁰ Kirkebok Åstrup, 1719-1811: «Viede-Folck», folio 277.

¹¹¹ Kirkebok Aastrup, 1719-1811: «Fødde», folio 151 og kirkebok Aastrup, 1801-13, folio 5, nr. 29.

Laurits Nicolaus Holten Lützholz - 15 - Ugift - Discipel - Fødested: Byllerup, Slesvig.
 Jens Andersen - 16 - Ugift - Discipel - Fødested: Ledøje, Københavns Amt.
 Hjalmar Ringberg - 14 - Ugift - Discipel - Fødested: Beldringe, Præstø Amt.
 Henrik Valdemar Binzer - 17 - Ugift - Discipel - Fødested: Skanderborg.
 Jens Peter Emanuel Asboe - 15 - Ugift - Discipel - Fødested: Jyllinge, Københavns Amt.
 Niels Peter Arboe Rasmussen - 14 - Ugift - Discipel - Fødested: Holbæk.
 Karen Sofie Christiansen - 20 - Ugift - Tjenestepige - Fødested: Nye Glim ved Roskilde.»

Ved folketellingen i 1890 var Caroline 82 år gammel og bodde i Ahlgade 4, Roskilde Kjøbstad:
 «Optegnelse paa Folketallet den 1ste Februar 1890

i Ejendommen Matrikel-No. 61 Gade-No. 4 i Ahlgade - Baghus Nr 5.

Caroline Lindholm - Kv - 82 - U - Folkekirken - Fødested: Falster, Maribo Amt -
 Husfrøken - Pensionat.

Kathrine Lorentsen - Kv - 74 - E - Folkekirken - Fødested: København - Pensionær - Pensionat.

Einar Thygesen Kragh - M - 15 - U - Folkekirken - Fødested: Jersie, Roskilde Amt - Decipel.

Oluf Thygesen Kragh - M - 12 - U - Folkekirken - Fødested: Jersie, Roskilde Amt - Decipel.

Anne Marie Magrethe Petersen - Kv - 20 - U - Folkekirken - Fødested: Haderslev - Jomfru.»

Caroline Kirstine døde 31.01.1896, men vi vet ikke når hun ble begravet. I kirkeboken for Roskilde Domkirke er det en lakune, avsnittet «Døde Kvindekøn» mangler for perioden 1896-99.¹¹²

Anne Kirstine Lindholm. Skolebestyrerinde. Født 13.08.1809 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Døpt 05.11.1809 i Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).¹¹³ Levde 1834 i Systofte sogn (Maribo amt). Levde 1840 i Landdistriktet, Nykøbing Falster sogn (Maribo amt). Død 13.03.1862 i Landdistriktet, Nykøbing Falster sogn (Maribo amt). Begravet 18.03.1862 fra Nykøbing kirke, Nykøbing Falster sogn (Maribo amt).¹¹⁴

Anne Kirstine ble født i 1809 og døpt i Aastrup kirke i Astrup sogn:

«Aar og No: 1809 - 20.

Navne Piger: Anne Kirstine.

Fødselsdag: Aug. 13.

Døbt og var i Kirken: h[jemmedøbt] Aug. 20 - Novbr 5.

Forældrenes Bopæl - Næring - Navne:

Mby - Skolelærer - Kornelius Lindholm og Ellen Marie Kristensen».

Hun ble konfirmert 25.04.1824:

«Dom angaaende Kundskab og Opførsel: Meget god.

Naar og af hvem vaccineret: 1810 af Past. Smidt».

Folketellingen i 1834 for Falsters Sønder, Systofte, Hullebek Bye, en Skole, 62, viser:

«Hans Lindholm - 20 - Ugift - Skolelærer.

Anne Kirstine Lindholm - 25 - Ugift - hans Søster.

Karen Nielsdatter - 14 - Ugift - Tjenestepige».

Anne Kirstine giftet 08.11.1834 i Systofte kirke med «Teilbrænder» Jørgen Løye ved Vesterborg (Kirkebok Systofte, 1814-39: «Copulerede», folionr. mangler, oppslag 104 i arkivarieronline.dk).

Han ble født 12.09.1792 i Sundbye, Toreby sogn i Musse herred og Maribo amt. Hans foreldre var Jørgen Løye og Karen Marie Johansdatter (Kirkebok Toreby, 1750-93, folio 247). Ved folketellingen i 1801 for Sundbye Bye, Toreby sogn i Musse herred og Maribo amt oppgis hans foreldre å være Jørgen Christensen Løye (48 år) og Karen Marie Johansdatter (42 år). Jørgen var da 9 år gammel.

Jørgen giftet seg første gang 21.11.1823 i Nørre Ørslev kirke med Caroline Kirstine Rasmussen (Kirkebok Nørre Ørslev, 1813-36: «Copulerede», folionr. mangler, oppslag 108 i arkivarieronline.dk). Hun ble født 05.11.1798 i Schoubølle, Købelev sogn og Lollands Nørre herred (Kirkebok Købelev, 1779-1814: «Døbt», folio 60) og døde 26.08.1831 i Nykøbing Falster, 33 år gammel (Kirkebok Nykøbing Falster, 1814-39: «Døde. Qvindekøn», folio 205).

Caroline Kirstine og Jørgen fikk følgende barn (minst), alle født i Nykøbing Falster sogn:

1825: Ferdinand, skomagerlærling.

1828: Peder Christian Reinhold.

1830: Henriette Rasmine.

Jørgen døde 26.05.1860 i Nykøbing Falster sogns landdistrikt, 67½ år gammel

(Kirkebok Nykøbing Falster, 1847-75: «Døde Mandkiøn», folio 492).

Anne Kirstine og Jørgen fikk følgende barn (minst):

¹¹² Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Confirmerede. Piger», folionr. mangler (oppslag 155 i arkivarieronline.dk), nr. 1. Folketellingene i 1834 og 1850 for Aastrup sogn. Skifteprotokoll fra Falster Birk i 1851. Folketellingen i 1880 for Roskilde Kjøbstad. Folketellingen i 1890 for Roskilde Kjøbstad, folionr. mangler (oppslag 8 og 9 i arkivarieronline.dk).

¹¹³ Kirkebok Aastrup, 1801-13, folio 6, nr. 20.

¹¹⁴ Kirkebok Nykøbing Falster, 1847-75: «Døde Qvindekøn», folio 546.

1836: Eline Marie, født i Nykøbing Falster sogns landdistrikt,
pleiedatter hos sin morfar, Cornelius Hansen Lindholm, i 1850.
1840: Caroline Susanne, født i Nykøbing Falster sogns landdistrikt.

Ved folketellingen i 1840 bodde familien i Nykøbing Falster sogns landdistrikt:
«Maribo, Falsters Sønder, Nykøbing sogns Landdistrikt, Teglbrænderhuset, 25.
Jørgen Løie - 47 - Gift - Teglbrænder.
Anne Kirstine Lindholm - 31 - Gift - Hans Kone.
Reinholdt Løie - 13 - Ugift - Deres børn.
Mine Løie - 10 - Ugift - Deres børn.
Marie Løie - 4 - Ugift - Deres børn».

Folketellingen i 1845 viser:
«Maribo, Falsters Sønder, Nykøbing Falster Landdistrikt, Et Huus, 38:
Jørgen Loie - 53 - Gift - Teglbrænder - Fødested: Sundby, Loll.
Anne K. Lindholm - 35 - Gift - Hans Kone - Fødested: Moseby.
Peter Chr. Loie - 18 - Ugift - Deres Børn, til søes - Fødested: Ved Nykb.
Henriette Rasmine Loie - 15 - Ugift - Deres Børn - Fødested: Do.
Eline Marie - 9 - Ugift - Deres Børn - Fødested: Do.
Caroline Susanne - 5 - Ugift - Deres Børn - Fødested: Do».

Peter Christian og Henriette Rasmine var Jørgens barn fra ekteskapet med Caroline Kirstine.

Folketellingen i 1850 for Nykøbing Falster Landdistrikt, Teglbrænderhuset, 9 viser:
«Jørgen Løie - 58 - Gift - Arvefæster, huusfader -Fødested: Sundby paa Lolland.
Ane Kirstine Lindholm - 40 - Gift - Hans kone - Fødested: Moseby.
Caroline Susanne - 10 - Ugift - Deres datter - Født i Sognet».

Ved skiftet etter hennes far 29.11.1851 oppgis at hun var gift med teglbrænder Løye.

Da Anne Kirstine døde i Nykøbing Falster i 1862 var hun 53 år gammel og «Skolebestyrerinde».¹¹⁵

Ulrikke Sophie Lindholm. Husbestyrerinne. Født 01.03.1812 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Døpt 07.05.1812 i Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).¹¹⁶ Levde 1840 i Orø sogn (Holbæk amt). Levde 1850 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Død 28.11.1878 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Begravet 03.12.1878 fra Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).¹¹⁷

Sophie Ulrike ble født i 1812 og døpt i Aastrup kirke i Astrup sogn:
«Aar og No: 1812 - 11.
Navne Piger: Sofie Ulrike.
Fødselsdag: Marts 1.
Døbt og var i Kirken: May 7.
Forældrenes Bopæl - Næring - Navne:
Mby - Skolelærer - Cornelius Lindholm & H. Ellen Kristensen».

«Ulrikke Soph.» ble konfirmert 22.04.1826:
«Dom angaaende Kundskab og Opførsel: ---.
Naar og af hvem vaccineret»: Klein 1813».

I 1840 arbeidet Ulrikke Sophie som husjomfru hos sognepresten Jørgen Gottfred Petersen på Præstegaarden i Bybjerg, Orø sogn i Tuse herred og Holbæk amt. Dette fremgår av folketellingen det året. Presten var enkemann med en sønn og en pleiesønn og hadde forøvrig tre tjenestekarler og tre tjenestepiker i sin tjeneste.

Ulrikke Sophie, kalt «Rikke», var senere husbestyrerinne for Konsul C. B. Benzon i Stubbekøbing. Folketellingen i 1850 for Westergade 10 i Stubbekøbing Købstad viser at Ulrikke var 36 år gammel, ugift og «Husjomfru» hos kjøpmannen Boye Benzon og hans kone Hansine Magrethe.

Fra Jonstrupbogens 5. Bind ved lærer Hans Rasmussen:
«Ved min ankomst til Guldborg (Okt 1851) traf jeg min tilkommende hustrus ældste broder Christian, der tidligere havde været forpagter af Moseby Præstegård, men nu boede i Egense nær Guldborg. I selskab med ham var en jomfru Lindholm. Hendes broder var Peter Lindholm, han havde hidtil haft det anden lærer embede, jeg rejste hen for at overtage. De kom lige fra Horslunde, hvor Peter havde holdt bryllup med Ane Pedersen med hvis yngre søster, jeg senere blev gift. Christian fik det hurtigt ordnet således at

¹¹⁵ Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Confirmerede. Piger», folionr. mangler (oppslag 156 i arkivarieronline.dk), nr. 1 Folketellingen i 1834 for Systofte sogn, Falster Sønder. Folketellingen i 1840, 1845 og 1850 for Nykøbing Falster Landdistrikt. Skifteprotokoll fra Falster Birk i 1851.

¹¹⁶ Kirkebok Aastrup, 1801-13, folio 8, nr. 11.

¹¹⁷ Kirkebok Stubbekøbing, 1871-86: «Døde Qvindekjøn», folio 260, nr. 11 og kirkebok Aastrup, 1860-78: «Døde Qvindekjøn», folio 445-46.

jomfru Ulrikke Lindholm og jeg i forening lejede en vogn som førte os til Stubbekøbing. Hun var der husbestyrerinde for Konsul, Købmand og Brændevinsbrænder Benzons. Efter jomfru Lindholms beskrivelse af vejen til Brejninge skole fortsatte jeg til fods.»

Ved skiftet etter hennes far 29.11.1851 var hun fortsatt ugift.

Hun var fadder da hennes nevø Peder Viggo Berg ble døpt i Stubbekøbing kirke 21.11.1854. Peders mor var hennes søster Marie Vilhelmine.

Vi finner henne fortsatt som ugift og husjomfru hos hos Købmanden Christian Boye Benson i Stubbekøbing i 1855. Hun kalles nå feilaktig Maren Sofie Lindholm og oppgis å være 45 år gammel.

Hun døde i 1878 og ble begravet fra Aastrup kirke. Hun var da «Husjomfru i Stubbekjøbing» og 67 år gammel.¹¹⁸

Hans Lindholm. Lærer, folketingsmann. Født 31.07.1814 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Døpt 18.09.1814 i Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).¹¹⁹ Levde 1832 i Hullebæk Bye, Systofte sogn (Maribo amt). Levde 1839 i Rødby købstad (Maribo amt). Levde mellom 1840 og 1850 i Karleby sogn (Maribo amt). Levde mellom 1851 og 1870 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Levde mellom 1880 og 1882 i Aastrup Bye, Aastrup sogn (Maribo amt). Levde 1883 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Død 18.06.1893 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Begravet 23.06.1893 fra Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).¹²⁰

Hans ble født i 1814 og døpt i Aastrup kirke i Astrup sogn:
«No. 16.

Aar og Datum: 1814 Juli 31.

Barnets fulde Navn: Hans.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme: I Kirken Septbr. 18.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl:

Cornelius Lindholm Skolelærer i Mby og Kone Ellen Marie Kristensen.

Faddernes Navn, stand og Opholdssted:

Hans Bruuns Kone Karen i Moseby bB [bar Barnet].

Peder P..., Anders G..., Heming M..., Trine Pedersdatter, alle i Moseby».

Han ble konfirmert i 1829.

Hans gikk ut fra Vesterborg Seminarium med beste karakter. Seminariet ble nedlagt i 1833. Han ble først lærer i Hullebæk på Falster i 1832.

Folketellingen i 1834 for Falsters Sønder, Systofte, Hullebek Bye, en Skole, 62, viser:

«Hans Lindholm - 20 - Ugift - Skolelærer.

Anne Kirstine Lindholm - 25 - Ugift - hans Søster.

Karen Nielsdatter - 14 - Ugift - Tjenestepige».

Hans arbeidet deretter i Rødby på Lolland i 1839 og kom så til Karleby på Falster i 1840.

Han giftet seg 03.11.1834 i Sønder Kirkebye kirke med Trine Margrethe Jensen (Kirkebok Sønder Kirkebye, 1814-37: «Copulerede», folionr. mangler, oppslag 185 i arkivieronline.dk), nr. 4).

Hun ble født 17.12.1816 i Sønder Kirkeby, Falster Sønder (Kirkebok Sønder Kirkebye, 1814-37: «Fødte. Qvindekiøn», folio 65).

Ved folketellingen i 1834 var Trine 18 år gammel. Hun bodde sammen med sine foreldre, skolelærer Lars Jensen og Bartoline Catrine født Brehm, begge 43 år gamle, hennes to brødre - Peder Ebbe (12 år) og Jens Gregorius Kul (11 år) - og en tjenestepike på skolen i Sønder Kirkeby, Falster sønder.

Hun var kusine til botanikeren Hans Morensen som skrev Hesnæsboken. Hennes bror, Peter Ebbe Jensen, var gift med Petra Bolette, en av søstrene til Hans.

Trine døde 02.10.1882 i Stubbekøbing, 66 år gammel. «Bokholder Lindholms Hustrue Aastrup». «Anmærkninger: Pludselig Død». Hun ble begravet på Aastrup kirkegård (Kirkebok Stubbekøbing, 1871-86: «Døde Qvindekiøn», folio 264, nr. 11 og kirkebok Aastrup 1879-91: Døde Qvindekiøn», folio 239).

Hans og Trine fikk følgende barn (minst):

1835: Cornelius, født i Systofte, Toldassistent, gift 1866 med Laura Vilhelmine Poulsen.

1838: Bartholine Chatrine, født i Karleby, gift 1857 med Peder Mortensen.

¹¹⁸ Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Confirmerede. Piger», folionr. mangler (oppslag 158 i arkivieronline.dk), nr. 3. Folketellingen i 1840 for Orø sogn i Tuse herred og Holbæk sogn. Folketellingen i 1850 og 1855 for Stubbekøbing Købstad. Skifteprotokoll fra Falster Birk i 1851. Notater fra Kjeld Elers Lindholm.

¹¹⁹ Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Fødte. Mandkiøn», folionr. mangler (oppslag 3 i arkivieronline.dk), nr. 16.

¹²⁰ Kirkebok Stubbekøbing, 1892-1904: «Døde Mandkøn», folio 222, nr. 10 og Aastrup, 1892-1914: «Døde Mandkøn», folio 114.

1842: Ellen Marie, født i Karleby, gift 1863 med skolelærer Rudolph Valdemar Kurtzhals.
 1850: Lars Jensen, født i Karleby, Kgl. Vejer og Maaler, Købmand,
 gift I. med Eline Jensen, II. 1888 med Anne Katrine Nielsen.

Folketellingen i 1845 viser for Falster Sønder, Karlebye, en Skole, 41:
 «Hans Lindholm - 31 - Gift - Skolelærer og Kirkesanger - Fødested: Aastrup.
 Trine Margrete Jensen - 29 - Gift - Hans Kone - Fødested: S. Kirkebye.
 Kornelius Lindholm - 10 - Deres Børn - Fødested: Sydstofte.
 Bartholine Chatrine Lindholm - 7 - Deres Børn - Fødested: Do.
 Ellen Marie Lindholm - 4 - deres Børn - Fødested: I Sognet.
 Juliane Marie Melchior - 25 - Ugift - Tjenestepige - Fødested: Rødbye».

Folketellingen i 1850 for Karleby, Karle bye, Skolen, 10 viser:
 «Hans Lindholm - 36 - Gift - Skolelærer, huusfader - Fødested: Aastrup Sogn, Maribo Amt.
 Trine Margrete Jensen - 34 - Gift - Hans kone - Fødested: S. Kirkeby Sogn, Maribo Amt.
 Kornelius Lindholm - 15 - Ugift - Deres børn - Fødested: Systofte Sogn, Maribo Amt.
 Bartholine Chatrine Lindholm - 12 - Ugift - Deres børn - Fødested: Systofte Sogn, Maribo Amt.
 Ellen Marie Lindholm - 9 - Ugift - Deres børn - Fødested: I Sognet.
 Else Povelsen - 21 - Ugift - Tjenestepige - Fødested: Horbelev Sogn, Maribo Amt».

I 1851 avløste han sin far i Moseby og arbeidet der til 1872.

Hans representerer Stubbekøbing på Folketinget i 1853 for partiet «National Liberale», Orla Lemanns parti, som var imot eneveldet. Hans møtte opp til et velgermøte og holdt en improvisert tale, ble satt opp på valglisten og innvalgt.

Folketellingen i 1870 for Falster Sønder, Aastrup, Mosebye by, skole, viser:
 «Hans Lindholm - 55 - Gift - Husfaden - Skolelærer - Fødested: Aastrup.
 Trine Margrete Jensen - 53 - Gift - Husmoder - Fødested: Sdr. Kirkeby.
 Hans Lindholm Kurtghak - 4 - Ugift - Datter søn - Fødested: Kirke Helsinge Holbæk amt.
 Cornelius Lindholm - 34 - Gift - Søn - Fødested: Systofte Falster.
 Laura Vilhelmine Poulsen - 27 - Gift - Sønnens Kone - Fødested: Kjøbenhavn.
 Hans Peter Ernstsens - 26 - Ugift - Hjælpelærer - Fødested: Balderup Kjøbenhavn amt.
 Karen Christensen - 26 - Ugift - Tjenestepige - Fødested: Horbelev».

Tiltagende dårlig hørsel tvang ham til å søke avskjed ved skolen. Han ble i stedet bokholder i sognets sparekasse og kjøpte et hus i Aastrup.

Vi finner familien i Aastrup Bye ved folketellingen i 1880:
 «Optællingsliste for Befolkningen den 1ste Februar 1880 i Kongeriget Danmarks Landdistrikter.
 Amt: Maribo - Herred: Stubbekjøbing - Sogn: Aastrup - By: Aastrup - 1 Hus.
 Hans Lindholm - M - 65 - G - Lutheran - Fødested: Aastrup - Bogholder hos Sparekassen.
 Trine Margrethe Lindholm - K - 63 - G - Lutheran - Fødested: S. Kirkeby - Hans Hustru.
 Maren Kirstine Hansen - K - 26 - U - Lutheran - Fødested: Idestrup - Tyende».

Hans skrev to bøker om havebruk og var
 - Medstifter til Aastrup sogn Sparekasse og dets formann til 1885.
 - Formann for sognets alderdomsunderstøttelsesforening 1872-84.
 - Revisor i Falsters Kreaturforsikring.

Hans og Trine bodde i Aastrup da hans kone, Trine, i 1882 døde på sykehuset i Stubbekøbing. Etter hennes død flyttet Hans til Stubbekøbing, hvor også sønnen Lars bodde.

Ved folketellingen i 1890 var Hans 75 år gammel og bodde hos sønnen Lars i Grønnegade 39, Stubbekøbing:

«Optegnelse paa Folketallet den 1ste Februar 1890
 i Ejendommen Matrikel-No. 39 Gade-No. 39 i Grønnegade.
 Lars Jensen Lindholm - M. - 39 Aar - G. - Fødested: Karleby Maribo Amt -
 Husfader - Korte..., Vejer og Maaler.
 Anne Katrine Lindholm - Kv. - 25 Aar - G. - Fødested: Hvidtbjerg, Thisted Amt -
 Husmoder - Hans Kone.
 Hans Peter Lindholm - M. - 9 Aar - U. - Fødested: Aasgrup, Maribo Amt - Barn.
 Karl Viggo Cornelius Lindholm - M. - 5 Aar - U. - Fødested: Stubbekjøbing - Do.
 Niels Christian Lindholm - M. - Født 4 Septb. - U. - Fødested: Do. - Do.
 Hans Lindholm - M. - 75 Aar - E. - Fødested: Aastrup Maribo Amt - Pensioneret Lærer.
 Peter Bennedsen - M. - 23 Aar - U. - Fødested: Gunløv Maribo Amt - Kortearbejder - Svend.
 Marie Jonsen - Kv. - 15 Aar - U. - Fødested: Stubbekjøbing - Tjenistelejende».

Korteverer er varer som ikke veies eller måles, men som selges stykkevis, dusinvis e. l. (f.eks. kammer, knapper). Order kommer av det tyske «Kurzware». På tysk fantes også det motsatte av korteverer, nemlig «Schnittwaren», varer som ble målt og klippet.

Hans døde 1893 i Stubbekøbing og ble begravet fra Aastrup kirke:
«Pensioneret Lærer af Moseby, nu i Stubbekjøbing. Enkemand, hans afdøde Hustru, Thrine Margrethe Lindholm, døde paa Sygehuset i Stubbekjøbing. Sidste felles hjem: Aastrup.»

Hans er omtalt i ett samleværk om skolelærere:
«Lindholm, Hans (1832 Vesterborg, 1.Kar), født 31/7 1814 i Moseby i Aastrup S. paa Falster, død 19/6 1893 i Nykøbing F. [Feil: Han døde 18.06.1893 i Stubbekøbing], Søn af foregaaende [Lindholm, Cornelius Hansen]. Lærer i Systofte 1832, i Rødby 1839, i Karleby 1840, i Moseby 1851 og var endnu 1863 i dette Embede, boede 1882 i Stubbekøbing som Bogholder; Rigsdagsmand. (Fr.Barfod: «Dansk Rigsdagskalender» 1856 S.269 - Erslews Forfatterlex. Suppl. II/229 - J.J.F.Friis 102 - Bering I/232 - D.L.M. 1893 Nr.13)». ¹²¹

Christiane Dorthea Maria Lindholm. Født 02.11.1816 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Døpt 16.12.1816 i Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt). ¹²² Levde 1851 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Død 10.01.1862 i Købstaden, Nykøbing Falster sogn (Maribo amt). Begravet 24.01.1862 fra Nykøbing kirke, Nykøbing Falster sogn (Maribo amt). ¹²³

Christiane Dorthea Maria ble født i 1816 og døpt i Aastrup kirke i Astrup sogn:
«No. 10.

Aar og Datum: 1816 Novembr: 2.

Barnets fulde Navn: Christiane Dorthea Maria.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme: Decemb: 16(?).

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl:

Skolelærer Lindholm i M:by og K. Ellen Marie Kristensen.

Faddernes Navn, stand og Opholdssted:

Mad: Fester i Uge bB [bar Barnet].

Cathrine Rasmud: i G...sund, Skolelærer Hansen i Breininge, Thellemann i Carlebye og Hansen i Horbeløv».

Hun ble konfirmert i 1833:

«Dom angaaende Kundskab og Opførsel: K. teml. god.

Naar og af hvem vaccineret: 1817 28/7 af Dst.læg. Klein».

Christiane var forstandshandikappet.

Ved folketellingen i 1834 for Aastrup sogn bodde Christiane Dorthea hjemme hos sin far.

Hun bodde fortsatt hjemme hos sin far ved folketellingen i 1850.

Ved skiftet etter hennes far 29.11.1851 oppgis hun å være ugift.

Etter farens død skaffet biskop Monrad plass til henne i Nykøbing Kloster som var datidens alderdomshjem.

Christiane døde på hospitalet i Nykøbing i 1862:

«1862 No. 4.

Dødsdagen: d. 18 Januar.

Begravelsesdagen: d. 24 Januar.

Den Dødes For- og Tilnavn: Christiane Dorthea Lindholm.

Stand, Haandtering og Opholdssted: Ugift. Pensionistinde i Nykjøbing Hospital. Fød 1816.

Alder: 45.

Anmærkninger: Lungesyge. Faderen: Afd. Skolelærer Lindholm i Moseby». ¹²⁴

Peder Outzen Lindholm. Født 25.05.1819 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Døpt 14.07.1819 i Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt). ¹²⁵ Død 02.02.1820 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Begravet 05.02.1820 fra Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt). ¹²⁶

Peder Outzen ble født i 1819 og døpt i Aastrup kirke i Astrup sogn:

¹²¹ Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Confirmerede. Dreng», folionr. mangler (oppslag 131 i arkivarieronline.dk), nr. 3. Folketellingen i 1834 for Systofte sogn, Falster Sønder. Folketellingen i 1845 og 1850 for Karleby, Falster Sønder. Folketellingen i 1870 for Aastrup, Falster Sønder. Folketellingen i 1880 for Aastrup, Falster Sønder, folionr. mangler (oppslag 28 og 30 i arkivarieronline.dk). Folketellingen i 1890 for Stubbekøbing, folionr. mangler (oppslag 27 i arkivarieronline.dk). Notater fra Kjeld Elers Lindholm.

¹²² Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Fødte. Qvindekjøn», folionr. mangler (oppslag 67 i arkivarieronline.dk), nr. 10.

¹²³ Kirkebok Nykøbing Falster Købstad, 1847-75: «Døde. Qvindekjøn», folio 546, nr. 4.

¹²⁴ Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Confirmerede. Piger», folionr. mangler (oppslag 164 i arkivarieronline.dk). Folketellingene i 1834 og 1850 for Aastrup sogn. Skifteprotokoll fra Falster Birk i 1851. Notater fra Kjeld Elers Lindholm.

¹²⁵ Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Fødte. Mandkjøn», folionr. mangler (oppslag 13 i arkivarieronline.dk), nr. 12.

¹²⁶ Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Døde. Mandkjøn», folionr. mangler (oppslag 210 i arkivarieronline.dk), nr. 1.

«No. 12.

Aar og Datum: 1819 May 25.

Barnets fulde Navn: Peder Outzen.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme: Julii 14.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl:

Skolelærer Kornelius Lindholm i Mosebye og Kone Ellen Marie Christensen.

Faddernes Navn, stand og Opholdssted:

Madam Hanne Dahl i Mosebye bB [bar Barnet].

Hr: Konsigtorial Aisnesen Blædel Præst i Stubbekiøbing, Hr: Pastor Koll i Horbeløv,

Hr. Skolelærer Fæster i Weiringe, Sierck i Horrebye,

Hr: Hansen i Horbeløv (og en ringe Medlemm.. af det katheletiske Selskab)».

Peter Outzen døde allerede i 1820:

«Dødsdagen: 2 Februari.

Begravelsesdagen: 5 Februari.

Den Dødes For- og Tilnavn: Peter Outzen.

Stand, Haandtering og Opholdssted: Skolelærer Lindholms Søn i Moseby.

Alder: 8 Maan.»

Petra Bolette Lindholm. Lærerinde. Født 27.10.1821 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Døpt 02.12.1821 i Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).¹²⁷ Levde 1834 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Levde fra 1845 til 1850 i Riserup Bye, Nørre Vedby sogn (Maribo amt). Levde 1851 i Nørre Ørslev sogn (Maribo amt). Død 21.11.1853 i Nørre Ørslev sogn (Maribo amt). Begravet 28.11.1853 fra Nørre Ørslev kirke, Nørre Ørslev sogn (Maribo amt).¹²⁸

Petra Bolette ble født i 1821 og døpt i Aastrup kirke i Astrup sogn:

«Aar og Datum: 1921. October 27.

Barnets fulde Navn: Petra Bolette.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme: Decemb. 2.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl:

Skolelærer Cornelius Lindholm i Moseby og Ellen Kristensen.

Faddernes Navn, stand og Opholdssted:

Gaardmand Niels B..sens Kone i Mosebye bB [bar Barnet].

Niels Kristoffersen, Jens Piil, Lars Jørgensen, Anne Jørgensd: alle i Mosebye».

Hun ble konfirmert i 1838:

«Dom angaaende Kundskab og Opførsel: Uden god Kundskab.

Naar og af hvem vaccineret: ... af Difterietologen ... Klein i ...».

Kjeld Elers Lindholm skriver om Petra Bolette:

«En fin lyshåret pige, faderens yndlingsbarn. Hun sang, spillede og tegnede, senere sendt til København for at uddannes i det Fine. Hun var i huset hos en instrumentmager Hushagen».

Ved folketellingen i 1834 for Aastrup sogn bodde Petra Bolette hjemme hos sin far.

Ved folketellingene i 1845 og 1850 var Petra Bolette lærerinde og ugift. Hun bodde hos Peder Andreas Heiberg Jørgensen og hans kone Thomasine Elisabeth Johansen Koch, på Riserup Præstegaard i Riserup Bye, Nørre Vedby, Falsters Nørre. Peder Andreas var Provst over Falsters Provstier og Sogneprest.

Petra Bolette giftet seg 22.02.1850 i Nørre Vedby kirke med Peter Ebbe Jensen (Kirkebok Nørre Vedby, 1841-71: «Copulerede», folio 125).

Han ble født 10.07.1822 i Sønder Kirkeby. Hans foreldre var Skolelærer Lars Jensen og Bartholine Cathrine Brehm (Kirkebok Sønder Kirkeby, 1814-37: «Fødte. Mandkiøn», folio 18).

Peters søster, Catharina Margrete var gift med Hans Lindholm og fetter til botanikeren Hans Mortensen.

Etter at Petra Bolette døde i 1853, giftet Peter Ebbe seg 2. gang 12.10.1854 i Sønder Kirkeby med Laurence Marie Koch, datter til avdøde Consistorialraad og Sogneprest i Horbelev Sogn, Hans Christopher Elers Koch, og Laurentze Marie Buntzen (Kirkebok Sønder Kirkeby, 1838-65: «Copulerede», folio 115).

«Skolelærer og Kirkesanger» Peter Ebbe Jensen døde 10.05.1856 i Nørre Ørslev sogn, 33 10/12 år gammel - «Død af Tæring» (Kirkebok Nørre Ørslev, 1853-86: «Døde Mandkiøn», folio 259).

Petra Bolette og Peter Ebbe fikk følgende barn (minst):

1851: Cornelius, født i Nørre Ørslev, Gartner, utvandret 1876 til Philadelphia i Pennsylvania, U.S.A.

1852: Lars, født i Nørre Ørslev, Tømrer, utvandret 1871 til New Orleans i Louisiana, U.S.A.

Ved skiftet etter hennes far 29.11.1851 fremgår at hennes mann var skolelærer.

Petra Bolette døde 1853 i Nørre Ørslev sogn:

¹²⁷ Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Fødte. Qvindekjøen», folionr. mangler (oppslag 76 i arkivarieronline.dk).

¹²⁸ Kirkebok Nørre Ørslev, 1836-53: «Døde. Qvindekjøen», folio 158, nr. 2.

«No. 2.

Dødsdagen: 21. November 1853.

Begravelsesdagen: 28. November 1853.

Den Dødes For- og Tilnavn:

Petra Bolette Jensen født Lindholm.

Stand, Haandtering og Opholdssted:

Skolelærer Jensens Hustrue af Nørre Ørsløv.

Alder: 32 Aar.

Anmærkninger: Død af Tæring [Tuberkulose]».

Peter Andreas, en av hennes brødre, kalte sin nesteldste sønn Elers. Han er farfar til den Kjeld Elers Lindholm som har skrevet notatene om familien Lindholm.¹²⁹

Marie Vilhelmine Lindholm. Født 02.01.1824 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Døpt 15.02.1824 i Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).¹³⁰ Levde 1849 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Levde fra 1850 til 1863 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Død 21.01.1883 i Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt). Begravet 26.01.1883 fra Frederiksværk kirke, Vinderød (Frederiksborg amt).¹³¹ (Se II:2).

Peder Andreas Lindholm. Lærer. Født 05.09.1825 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Døpt 28.10.1825 i Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).¹³² Levde 1841 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Levde 1850 i Bregninge Bye, Horbelev sogn (Maribo amt). Levde mellom 1852 og 1854 i Avnede sogn (Maribo amt). Levde mellom 1857 og 1883 i Nørre Ørsløv sogn (Maribo amt). Levde 1883 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Død 12.01.1894 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Begravet 17.01.1904 fra Stubbekøbing kirke, Stubbekøbing sogn (Maribo amt).¹³³

Peder Andreas ble født i 1825 og døpt i Aastrup kirke i Astrup sogn:

«Aar og Datum: Septemb. 5.

Barnets fulde Navn: Peder Andreas.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme: Octob. 28.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl:

Cornelius Lindholm Skolelærer i Moseby. Ellen Marie Christensen.

Faddernes Navn, stand og Opholdssted:

Maren Niels Jørgensens Kone i Mosebye bB [bar Barnet].

Anne Hansd. Kehling, Hans Poulsen, Rasmus Hansen Brun, Hans Hansen alle i Mosebye».

Han ble konfirmert i 1841:

«Dom angaaende Kundskab og Opførsel: Uden ..., god Kund.

Naar og af hvem vaccineret: 1826 1/11».

Ved folketellingene i 1834 og 1840 bodde Peter Andreas hjemme hos sin far i Aastrup sogn.

Folketellingen i 1850 for Bregninge Bye i Horbelev sogn og Falster Sønder herred viser:

«Skolebygningen.

Rasmus Hansen - 41 Gift Skolelærer - Fødested: Her i Sognet.

Nicoline Sophie Christensen - 38 - Gift - Hans kone - Fødested: Aastrup Sogn, Maribo Amt.

Ane Chatrine Lehn - 70 - Enke - Hans Moder, Skolelærerenke - Fødested: Kjøbenhavn.

Carl Sophus Valentin Tack - 13 - Ugift Pleiebarn - Fødested: Karlebye Sogn, Maribo Amt.

Peter Andreas Lindholm - 25 - Ugift - Underlærer ved skolen

- Fødested: Aastrup Sogn, Maribo Amt.

Maren Kirstine Sødermann - 22 - Ugift - Tjenestepige - Fødested: S. Alsløv Sogn, Maribo Amt».

«Kirkesanger og Skolelærer» Peder Andreas Lindholm giftet seg 15.11.1851 i Horslunde kirke med Ane Christine Pedersen (Kirkebok Horslunde, 1830-60: «Copulerede», folio 198).

Hun ble født 27.04.1829 i Horslunde, Nørre Lolland. Hennes foreldre var skolelærer og kirkesanger Hans Pedersen og Marie Poulsdatter (Kirkebok Horslunde, 1813-29: «Fødte. Quindekiøn», folio 133).

Ved folketellingen i 1834 for Skolen i Horslunde, Lollands Nørre herred i Maribo amt, oppgis hans foreldre å være Hans Pedersen (46 år) og Marie Poulsen Pedersen (45 år). Ane Christine var da 5 år gammel.

Ane Christine døde 26.05.1905 i Stubbekøbing, 76 år gammel. Hun ble begravet på Stubbekøbing Kirkegaard 31.05.1905 (Kirkebok Stubbekøbing, 1904-15: «Døde Kvindekøn», folio 291, nr. 8).

¹²⁹ «Confirmerede. Piger» i kirkebok Aastrup, 1812-37, folionr. mangler (oppslag 170 i arkivarieronline.dk), nr. 1 og kirkebok Aastrup, 1837-59, folio 110, nr. 2. Folketellingen i 1834 for Aastrup sogn. Folketellingen i 1845 og 1850 for Riserup Bye, Nørre Vedby, Falsters Nørre. Skifteprotokoll fra Falster Birk i 1851. Notater fra Kjeld Elers Lindholm.

¹³⁰ Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Fødte. Qvindekøn», folionr. mangler (oppslag 81 i arkivarieronline.dk), nr. 1.

¹³¹ Kirkebok Vinderød, 1863-91: «Døde Qvindekøn», folio 230, nr. 1.

¹³² Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Fødte. Mandkiøn», folionr. mangler (oppslag 30 i arkivarieronline.dk).

¹³³ Kirkebok Stubbekøbing, 1892-1904: «Døde Mandkøn», folio 223, nr. 2.

Samme dag ble hennes sønnedatter Ellen begravet, 20 år gammel. Hun var datter til bankdirektør Hans Ehlers Marius og hustru Nicoline, f. Petersen.

Peder Andreas og Ane Christine fikk følgende barn (minst):
 1852: Cornelius Hansen, født i Avnede, gift med Bolette Larsen.
 1854: Hans Ehlers Marius, født i Avnede, gift med Nicoline Petersen.
 1857: Lars Wilhelm, født i Nørrre Ørslev, gift med Anna Giessing.
 1860: Petra Bolette, født i Nørrre Ørslev.
 1865: Peter Andreas, født i Nørrre Ørslev.

Folketellingen 01.02.1880 viser:
 «2 Huse i N. Ørslev By i Falster Søder herred i Mariby Amt.
 1. Et Hus Folkehøjskole.

....

2. En Skole

Peter Andreas Lindholm - M. - 54 - G. - Fødested: Aastrup S. Maribo A. -
 Husfader, Lærer, Kirkesanger.

Ane Kristine f. Petersen - Kv. - 50 - G. - Fødested: Horslunde S. Maribo A. - Hans Hustrue.

Kornelius Hansen Lindholm - M. 27 - U. - Fødested: Arnede S. Maribo A. - Søn Landbrugs...

Lars Vilhelm Lindholm - M. 22 - U. - Fødested: Her i Sognet - Søn, Hjælpe lærer.

Petra Bolette Lindholm - Kv. 19 - U. Fødested: Do. - Datter.

Jekoline Petersen - Kv. - 24 - U. - Fødested: Stokkemærk Maribo A. - Husjomfrue.

Johanne Alfilde Petersen - Kv. - 11 - U. - Fødested: Do. Plejebørn.

Inger Ludviga Petersen - Kv. - 7 - U. - Fødested: Do. Plejebørn.

Karoline Amalie Jørgensen - Kv. - 14 - U. - Fødested: Kjøbenhavn - Plejebørn.

Berte Kirstine Kristensen - Kv. - 16 - U. - Fødested: Nesleløv, Sorø A. - Tjenestepige».

Fra «Blade af Hans Mortensens levnadsbog. Erindringer fra Hesnæs i aarende 1825-1856»:

«Peter Andreas Lindholm et års tid yngre end jeg. Med ham har jeg haft særdeles meget at gøre, men han har i det hele ikke efterladt sig noget godt indtryk på mig. I Skolen plagede han mig ofte med drillerier og kådhed, skønt jeg mangan gang hjalp ham med hans forsømte sager, da han var meget doven. Forresten arbejdede vi ofte sammen. Vi tegnede landkort, blæste fløjte, læste tysk. Stundom kunne han være ganske manerlig. Da han senere kom her på Jonstrup som Elev, havde jeg mange bryderier med ham. Han plagede mig jævnlig om hjælp, truede med at ville drukne sig. Senere skal han have forandret sig meget til sin Fordel. Jeg antager, at hans kone en søster til Forpagter Pedersen i Moseby, har haft en god indflydelse på ham.»

Fra Jonstrupbogens 5. Bind ved lærer Hans Rasmussen:

«Ved min ankomst til Guldborg (Okt 1851) traf jeg min tilkommende hustrus ældste broder Christian, der tidligere havde været forpagter af Moseby Præstegård, men nu boede i Egense nær Guldborg. I selskab med ham var en jomfru Lindholm. Hendes broder var Peter Lindholm, han havde hidtil haft det anden lærer embede, jeg rejste hen for at overtage. De kom lige fra Horslunde, hvor Peter havde holdt bryllup med Ane Pedersen med hvis yngre søster, jeg senere blev gift. Christian fik det hurtigt ordnet således at jomfru Ulrikke Lindholm og jeg i forening lejede en vogn som førte os til Stubbekøbing. Hun var der husbestyrerinde for Konsul, Købmand og Brændevinsbrænder Benzons. Efter jomfru Lindholms beskrivelse af vejen til Brejninge skole fortsatte jeg til fods.

I Nørrre Ørslev skole, Karleby pastorat, var Ebbe Jensen ansat. Ebbe døde sommeren 1856 og Peter Andreas Lindholm blev så forflyttet til Nørrre Ørslev. Ham lærte jeg snart at kende, og vi blev meget fortrolige venner. I hans hus opholdt sig hans kones yngste søster Line og uden at jeg egentlig lagde mærke dertil, blev mine besøg hyppigere og hyppigere. Det var Jomfru Pedersens skyld. Dengang var frøknerne ikke opfundet for vort samfundslags vedkommende. Omsider vovede jeg det afgørende skridt og anmodede om hendes hånd. I sin svarskrivelse tilføjede hun, at hun håbede at blive mig en god og trofast hustru. Det var i 1856, og den 9/10 1857 feirede vort bryllup i Horslunde skole ved Pederstrup, Lolland.

Ved optagelsen i den store Horslunde-Pedersenske familie, fik jeg på en gang ni svogre og lige så mange svigerinder, der så godt som alle havde en større eller mindre flok børn, hvis samlet antal det aldrig har været mig muligt at finde ud af. Lærer Pedersen i Horslunde havde ialt 6 sønner og 4 døtre, der alle var gift og spredt rundt i Stiftet. En af sønnerne havde valgt lærergerningen og tre af døtrene var gift med lærere, af hvilke min hustru var den ene. Min svigerfader var en udmærket og dygtig og anset lærer udgået fra Vesterborg Seminarium, han ejede også en bondegård, som han med behørigt folkehold dyrkede ved siden af skolen. Deres hjem var altid forsynet med forråd af alle slags, til enhver tid så de sig istand til at modtage og indlogere og på bedste måde beværte disse mange familier med deres efterhånden voksende børneflokk. Ved vort bryllup kom alle familiemedlemmer tilstede.

Min svigermoder var en særdeles dygtig husmoder og udenfor den egentlige husmodergerning udførte hun endda et vældigt arbejde, idet hun fremstillede Tøier både uldne og linnede. Sækkelærred, Hestedækken, Drejlsduge md tilhørende servietter. De prægtigste og smukkeste Dynevår osv. Selv spandt hun, når dagens gerning var endt, i de lange vinteraftener. - Hendes døtre blev fra små af vænnet til det samme virksomme liv. En spinderok hørte efter hendes mening ufravigelig med til enhver kvindes udstyr.-

Hør, Uld og fjer til dynerne leverede Skolens og Gårdens landbrugsbedrift hende. Hun forsynede efterhånden alle sine børn og børnebørn og nu også os rigeligt med sine solide ja uopslidelige varer.- Også af fødemidler uddelte hun rigeligt og endda havde hun altid nok, når de unge slægtninge kom i besøg. Svigerfar blev Dannebrogsmænd 1846. 1859 50 års jubilæum ved samme skole stor fest.»

«Seminarist Jonstrup seminarium 1846 i 2 år. Anden lærer ved Brejninge skole 01.11.1847 under det clasenske Fidecomis. Lærer i Ullerslev, Vest-Lolland 05.08.1851 - 1856 og kirkesanger i Avnede kirke ved Ullerslev. Lærer i Nørre Ørslev, Falster 13.08.1856 til 31.12.1883. Boede fra 1883 til sin død i Grønnegade i Stubbekøbing».

Peter Andreas døde i 1894 og ble begravet på Stubbekøbing Kirkegaard:
Peter Andreas Lindholm - «Pension: Lærer» - Grønnegade - 68 Aar». ¹³⁴

III:4 fm m

Ellen Marie Christensen. Født 1786. Levde 1806 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Død 16.02.1831 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Begravet 21.02.1831 fra Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt). ¹³⁵

Vi vet ikke med sikkerhet hvor Ellen Marie ble født eller hvem som var hennes foreldre.

Vi vet imidlertid at hun ble født i 1786. En omtale av hennes sønn, Peter Andreas, i «Den jonstrupske Stat» viser dette:

«836) * 1846 2 U. Lindholm Peter Andreas (1), f. i Moseby 5/9 1825, S. af Lærer Kornelius Hansen L. (f. 26/1 1782, Lærer 1805, DM. 28/10 1836, død 9/3 1851) og Ellen Marie Christensen (f. 1786, død 1831). - 1/11 1847 Undenl. i Bregninge p. F.; 5/8 1851 Lærer i Ullerslev og Ks. v. Uunede Kirke, 13/8 1856 i Nørre-Ørslev; entl. 31/12 1883; boer i Nykjøb. p. F.»

Da Ellen Marie giftet seg med Cornelius i Aastrup 22.06.1806 var en av forloverne «Ulrik Jensen, kobbersmed i Nykøbing».

Vi finner denne Ulrik og hans familie i Nykøbing ved folketellingen i 1801:

«Maribo amt, Falsters Sønder herred, Nykøbing Købstad, Langgade No 2, , , 31te fam.

Uldrich Jensen, Huusbonde, 47, Gift 1 gang, Kobbersmed.

Chirstine Ditmo, Hans Kone, 39, Gift 1 gang.

Las Lassen, Konens Søstersøn, 6, Fattig Tiltager.

Matiel Lasdatter, Ligeledes Søsterdatter, 3, Fattig Tiltager.

Ellen Christensdatter, Ligeledes Søsterdatter, 13, Ugift, Fattig Tiltager.

Hans Jørgensen, - , 36, Ugift, Gaardskarl.

Sophie Christensdatter, - , 16, Ugift, Pige.

Adam Samsøe, - , 29, Ugift, Svend.

Jochom Rys, - , 14, Ugift, Dræng».

Ved folketellingen i 1787 oppgis kobbersmeden Ulrich Jensen å være 34 år og hans hustru, som nå er 28 år, kalles «Kirstine Margaretha. Dette innebærer nok at hennes samlede fornavn er Kirstine Margaretha Ditmo, samtidig som hennes etternavn ikke fremgår av folketellingene. Jeg har ikke funnet Ulrichs og Christines gifte i Nykøbing Købstad.

Vi finner at en Ellen Marie, datter til kjøpmann Friderich Christensen og Karen Marie Svane, er født i Nykøbing Købstad i 1786:

«1786 Fredag d 29de Decemb døbes

Kjøbmand Frideric Christensens og Karen Marie Svanes liden Datter,

Kaldes Ellen Marie

Bæres af Hans Chr: Møllers Kone.

Faderene Ingebore Svane, W.teur Bentsen, Kjøbmand ... .., Kristen Schierning».

(Kirkebok Nykøbing Falster, 1773-1815: «Daab», folio 44).

Ved folketellingen i 1787 for Nykøbing Falster Købstad finner vi denne Ellen Marie med sine foreldre i Slotsgade 13. Hennes far, Frideric Christensen, dør i 1797 og moren, Karen Marie, gifter seg igjen samme år med Christian Otto Smith. Karen Marie Svane dør selv i 1802.

Jeg har imidlertid ikke funnet denne Ellen Marie i folketellingen for Maribo amt i 1801. Jeg har heller ikke funnet henne i dødslistene for Nykøbing Købstad fram til 1802.

Det var tydeligvis ikke uvanlig at barna fikk samme etternavn som deres far. Karen Maries barn fra hennes første ekteskap med Friderich Christensen føres alle med Christensen som etternavn i 1801-tellingen.

Da Karen Marie gifter seg 2. gang, vises det til et skifte etter Friedrich. Adgang til dette skifte kan muligens gi informasjon om hva som hendte med deres datter, Ellen Marie.

¹³⁴ Kirkebok Aastrup, 1837-59: «Confirmerede. Dreng», folio 96, nr. 1. Folketellingen i 1834 for Aastrup sogn. Folketellingen i 1850 for Brejninge bye, Horbelev, Falster Sønder. Folketellingen i 1880 for Ørslev By i Falster Søder herred i Mariby Amt, folionr. mangler (oppslag 11 i arkivarieronline.dk). Hesnæsbogen: Blade af Hans Mortensens levnedsbog. Erindringer fra Hesnæs i aarende 1825-1856. Notater fra Kjeld Elers Lindholm.

¹³⁵ Kirkebok Aastrup, 1812-37: «Døde. Qvindekjøn», folionr. mangler (oppslag 242 i arkivarieronline.dk), nr. 1.

Det er mulig at det er «vår» Ellen som er oppført hos Ulrich i 1801. Jeg har ikke funnet noen annen trolig Ellen Marie Christensen i folketellingene for Maribu amt i 1801. Det må bemerkes at hun i folketellingen kalles Christensdatter og ikke Christensen. Det burde bety at hennes far het Christen og at hun ikke er identisk med datteren til Frideric Christensen ovenfor.

Om Ellen hos Ulrich skulle være identisk med den Ellen Marie som døpes 03.12.1786, burde Christine Margrethe Ditmo være født Svane, og søster til Ellen Maries mor. Ytterligere en søster må ha vært gift med en Lass eller Lars, da Ellens mor fra dåpen i 1786, i 1801 var gift 2. gang med Christian Otto Smith. Det er ikke mulig å kontrollere dette, da kirkebøkene for perioden 1751 - 1770 har blitt ødelagt av brann.

Imidlertid, om folketellingen fra 1801 er korrekt, finner jeg - basert på ovenstående - det lite trolig at Ellen Marie født i 1786 og Ellen Christensdatter fra folketellingen i 1801 er samme person!

Ellen Marie og Cornelius hadde følgende barn:

1807: Caroline Kirstine, ugift i 1851, bodde da hos sin far i Moseby.

1809: Anne Kirstine, gift 1834 med teglbrænder Jørgen Løye, døde 1862 i Nykøbing Falster.

1812: Ulrikke Sophie, ugift, døde 1878 i Stubbekøbing.

1814: Hans, gift med Trine Margrethe Jensen, døde 1893 i Nykøbing Falster.

1816: Christiane Dorthea Maria, ugift, døde 1862 i Nykøbing Falster.

1819: Peder Outzen, døde i 1820, 8 måneder gammel.

1821: Petra Bolette, gift 1850 med Peter Ebbe Jensen, døde 1853 i Nørre Ørslev.

1824: Marie Vilhelmine, gift 1849 med Johannes Cordia Bech Berg,
døde 1883 i Frederiksværk Købstad.

1825: Peter Andreas, gift 1851 med Ane Christine Pedersen, døde 1894 i Stubbekøbing.

Faddernes navn og hjemsted gir ingen ytterligere ledetråder med hensyn til Ellen Maries slekt.

Ellen Marie døde i Moseby i 1831, 45 år gammel:

«Dødsdagen: - Begravelsesdagen:

Febr. 16. - Febr. 21.

Den Dødes For- og Tilnavne:

Ellen Marie fød Christensen.

Stand, Haandtering og Opholdssted:

Hr. Skolelærer Lindholms Hustru Msby.

Alder:

45 Aar». ¹³⁶

(Barn II:2)

Gift 25.07.1806 i Aastrup sogn (Maribo amt) med ¹³⁷ forrige ane.

III:5 mf f

Mogens Nielsen. Bøssemagersvend. Født 1788 i Tikøb (Fredriksborg amt). Døpt 12.05.1788 i Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt). ¹³⁸ Levde fra 1822 til 1829 i Rendsborg, Holstein. Levde fra 1832 til 1845 i Hellebæk (Frederiksborg amt).

Mogens ble døpt 2. pinsedag i 1788:

«2. Pindsedag. Hornbek. Niels Mogensen en Søn, Mogens.

Fadd: Christian Jensens K[one], Bodil Olesd., Sven Øngten, Peder Rundsen, Jens Jacobsen, Ella fra Lejet».

Ved folketellingen i 1801 for Tikøb, Holmene Markhus, oppgis Mogens å være 11 år gammel.

Han giftet seg antagelig i Rendsburg, Holstein, da hans fru og 3 av barna er født der.

Familien flyttet tilbake til Lynge-Kronborg herred senest i 1832, da deres datter, Kirstine Henriette Dorthea, ble døpt i Hellebæk det året.

Folketellingen i 1834 for Tikøb viser:

«Hellebæk Skoledistrict, Hellebæk, Geværfabrikken, et Huus, 94.

Mogens Nielsen - 46 år - Gift - Bøssemagersvend.

Marie Cathrine Greve - 46 år - Gift - hans Kone.

Withe Cathrine Magdalene Nielsen - 12 år - Ugift - Deres Børn.

Jacob Henrik Frederik Nielsen - 10 år - Ugift - Deres Børn.

Dorthea Magdalene Nielsen - 5 år - Ugift - Deres Børn.

Kirstine Henriette Dorthea Nielsen - 3 år - Ugift - Deres Børn».

En ny folketelling i 1845 for Hellebæk, Hellebek, et Huus, 38 (37) viser fødested:

¹³⁶ Folketellingen for Nykøbing Falster Købstad i 1787, folio 260-61. Folketellingen i 1801 for Maribo amt, Falsters Sønder herred, Nykøbing Købstad, Langgade No 2, 31te fam, folio 70. «Den jonstrupske Stat», side 206.

¹³⁷ Kirkebok Åstrup, 1719-1811: «Viede-Folck», folio 277.

¹³⁸ Kirkebok Tikøb, 1781-1800: «Døbte», Folio 225.

«Magnus Nielsen - 57 år - Gift - Bøssemagersvend - Fødested: Tikjøb Sogn.

Marie Cathrine Greve - 57 år - Gift - hans Kone - Rendsburg.

Dorthea Magdalene Nielsen - 16 år - Ugift - deres Børn - Rendsburg.

Kirstine Henriette Dorthea Nielsen - 14 år - Ugift - deres Børn - Her i Sognet». ¹³⁹

På 1700- og 1800-tallet var det i Nordøst-Sjælland et omfattende militær-industrielt kompleks. Det omfattet «Kronborg Geværfabrik» i Hellebæk, «Frederiksværk Kanonstøberi og Kridtværk» og «Den militære Klædefabrik» i Usserød. Disse tre vannkraftbaserte industrianleggene la grunnen til den industrielle utvikling i Frederiksborg Amt, og restene av disse er nå blant de viktigste industriminnene i amtet.

Fabrikken, som produserte til det danske militæret, hadde selvsagt stor økonomisk og sosial betydelse for lokalområdene. Og antagelig ble de ansatte, deres familier og de handlende, som var avhengige av den lokale kjøpekraft, litt mer forsvarsvennlige enn de ellers ville ha vært. I det hele tatt er det tankevekkende, at produksjon til det danske militær har hatt så stor betydning i Frederiksborg Amt.

Hellebæk hadde for ca. 250 år siden mange arbeidere, som var med i produksjonen av geværer. På et tidspunkt bodde det mange familier i byen. De bodde i arbeiderboligene som ble anlagt langs Bøssemagergade. Det var en by med skole og lege. I et av husene var det innrettet skole. I husene kunne det ofte bo inntil 11 mennesker i en leilighet, så det var trange forhold.

Husene, som fyller en stor del av Bøssemagergade, er idag meget vakkert istandsatt.

Hammermøllen ble bygd i 1765 og var en viktig del av Kronborg geværfabrik. I møllens bygningsværk inngår deler fra Kristian IV' tid.

Vannmøllen har 2 store brystfallshjul. Det ene vannhjulet driver et hammerværk hvor geværløpene ble smidd.

Vannkraftteknikken på Kronborg Geværfabrik var særdeles effektiv og raffinert. Det sto ikke mye vann til rådighet, men det lyktes likevel å drive et stort antall møller. Dette var kun mulig fordi møllene selv og deres hjul hadde blitt utviklet til noe nær det perfekte. Hellebæk var dengang et "høyteknologisk" område. I 1820 skrev statens fabriksinspektør: "Danmark har mange Vandværker, men blandt dem alle er der næppe noget, som overgaa Hellebæks, i Vandets sparsommelige og hensigtsmæssige Anvendelse, hvorfor de fortjene nøje at undersøges af alle dem, som betjene sig af Vandkraft til et eller andets Anlægs drift".

Dam betyr oppdemmet sjø og i Hellebæk-området er det mange dammer. En hel del av disse er forlenget forsvunnet, for dammer må holdes ved like hele tiden for ikke å gro igjen. Om vannet ikke holdes i bevegelse, og kantene ikke holdes fri for siv og planter, går dette raskt - spesielt der hvor vannet ikke er spesielt dypt. I 1790 avga 27 dammer og sjøer vann til fabrikken. Om våren ble sjøenes utløp stengt for å samle så mye vann som mulig til bruk under sommeren. Det ga ofte anledning til klager fra bøndene omkring sjøene, da vannet oversvømmet deres enger. Bøndene anla sak mot fabrikken, og striden endte til slutt i høyesterett. Bøndene fikk rett, og fabrikken ble dømt til å betale en årlig sum til bøndene for deres "våde".

Systemets utbygning ble påbegynt i begynnelsen av 1600-tallet. Det har funnet sted meget store gravearbeider, og man brukte bl. a. krigsfanger og soldater til det hårde arbeidet. Svenske krigsfanger arbeidet f. eks. på demningen ved Skåningedam i begynnelsen av 1600-tallet. Man kan stadig se resultatet av dette store arbeide ved skolen i Hellebæk. En av Danmarks berømte videnskapsmenn, Ole Rømer, beskjeftiget seg også med vannsystemet i Hellebæk. I slutten av 1600-tallet var han med i en kommisjon som regulerte og ordnede vannsystemet. Resultatet ble et, efter datidens forhold, imponerende anlegg, hvor det sparsomt tilgjengelige vannet ble hentet langt inne fra skogens småbekker og brakt frem til møllene ved kysten.

Selv om det var mange sjøer og dammer i området kunne det være vanskelig å få frem tilstrekkelig med vann. Derfor ble det laget såkalte "holdedammer" ved noen av møllene. Vannet kunne strømme til holdedammene i løpet av natten, mens man brukte av det om dagen, når møllene arbeidet. Ved Hammermøllen er det en slik holdedam. Av og til var det ikke vann nok, og derfor ble det laget en slipe- og boremølle ved utløpet av sjøen Esrum ved Havreholm. Den ble kun brukt når det var strengt nødvendig, da den lå langt fra fabrikken og man måtte transportere geværdelene frem og tilbake på dårlige veier.

Det er i prinsipp tre forskjellige slags møllehjul: Strømhjul, overfallshjul og underfallshjul. Strømhjulet var ikke spesielt effektivt. Strømmens styrke var avgjørende for hvor mye kraft man fikk ut av hjulet, og de fleste steder i Danmark er den ikke spesielt sterk. Strømhjul har imidlertid den fordel at de kan anvendes hvor det ikke er tilstrekkelig fallhøyde til et overfallshjul. Overfallshjul er de mest effektive. Her virker vannet både ved strømmens kraft og ved vannets vekt, men denne type hjul krever stor høydeforskjell mellom det punkt hvor vannet treffer hjulene og det punkt hvor det forlater hjulet. Jo større hjul, desto større kraft. Vannet kunne utnyttes meget effektivt i et slikt hjul, fordi det var mulig å sikre seg mot at kun meget lite vann gikk forbi hjulets skovler. Underfallshjul var de mest almindelige i Hellebæk, da fallhøyden her var liten.

De fleste møllene ble drevet av såkalte brystfallshjul, en variant av underfallshjulet. Vannet virket bare med sin vekt og ble ledet inn i hjulene noe under deres aksler. Hjulene ble som regel laget meget brede for å kunne romme så mye vann som mulig, slik det hjulet er som idag driver hamrene i Hammermøllen. Hjulenes skovler var laget nærmest som en slags kasser, slik at vannet ikke kunne renne bort når det først hadde kommet inn i dem.

Høydeforskjellen mellom den største dammen, Bondedammen, og Øresund er ca. 19 meter. Denne høyde var tilstrekkelig til at det visse steder kunne anlegges møller med overfallshjul. Helt oppe ved Bondedammen ble det f. eks. anlagt en slik mølle. Man kan stadig få et godt inntrykk av hjulets størrelse, selv om møllen forlenget er borte.

¹³⁹ Folketellingen i 1834 for Tikjøb, Geværfabrikken, folio 329. Folketellingen i 1845 for Hellebæk, Hellebek, et Huus, 38 (37).

Det er en imponerende høydeforskjell mellom demningens overkant og vannløpets bunn. Hjulet var omkring halvparten så stort som høydeforskjellen.

Så lenge vannsystemet og møllene ble holdt ved like sto møllenes energi til rådighet. Det var noe annet med resten av den energi man brukte i Hellebæk for 180 år siden. Danmarks første energikrise kom under krigen mot England fra 1807 til 1814. Det ble normalt brukt engelske kull til smiene i Hellebæk, men på grunn av krigen kunne disse ikke anskaffes. Det lyktes inspektør Schultz på Geværfabrikken å fremstille en slags trekull av torv, som kunne avgi samme varmemengde som engelske kull. Disse måtte imidlertid blandes opp med normale kull for å oppnå den beste virkning. Oppfinnelsen gikk derfor i glemmeboken ved krigens slutt, da det igjen ble mulig å anskaffe de gode engelske kull.

Også på andre områder var geværfabrikken tidlig ute når det gjaldt å utnytte ny teknikk. Vinteren 1819-20 ble fabrikkens verksteder for første gang opplyst med gasslamper, få år etter at disse hadde blitt oppfunnet. Nå kunne man arbeide lengre om vinteren og derfor lage flere geværer. Gassen ble fremstilt av torv, som ble brent i en jernsylinder og igjen var inspektør Schultz oppfinneren.

Handelsforbindelsene strakte seg over det meste av Europa. Jernet til geværene kom fra England, Norge eller Sverige, kull fra England, slipestein ble hentet i Syd-Tyskland, stål til bajonettklingene kom fra Solingen i det tidligere Øst-Tyskland og tre til skaftene kom dels fra Sverige (bjørketre), dels fra Frankrike (valnøttre til de fineste skaftene). De fleste militære geværer hadde imidlertid skaft av dansk bøketre. Geværene ble solgt over det meste av verden. De ble sendt helt til Afrika, Indien, Vestindien, Amerika og Grønland. Langt opp i forrige århundre har gevær fra Hellebæk blitt anvendt i Guinea i Afrika. Flintlåsgeværer ble kalt "Daneguns" der, fordi flintlåsgeværene fra Hellebæk hadde et godt rykte.

Det ble ikke bare produsert militære geværer i Hellebæk. I dag kjennes noen ganske få luksusvåpen som ble laget på bestilling av de dyktigste børsemakerne i byen. Kundene var ofte medlemmer av kongefamilien eller velhavende adelige familier, som man kunne ha bruk for hjelp av. Av og til fikk de et eksklusivt gevær eller ett par pistoler i gave, idag ville vi nok betrakte dette som en bestikkelse!

Eksporsten av geværer til Afrika er spesielt interessant, fordi den er koblet sammen med den danske slavehandelens historie. Skib fra Danmark seilte til Guldkysten i Afrika, nåværende Ghana, med geværer, krutt, brendevin, tøy og meget annet. Varene ble byttet mot slaver som ble fraktet til de Dansk-Vestindiske øyer, hvor de ble solgt til plantasjeieerne mot betaling i rom, kaffe og råsuksker. Disse varene ble så transportert til København, hvor sukkeret ble raffinert og varene solgt videre. Den Schimmelmansske familien, som eide Kronborg Geværfabrik, satt på alle deler av denne innbringende handel. De eide geværfabrikken hvor det ble fremstilt de spesielle handelsgeværene, og på deres gods ble det fremstilt stoffer, som var en annen viktig handelsvare i Afrika. De eide slaveskibene, de eide sukkerplantasjer i Dansk Vestindien og endelig eide de det største sukkerraffinaderiet i København. Familien tjente store summer inntil 1808, da slavehandelen ble forbudt.

I 1787 kunne en mannlig slave kjøpes for henholdsvis

5 geværer, 80 pund krutt, 2 stenger jern, 1 anker brennevin, 4 dusin små kniver, 2 tinnkar,

24 alen blomstret tøy, 10 indiske sjaler, 1 messingfat, 2 stenger kobber eller 2 stenger bly.

En stor del av dette, nemlig geværene, stoffene, brennevinet, knivene og jernstengene kom direkte fra den Schimmelmansske families forskjellige forretninger.¹⁴⁰

(Barn II:3, Far IV:9, Mor IV:10)

Gift med neste ane.

Barn:

Jacob Hendrik Frederik Nielsen. Født 02.01.1823 i Rendsborg, Holstein. Døpt 16.02.1823 i Christ- og Garnisons Kirken, Rendsborg.¹⁴¹ Levde 1829 i Rendsborg, Holstein. Levde fra 1832 til 1849 i Hellebæk (Frederiksborg amt). Levde 1849 i Helsingør (Frederiksborg amt). Levde 1851 i Tikøb (Frederiksborg amt). Levde fra 1853 til 1855 i Helsingør (Frederiksborg amt). Død før 1870. (Se II:3).

III:6 mf m

Marie Cathrine . Født omkring 1788 i Rendsborg, Holstein. Levde 1829 i Rendsborg, Holstein. Levde fra 1832 til 1845 i Hellebæk (Frederiksborg amt).

Marie Cathrine er født i Rendsborg som idag ligger i den tyske delstaten Schleswig- Holstein. Nærmere informasjon om Marie Cathrine og hennes familie finnes derfor muligens i arkivet i Kiel.

Hun oppgis å være 46 år i 1834 og 57 år i 1845.

Magnus og Marie Cathrine hadde følgende barn (minst):

1820: Withe Cathrine Magdalene, født i Rendsborg, Holstein, oppgitt å være 12 år i 1834.

1823: Jacob Hendrik Frederik, født i Rendsborg, Holstein, oppgitt å være 10 år i 1834.

Ca. 1829: Dorthea Magdalene, født i Rendsborg oppgitt å være 5 år i 1834.

1832: Kirstine Henriette Dorthea, født i Hellebæk, oppgitt å være 3 år i 1834.

¹⁴⁰ Fra «Hammermøllen i Hellebæk», et skoletjenestemateriale av Jesper Godvin Hansen.

¹⁴¹ Kirkebok Hellebæk, 1824-41: «Confirmerede. Dreng», folio 45, nr. 46.

Deres eldste datter ble konfirmert i Hellebæk. Krkeboken viser at hun ble født i Rendsborg i 1820: «1836. De i Hellebek Kirke Confirmerede 18de Søndag efter Trinitatis: 2de Octbr.

....

No. 43

Confirmandens Navn og Opholdssted.

Wibeke Magdalene Cathrine Nielsen - Krnb: Gevfbr.

Forældrenes eller Huusbondens, Pleieforældrenes Navn og Boepæl.

Svend Mogens Nielsen og Hust Marie Cathrine Greve ibd.

Confirmandens Alder efter Dag og Datum udviist ved Døbe-Attest.

F: i Rendsborg d: 12 Septbr 1820. Døbt d: 8 Octbr. S. A. i Christ- og Garnisonkirke.

Att: af Prost Callisen.

Dom angaaende Kundskab og Opførsel. Kundsk: ..lgod. Opf: Ulastel:

Naar og af hvem vaccineret. vacc: 20 August 1835 af Chr Jacobsen».

(Kirkebok Hellebæk, 1824-41: «Confirmerede. Piger», folio 56, nr. 43).

En lacune (manglende sider) i kirkeboken gjør at vi ikke finner når Dorthea Magdalena ble konfirmert.

Da den yngste datteren døpes i Hellebæk i 1832, føres hun inn i kirkeboken som «Kirstine Henriette Wilhelmine».

«Aar og Datum.

17 Januari 1832.

Barnets fulde Navn.

Kirstine Henriette Wilhelmine Mogensen.

Daabens Datum enten i Kirken eller Hiemme.

Døbt i Kirken 2den Paaskedag d. 23 April 1832.

Forældrenes Navn, Stand, Haandtering og Boepæl.

Bøssemagersvend Mogens Nielsen og Hustrue Marie Cathrine Greve paa Kronborg Geværfabrik.

Faddernes Navn, Stand og Opholdssted.

Tømmersvend Nils Lindbergs Kone af Kronborg Geværfabrik, Pigen Niceline Møller af Helsingør,

... Wurte, Smed Thilemand, ... og Svend Peter Jensen alla af Kronborg Geværfabrik.»

(Kirkebok Hellebæk, 1824-41: «Fødte. Qvindekjøn», folio 29).¹⁴²

(Barn II:3)

Gift med forrige ane.

III:7 mm f

Peder Bendtsen. Skomakersvend, Bøssemakersvend. Født mellom 1788 og 1794. Levde fra 1819 til 1822 i Hornbæk (Frederiksborg amt). Død 19.12.1824 i Hellebæk (Frederiksborg amt). Begravet 24.12.1824 fra Hellebæk kirke, Hellebæk (Frederiksborg amt).¹⁴³

Det er usikkert når Peder ble født. Ved giftet i 1819 oppgis hans alder å være 25 år, men når han dør i 1824 oppgis han å være 36 år gammel.

Peder og Ane Kirstine giftet seg i Tikøb kirke 19.11.1819:

«Bridgommens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.

Bridgom Shomagersvend Peter Bentsen af Hornbek, 25 Aar.

Brudens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.

Brud Ane Kirstine Thorgrimsdatter af Havreholm, 21 Aar, Tjenstepige.»

Forlovere var «Gmd Peter Mortensen i Havreholm» og «Svend Søren Pedersen ibm.»

Peder døde 19.12.1824, bare 36 år gammel (Gift, 5 børn).

Han var da «Bøssemagersvend paa Geværfabrikken».

4 av hans arbeidskamerater - som også var «bøssemager»-svenner på geværfabrikken - døde samme dag. Så det har åpenbart funnet sted en større ulykke på arbeidsplassen!

De ferdige geværløpene skulle styrkeprøves. Dette foregikk i probérhuset, hvor hvert geværløp ble ladet med tredobbelt kruttladning og en blykule. Navnet kommer av det tyske ordet «probieren», som betyr prøve. Ved en særlig anordning kunne man avfyre 50 geværløp samtidig. De fleste løp klarte styrkeprøven, men det forekom at noen av rørene eksploderte. Man kan stadig se merker etter flygende jernstykker fra sprengte løp i probérhuset.

Det er mulig at Peder omkom ved en slik ulykke.

Fra Helsingør Leksikon

«Hellebæk er et fiskerleje og senere fabriksby i Hellebæk Sogn. Benævnes 1554 som Hellebeck. Navnet har klar reference til den bæk, hvoromkring bysamfundet er opstået. Frederik den Anden udnyttede Hellebæk-området rige

¹⁴² Folketellingen i 1834 for Tikøb, Geværfabrikken, folio 329. Folketellingen i 1845 for Hellebæk, Hellebek, et Huus, 38 (37).

¹⁴³ Kirkebok Hellebæk, 1812-25: «Døde. Mandkjøn», folio 66, nr. 29.

muligheder for vandkraft og udviklede Hellebæk til en industriby. Mølledriften udviklede sig i løbet af det 18. århundrede til Kronborg Geværfabrik; i 1768 solgt af staten til Heinrich Carl Schimmelmann i kappestrid med geværfabrikens tidligere ejer Stephen Hansen, og kort tid efter overladt til sønnen Ernst Schimmelmann. Oprettelsen af det Schimmelmannske Fideikommis sikrede, at foretagendet forblev i familiens eje helt op til 1919. Geværfabrikken lukkede 1870, hvorefter den af jægermester J.W. Saxtorph oprettede Hellebæk Klædefabrik sikrede det tidligere fiskerlejes fortsatte status som industriby. Hellebæks hovedgade, Bøssemagergade, præges af rækkerne af arbejderboliger, ligesom flere af de tidligere møllebygninger er bevaret godt. Hellebæk bestod i 1681 af en gård og en vang. Beskrives i 1774 som "et lidet Palais med Hauge og tilhører Baron Schimmelmann tilligemed Fabriqven og Tikiøbs Kirke". Hellebækgaard var oprindelig en af kystens strandgårde, men blev omkring 1747 af Stephen Hansen ombygget til sin nuværende skikkelse, angiveligt efter tegninger af arkitekt Philip de Lange. Til Hellebækgaard hørte et kapel for geværfabrikens arbejdere.»¹⁴⁴

(Barn II:4)

Gift 10.11.1819 i Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt) med¹⁴⁵ neste ane.

Barn:

Bodil Kirstine Pedersen. Født 25.01.1822 i Hornbæk (Frederiksborg amt).¹⁴⁶ Døpt 17.02.1822 i Hornbæk kirke, Hornbæk (Frederiksborg amt). Levde fra 1824 til 1836 i Hellebæk (Frederiksborg amt). Levde fra 1846 til 1849 i Helsingør (Frederiksborg amt). Levde 1851 i Tikøb (Fredriksborg amt). Levde fra 1853 til 1855 i Helsingør (Frederiksborg amt). Levde 1869 i Helsingør (Frederiksborg amt). (Se II:4).

III:8 mm m

Ane Kirstine Thorgreensdatter. Født 30.03.1799 i Havreholms Slibemølle, Tikøb (Fredriksborg amt). Døpt 07.04.1799 i Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt).¹⁴⁷ Levde 1813 i Havreholms Slibemølle, Tikøb (Fredriksborg amt). Levde fra 1819 til 1822 i Hornbæk (Frederiksborg amt). Levde fra 1824 til 1845 i Hellebæk (Frederiksborg amt).

Anne Kirstine ble født i 1799:

«Havreholm. Anne Kirstine. en Datter af Sliberen Thorgreen Christophersen og Anne Pedersd.

Fadd: Christian Peters K. fra G[evær].Fabriquen, Maren Pedersdr. fra Bøtterup, Jens Larsen, Lars Hansen, Jørgen Jensen fra Havreholm.

Født d. 30 Martii, døbt 2 Søn. e. Paaske»

Hennes far døde før hun ble konfirmert i 1813:

«Konfirmandens Navn og Opholdssted.

Ane Kirstine Thorgrimsdatter i Havreholms Slibemølle.

Forældrenes eller Husbondens, Pleieforældrenes Navn og Boepæl.

Forældrene afdøde Slibemester Thorgrim Christophersen og

Hustrue Ane Pedersdatter i Havreholms Mølle.

Confirmandens Alder efter Dag og Datum udviist ved Døbe-Attest.

Født i Havreholms Slibemølle d. 30 Martii 1799.

Dom angaaende Kundskab og Opførsel.

Kundskab - god. Opførsel -

Naar og af hvem vaccineret.

Vaccineret d. 25. Sept. 1809 af Qirurg Jacobsen paa Gevær-Fabrikken».

Ane Kirstine og Peder havde følgende barn (minst):

1822: Bodil Kirstine, gift i 1849 med Jacob Hendrik Frederik Nielsen.

1824: Carl Thorgreen, konfirmert i Hellebæk i 1838.

1824: «Carl Thorgreen, født 27.07.1824, Døpt i Kirken ...» [Øvrig tekst vanskelig å tyde]

Han ble døpt «4 p. Epiph: 1824» ifølge konfirmasjonslisten.

(Kirkebok Hellebæk, 1812-25: «Fødte. Mændkøn», folio 10, nr. 27 og 1824-45, «Confirmerede. Dreng», folio 45, nr. 49).

Utenfor ekteskap med Svend Frederik Sørensen fikk hun sønnen

1826: Jens Peter, smedlærling i 1840.

«Jens Peter Frederiksen, født 18.12.1826 og døpt i Kirken 4de Hellig Tre Kongers Søndag 1827.

Uægte Søn af Ane Kirstine Thorgreensdatter Enke efter afdøde FabrikSvend Peter Bentsen, og den udlagte barnefader Svend Frederik Sørensen».

¹⁴⁴ Fra «Hammermøllen i Hellebæk», et skoletjenestemateriale av Jesper Godvin Hansen. Fra Helsingør Leksikon (<http://www.helsingorleksikon.dk>).

¹⁴⁵ Kirkebok Tikøb, 1812-25: «Copulerede», folio 148, nr. 20.

¹⁴⁶ Kirkebok Hellebæk, 1824-41: «Comfirmerede. Piger», folio 55, nr. 34 (Lakune i dåpsbok for Hornbæk).

¹⁴⁷ Kirkebok Tikøb, 1781-1800: «Døbte», folio 483.

Faddere var «Moderen selv, Pige Cathrine Larsdatter, Svend Vilhelm Bartram og Faderen ... af Geværfabrikken, ... Svend Ole Jensen af Nord....»

(Kirkebok Hellebæk, 1824-41: «Fødte. Mandkiøn», folio 3, nr. 32).¹⁴⁸

Hun skulle tydeligvis ha giftet seg med Sven Christian Rasmussen Schoulund en gang mellom 07.11.1828 og 12.07.1829. Innførselen er imidlertid strøket over i kirkeboken med begrunnelsen:

«Ægteskabet blev ei fuldbyrdet, da vedkommende kvinde fattede et andet Sind»

(Kirkebok Hellebæk, 1824-41: «Copulerede», folio 63, nr. 24).

Ane Kirstine giftet seg med Nøgelle Jacquet mellom 1840 og 1845. De hadde følgende barn (minst):
1832: Ane Frederikke.

Ca. 1836: Henrik.

Ca. 1839: Caroline Wilhelmine.

Ca. 1843: Christiane Jacquet.

Ane Frederikke Jacquet, født 22.03.1832 og døpt i Kirken 4de Søndag efter Paaske d. 20 Maj 1832.

«Uægte datter av Enke Ane Kirstine Thorgreens Datter efter Svend Peter Bendtsen

... barnets fader Arbeidsmand Nøye Jaquet paa Kronborg Geværfabrik.»

Faddere var Smed Peder Nielsen, Pigen Mari Larsdatter, Hr. ... .., Smed ....Jaquet og Svend Hans Peter ... af Kronborg Geværfabrik (Kirkebok Hellebæk, 1824-41: «Fødte. Qvindekiøn», folio 30, nr. 23).

Folketellingen i 1834 for Tikøb, Hellebæk Skoledistrict, Hellebæk, Geværfabrikken, et Huus, 35:

«Ane Kirstine Thorgreen - 37 år - Enke - Vaskekone, Almissem.

Bodil Kirstine Bentsen - 13 år - Ugift - hendes Børn.

Carl Thorgreen Bentsen - 10 år - Ugift - hendes Børn.

Jens Peter Svensen - 8 år - Ugift - hendes Børn.

Ane Frederikke Jacquet - 2 år - Ugift - hendes Børn.»

Bodil Kirstine og Carl Thorgreen Bentsen får her samme etternavn som deres avdøde far.

Folketellingen i 1840 for Tikøb, Kronborg Geværfabrik, et Huus, 19:

«Ane Kirstine Thorgreen - 43 år - Enke - Almissem, Vaskerkone.

Carl Thorgreen Bentsen - 16 år - Ugift - Smedelærling.

Jens Peter Svensen - 14 år - Ugift - hendes Børn.

Ane Frederikke Jacquet - 8 år - Ugift - hendes Børn.

Henrik Jacquet - 4 år - Ugift - hendes Børn.

Caroline Wilhelmine Jacquet - 1 år - Ugift - hendes Børn.

Noye Jacquet - 45 år - Ugift - Arbeidsmand, Katholik.

Ulvig Pedersdatter - 76 år - Enke - Almissem.»

Folketellingen i 1845 for Hellebæk, Hellebek, et Huus, 13 (12).

Denne viser at Ane nå har giftet seg med Nøgelle Jacquet!

«Nøgelle Jacquet - 50 år - Gift - Fabriksarbeider - Fødested: Her i Sognet.

Ane Kirstine Thorgreensdatter - 48 år - Gift - hans Kone - Fødested: Tikjøb Sogn.

Ane Frederikke Jacquet - 13 år - Ugift - deres Børn - Fødested: Her i Sognet.

Henrik Jacquet - 9 år - Ugift - deres Børn - Fødested: Her i Sognet.

Caroline Wilhelmine Jacquet - 6 år - Ugift - deres Børn - Fødested: Her i Sognet.

Christiane Jacquet - 2 år - Ugift - deres Børn - Fødested: Her i Sognet.

Ulvig Pedersdatter - 87 år - Enke - Almissem - Fødested: Fagerholt Sogn i Skaane.»¹⁴⁹

(Barn II:4, Far IV:15, Mor IV:16)

Gift 10.11.1819 i Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt) med¹⁵⁰ forrige ane.

Generasjon IV

IV:1 ff ff

Johan Christopher Berg. Overstyrmann/Koffardi Kaptein/Brygger. Født omkring 1750. Levde fra 1780 til 1787 i Sankt Annæ, Øster kvarter, Sankt Nicolaj sogn (København kommune). Levde 1791 i Nørre kvarter, Vår Frue sogn (København amt). Død 1793 i Nørre kvarter, Vår Frue sogn (København amt). Begravet 21.05.1793 i Østre kirkegård (København kommune).¹⁵¹

¹⁴⁸ Kirkebok Tikøb, 1812-25: «Confirmerede. Piger», folio 131, nr. 11.

¹⁴⁹ Folketellingen for Tikøb i 1834, Hellebæk Skoledistrict, Hellebæk, Hellebæk, Geværfabrikken, et Huus, 35, folio 324. Folketellingen for Tikøb i 1840, Kronborg Geværfabrik, Et Huus, 19. Folketellingen for Hellebæk i 1845, Hellebek, et Huus, 13 (12).

¹⁵⁰ Kirkebok Tikøb, 1812-25: «Copulerede», folio 148, nr. 20.

Det er foreløpig ukjent hvor Johan Christopher stammer fra, og det vil muligens vise seg umulig å finne ut noe om dette.

Det er ikke trolig at han har tjenestegjort i «Den Dansk-Norske Søetat», hvor derimot hans sønn er innført.

Johan og Cathrine giftet seg i Sengeløse Kirke på Sjælland i 1777:

«No. 6. - 1777 den 11. juli havde Hr. Johan Christopher Berg, styrmand i det otroyerede Asiatiske Compagnies tjeneste, ægtevielse med jomfru Cathrina Marie Löher i Cathrineberg Mølle efter foreviste vielsesbrev fra det kgl. kancelli de dato 8. juli 1777, samt og anskaffede konsumtionsseddel fra Københavns Amtsstue af dato 9. juli samme år. Og at for resten intet eksisterer, der kan hindre bemeldte personer i dette deres forehavende ægteskab caverer vi undertegnede for efter loven som forlovningsmænd.

Johan Died: Löher - P: Kisbye.»

Caverer = garanterer.

Konsumtionsseddel: For å inngå ekteskap skulle man betale en avgift, en såkalt «kopulationsavgift».

Det var ofte konsumtionsforvalteren som innkrevde denne avgift.

Det må være denne det henvises til.

Da sønnen Hans Joachim døpes i 1780 er Johan Christopher «Anden Styrmand paa China».

Når sønnen Johan Peter døpes i 1782 har han blitt overstyrmann på samme fart. Johan Christopher er nå bare ca. 32 år gammel.

Det er bemerkelsesverdig at admiral Simon von Hooglant (1712-89) nå er en av faddrene! Von Hooglant ble kadett i 1724, sekondløytnant i 1733, premierløytnant i 1741, kapteinløytnant i 1743, kaptein i 1750, kommandørkaptein i 1758, kommandør i 1766, schoutbynacht i 1768, viseadmiral i 1772 og admiral i 1782. Han fikk tillatelse til å gå i hollandsk tjeneste i 1737, denne ble forlenget i 1740. I den siste perioden var han nestkommanderende på linjeskipet «Nassau», og da sjefen døde, overtok han kommandoen, sluttet fred og traktat med Algier og fornyet en traktat med Tunis. I 1777 ble han beordret til å reise over land til Port Mahon for å overta kommandoen over den danske eskadre i Middelhavet etter et mislykket angrep på Algier. Etter å ha blokkert Algier i ca. 1½ år, ble Algier trett av krigen. Ved megling av den engelske konsul i Algier ble det mulig å slutte fred på akseptable vilkår 16.05.1772. Etter hjemkomsten ble han innvalgt i direksjonen for Asiatisk Kompagni.

En annen blandt faddrene var Justisråd Otto Christian Haaber som ble innvalgt i direksjonen i 1776.

I flere kilder forekommer henvisninger til en «Captain Berg» i 1760-årenes Tanjore i Ostindien. En «Kaptajn Berg» førte fregatten Tranquebar fra Ostindien til København i 1776. Dette skulle kunne være Johan Christophers far eller nære slektning.

Fra 1783 er Johan Christopher kaptein på farten til Ostindien, dvs. til Tranquebar i Indien. I Riksarkivets registratur over de oversjøiske handelskompanier finnes navnene på de skib som han førte som kaptein for «Asiatisk Kompagni»:

29.09.1783 - 09.07.1785: «Tranquebar».

23.09.1786 - 19.07.1788: «Dannebrog».

21.11.1788 - 25.06.1791: «Dannebrog».

Det ser ikke ut til at han har vært kaptein på noe skib til Kina.

¹⁵² Ved folketellingen i 1787 er familien registrert i København på adressen Ny Kanal 4, 2, i Sankt Annæ Øster Kvarter:

«F. Berg - Hosbonde - 38 - Cofardie Capitain.

Cathrin«e - Hans Kone - 38.

Hans Junge - Deres Søn - 7.

Johan Peter - Deres Søn - 5.

Johan Tonk - Pensionair fra Ostindien - 9.

Anna Peters Datter - Tieneste Pige - 32».

«Cofardie» - på norsk Koffardi - er avledet av det hollandske ordet «Koopvaardij», og kan best oversettes med «Handelsfart til sjøs».

Johan Cchristopher nevnes i boken

«Sources of the History of North Africa, Asia and Oceania in Denmark»

redigert av «Danish National Archives»:

«Langø, Tønnes Sørensen (died 1794)

Sea captain, 1 bundle (Arkiv no. 5833)

Letters to Langøe from The Asiatic Company, 1782-83, 1785 (Section A.I.1);

from private persons: Jørgen Aggersborg, supercargo, Canton, 1790;

Johan Christopher Berg, sea captain, 1789;

...

Description of the navigation through the Strait of Malacca, etc. (Section C); ...»

¹⁵¹ Kirkebok Vor Frue, København, 1777-1811: «Begravelser». folio 143.

¹⁵² Dansk biogografisk Lexikonm bind VIII, side 567-69. Aa. Rasch og P. P. Sveistrup: Asiatisk Kompagni i Den florissante periode 1772-1792 (1948).

I 1791 har Johan «gått i land» for å utnytte sin opptjente formue. Han kjøper nå en bryggergård i Vestergade 19 i København.

«Mandagen den 19. sept. 1791. - Jeg underskrevne Bolette Magrethe, afgangne brygger Rotwitts enke her i staden, vedstår og hermed vitterliggør, at jeg med min laugværges samtykke har solgt og afhændet, ligesom jeg og hermed selger, skøder og aldeles afhænder fra mig og mine arvinger til velædle Hr. capitain Joh: Christopher Berg og hans arvinger min iboende og efter auktions-skøde af 19. december 1774 samt kongeligt konfirmeret testamente af 16. januar 1789 tilhørende på Vestergade nye matr. no. 25 i Nørre Kvarter beliggende bryggergård med havelod i den stand samme er og forefindes for den summa 22.000 rdl., skriver to og tyve tusinde rixsdaler dct., hvilken gård sælges med de til samme liggende bryggerfriheder, rettigheder og benådninger, som bryggerlaugets artikler indeholder og forklarer ....

København den 10. sept. 1791 - Bolette Magarethe Rotwitts»
(Landsover- samt Hof- og Stadsretten, Tingbogskontoret, 1. afd., Skødebøger, 1791, folio 79)

Johan nådde ikke å nyte sin nye tilværelse lenge. Han døde allerede i 1793, 43 år gammel. Hans død er innskrevet i Vor Frue Kirkes kirkebok:

«1793, tirsdag d. 21. maj. Johan Christopher Berg, skibskaptajn og brygger, 43 år gl.;
fra Vestergaden på den østre kirkegård ved no. 1. Med ligvogn.»

En Johan Christopher Berg giftet seg 19.10.1730 med Charlotta Margretha Eicholtin i Skt. Petri kirke, København (Kirkebok Skt. Petri, København, 1728-67: «Verlobungs- und Copulationsbuch», folio 15).¹⁵³

Asiatisk Kompagni hadde sitt hovedsete i Christianshavn med regelmessig trafikk på Kanton. Kompaniet sendte ett, høyst to skip årlig. Det tok mer enn et år til Kina og hjem igjen. Ikke desto mindre var lastene rikelige nok til å dekke etterspørselen etter kinesiske varer i hele Østersjøområdet. Således oppnådde København da endelig den ettertraktelsesverdige status som et sentrum for verdenshandel, og pengene strømmet inn til aksjonærene. Kompaniet fikk i 1772 enerett på handelen til Kina.

«De tretten faktorer» er det området i Kanton i Kina der utenlandske forretningshus fikk etableres på 1700-tallet for første gang siden «Hai jin». De omtales også som «De tretten hong» eller «Kantonfaktoriene».

Faktorer var «utlendingekvarterer» utenfor Guangzhous bymur. De var handelsmarkeder, ikke fabrikker der varer ble produsert. Navnet kom fra det man kalte en utenlandsk forretningsagent, «factor», og det var de som drev disse handelskontorene eller faktoriene. Kineserne kalte gjerne faktoriene for «barbariske hus».

I 1684 tillot Kangxi-keiseren utlendinger å handle med Kina i fire byer. Én av dem var Kanton. I 1686 fikk de også anledning til å bo i faktoriområdet i Kanton, nær utløpet av Perlefloden. I 1757 bestemte Qianlong-keiseren at dette var det eneste stedet vestens folk kunne få bo.

De tretten faktoriene tapte gradvis sin betydning etter Første opiumskrig, som brøt ut etter at Kina forbød import av britisk opium. Qingstyret ble beseiret av Storbritannia og ble tvunget til å åpne fem havnebyer for utlendingene og til å avstå Hongkong til Storbritannia. De tretten faktorer var deretter ikke lenger det eneste sted der utlendinger kunne yrke handel med kineserne.

De vestlige faktorene ble tillatt å ha bygninger på to til tre etasjer, hundre meter fra elvebredden. Hvert faktori hadde tre eller fire hus. Lagrene var i første etasje, og elegante leiligheter i annen og tredje etasje. Plassen rett foran bygningene var inngjerdet og reservert utlendingene. Gatene inntil faktoriene het Thirteen Factory lane, Old China lane og Hog lane. Her lå det kinesiske forretninger.

Keiseren utnevnte en embedsmann som ble kalt hoppoen som hadde ansvaret og som innkrevde salgsskatt. Han overvåket også at salgene gikk rett for seg. Hoppoen hadde på vegne av Qinghoffet ansvaret for relasjonene til handelsfolkene. Dette var en viktig stilling; handelsfolkene hadde ikke lov til å ha direkte kontakt med keiseren.

Utlendingene hadde forbud mot å lære seg kinesisk.

Til transportene brukte de sannsynligvis fregatter bestykket med et antall kanoner, da de måtte regne med å forsvare seg og sitt gods på slike lange og farefulle reiser.

En fregatt var en fullrigger, med tre skværriggede master. Den var mellomstor og rask og ble gjerne beholdt i tjeneste i fredstid grunnet forholdsvis lave kostnader.

Begrepet fregatt har eksistert siden det syttende århundre. Det ble først brukt av franskmennene (fr. frégate). Utviklingen av skipstypen tok forskjellige retninger hos de store skipsbyggernasjonene på denne tiden. Man ser klare forskjeller mellom de franske og britiske fregattene under Napoleonskrigene.

Rundt 1650 var skipstypen i sin sprede barndom. De fleste mariner fikk behov for oppklaringsfartøy for rekognosering, kaperbekjempelse og kryssing over store havområder. Det kom i tillegg til de større linjeskip som var under utvikling. De første fregattene var miniatyrversjoner av linjeskipene med ett lukket kanondekk. De hadde også et åpent dekk med kanonporter i bakken foran, og halvdekket med et hyttedekk øverst.

Nederland og de nordeuropeiske mariner valgte å bruke en allerede utviklet skipstype, pinasse, som allerede var kjent som hurtigseilende med skarpe linjer i skroget til dette formålet. De nordeuropeiske mariner, inkludert den svenske og danske-norske orlogsflåten, bygde sine fregatter på basis av den nederlandske praksis med pinasse som utgangspunkt, men med et utseende som miniatyrer av de større linjeskipene.

Rundt 1750 ble fregatten et allsidig og alminnelig krigsskip med klart definerte oppgaver også i fredstid ettersom

¹⁵³ Folketellingen i 1787 for København, Sankt Annæ Øster Kvarter, Ny Kanal 4, 2, folio 7. Officerer i den Dansk-Norske Søetat 1660-1814 og den Danske Søetat 1814-1932, Bind I og II, af Th. A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard, H. Hagerups Forlag, København, 1935.

kontroll av egne territorialfarvann hadde fått stor betydning. Samtidig var de tidlige, spesialiserte skipstypene, som linjeskip, en del av en krigsflåte ment for sjøslag og makt demonstrasjoner. Dessuten representerte de en kraftig økonomisk belastning siden de var dyre i drift. I Danmark-Norge ble de fleste krigsskip lagt i opplag. Fregatten fikk en mer dominerende rolle både i fredstid og i krisetid i hundre år framover.

«Det Kongelige Octroyerede Danske Asiatiske Kompagni» eller bare «Asiatisk Kompagni» var det største av den danske merkantilismens store handelskompanier. Det ble stiftet i 1730 med kongelig oktroj fra 1732 til avløsning for det Ostindiske Kompagni, og fikk 40 års monopol på dansk handel øst for Kap det Gode Håp.

Det fikk ansvaret for handel med og forvaltning av kolonien i Tranquebar og med Tranquebar som utgangspunkt ble det opprettet en rekke «loger» andre steder i Indien i 1750-årene. I Bengalen ble Frederiksnagore (eller: Serampore) opprettet, og på Malabarkysten Calicut og College (eller: Colachel). I 1777 overtok staten ved Det kgl. ostindiske guvernement territoriene og andre aktiva i Ostindien. Handelen på området var da allerede gitt fri.

En eller flere kapteiner med etternavnet Berg forekommer i Ostindiafarten på 1700-tallet.

En fargelagt tegning viser fregatten og slaveskipet «Fredensborg ført af Capitain J: Berg» i 1788. Hans fornavn er muligens Johan, og det er vel grunn til å tro at han er nær slekt med «vår» Johan Christopher.

«Fredensborg» var en fregat bygd av «Det Vestindisk-Guineiske Kompagni» i København i 1752 eller 1753. Skipet ble døpt «Cron Prindz Christian» etter prinsen som senere ble kong Christian 7. Fregatten ble satt inn i trekantsfart som slaveskip. Handelen ble etterhvert begrenset til Karibien, som skipet seilte på til til 1756, da «Det Guinesiske Kompagni» overtok driften. Skipet ble da omdøpt til «Fredensborg», oppkalt etter ett av de dansk-norske fort på den afrikanske Guldkysten. 01.12.1768 sank Fredensborg i en storm utenfor Tromøya ved Arendal i Norge. Vraket ble funnet av dykkere i september 1974.

Kort tid etter forliset bygde man et nytt skip, også kalt «Fredensborg», og det hadde nøyaktig samme mål som sin forgjenger. Også det nye skipet gikk i trekantsfart.

En «Captain Berg» omtales i Tanjore i 1760-årene. Denne kaptein Berg var tydeligvis en nær venn av rajahen av Tanjore.

Senhøsten 1776 førte en «kaptajn Berg» ostindiefareren TRANQUEBAR inn til København. Med ombord var en engelsk kjøpmann, Robert Holford. Sammen med danske storkjøpmenn og kaptajn Berg dannet Robert Holford et konsortium som skulle bygge en ny ostindiefarer. Etter mange viderverdigheter måtte Holford løse de øvrige medinteressentene fra kontrakten. Dette var muligens kaptajn Bergs lykke, da den nybygde ostindiefareren DEN GODE HENSIGT eksploderte på København red i 1780! Her følger et utdrag fra en artikkel av Benny Christensen om ostindiefareren DEN GODE HENSIGT i Handels- og Søfartsmuseet på Kronbogs årbog 1992:

«Indledning

For 200 år siden var Danmark en kolonimagt. I perioden 1620-1740 havde den danske stat erhvervet sig områder i Indien, på Guldkysten og i Vestindien. Bag dette lå dels et ønske om at hævde Danmarks status som europæisk stormagt, dels et håb om at øge landets rigdom gennem import og videresalg af eksotiske varer. I Indien - eller Ostindien, som området gerne kaldtes - var Danmarks hovedbesiddelse Trankebar på den indiske østkyst, og derudover besad man mindre områder og handelsstationer - loger - andre steder i Ostindien. Fra statens side havde man i en lang årrække overladt udnyttelsen af de Ostindiske besiddelser til et privat selskab, Asiatisk Kompagni, som havde haft eneret på den Ostindiske handel. I 1772 blev denne eneretsbevilling dog frataget kompagniet, hvorefter handelen blev givet fri for alle undersætter under den danske krone.

Kontrakten

En sen efterårsdag i 1776 stod Asiatisk Kompagnis ostindiefarer TRANQUEBAR ind til København. Skibet var blevet chartret af engelske købmænd, bosiddende i Indien, og ombord var en ladning ostindiske varer til en salgsværdi af knap 300.000 rigsdaler. Med ladningen fulgte en engelsk købmand, Robert Holford, som i længere tid havde opholdt sig i Indien.

Han og andre engelske købmænd havde gode grunde til at vælge et dansk skib og en dansk havn til deres handel. De engelske besiddelser i Indien var på denne tid underlagt "East India Company", som havde monopol på eksporten af indiske varer. På trods heraf tjente både kompagniets ansatte og private engelske købmænd i årenes løb meget store beløb i den indiske handel. Og mange ønskede at overføre dele af deres formue til England, for senere at kunne vende hjem og leve af pengene. Men "East India Company" havde forbudt private at overføre deres kapital til moderlandet. Derfor fandt de rige englændere i disse år på den udvej at overføre kapital ved at investere i andre europæiske landes handel på Indien.

Men Holford kom ikke til Danmark bare for at overvåge transport og salg af denne ene kostbare ladning. En anden engelsk købmand var kommet til København et halvt år tidligere, og ligesom han ønskede Holford at sætte denne skjulte engelske handel i system. Han kontaktede danske storkøbmænd for at få dem til at skyde penge i et sådant projekt, og den 7. juli 1777 fik han dannet et konsortium, som foruden ham selv bestod af købmandsfirmaerne von Hemmert, J. Brown, Borre og Abraham Schneider, samt kaptajn Berg fra TRANQUEBAR. Konsortiet sluttede den 12. august 1777 kontrakt med skibsbygmester Erich Eskildsen, der byggede på Grønlandske Handels plads i København, om bygning af en ostindiefarer.

Byggekontrakten afslører, hvorledes man også dengang gik grundigt og detaljeret til værks, når man bestilte så stort et skib. Eskildsen skulle bygge skibet efter tegninger, udarbejdet af chefen for flådens skibsbyggeri, fabrikmester Henrik Gerner. Hovedmålene var: 135 fod lang, 35 fod bred, og med et dybtgående på 19 fod for og 17 fod, 9

tommer agter. Skibets tonnage var beregnet til at blive 370 kommercelæster [En kommercelæst = ca. 2 registertons]. I den omfattende kontrakt blev tømmere til skibet opregnet med de krævede dimensioner. Eskildsen skulle levere ræer, stænger, bomme, rorpind, vandtanke, punper, hønsehuse, kompasshus, kabys - ja endog engelsk glas til vinduerne i kahytten. Også 8 stk. 3-pundige kanoner hørte med i kontrakten, ligesom der skulle leveres 1 storbåd, 2 chalupper og en god norsk jolle. For byggeriet skulle Eskildsen have 152 rigsdaler pr. læst, og betalingen ville falde i 4 terminer. Skibet skulle være færdigt til at indtage ladning senest juli 1778, og hvis tidspunktet blev overskredet, ville man fradrage 10.000 rigsdaler i 4 termins betaling. Undervejs i byggeperioden ville der være løbende tilsyn med materialernes kvalitet og med selve skibsbygningen.

Holford var den dominerende person blandt interessenterne. Han indskød alene 50% av kapitalen, de øvrige 10% hver. Og i selve skibsbyggeriet skulle han også være den ledende. Han skulle bestemme farverne på chalupper og både, og han havde en specialviden fra sit ophold i Indien, som kunne udnyttes ved forhudningen af skibet. Derved kunne man forhindre de angreb av orme, som nedsatte levetiden betydeligt for de skibe, der sejlede i troperne.

Sammenbrud og statlig støtte

Nu blev kølen strakt til det nye skib, og Holford rejste til England. På 2 ekspeditioner fra Indien, hvor han altså selv deltog i den sidste, havde han hævet 170.000 rigsdaler. Nu overførte han noget af sin fortjeneste til fast ejendom - han købte et gods i Irland, forlød det - men han ønskede også at skaffe varer, som kunne sælges i Indien på det første togt med det nye skib. I København gik tingene dog ikke som beregnet. Uvist af hvilke grunde trak først agent Borre, senere også Schneider og von Hemmert sig ud af projektet, og Eskildsen standsede straks arbejdet på nybygningen og forlangte 1. termin udbetalt. Sådan stod sagerne, da Holford kom tilbage til København, og han tog straks nye initiativer. Den 1. juni 1778 sendte alle interessenter en fælles skrivelse til tidens handelsgigant, Asiatisk Kompagnie, som man tilbød at overtage kontrakten. I de følgende forhandlinger stod Holford frem alene. Han foreslog kompagniet at benytte det nye skib til en ekspedition til Indien med ½ part. Selve skibets færdiggørelse forestillede Holford sig, at den danske stat skulle bekoste. Når det var færdigt i marts 1779, skulle han og kompagniet låne det af staten mod at forsikre det og betale for slitage. Asiatisk Kompagnies direktør gav et foreløbigt, positivt svar den 24. juli.

Samme dag skrev Holford til "Stats Balance og Over-Skatte Direktionen", som netop i disse år ledede en række statslige projekter, herunder bygning af et større antal handelsskibe. Han forelagde det omtalte projekt for direktionen, men fjøede yderligere til, at den danske stat skulle yde ham et lån på 30.000 rigsdaler til indkøb af varer til turen. I overskattedirektionen handlede man hurtigt. Allerede den 30. juli gik man til kongen, Christian d. 7. og fik hans godkendelse af, at man accepterede Holfords forslag på de opstillede vilkår.

Umiddelbart kan det jo undre, at staten var så hurtig til at engagere sig i et sådant foretagende. Men i ugerne forud for den 30. juli var der gået undersøgelser og forhandlinger, hvor positive og negative sider ved projektet var blevet nøje overvejet. Holford havde haft uformelle drøftelser med en af de ledende skikkelser inden for statens finansvæsen, grev Schimmelmann, som i lighed med andre embedsmænd var betænkelig ved de store økonomiske tab, som staten kunne få, hvis skibet forliste på den første rejse. Og man var også nervøs ved at give Holford en positiv særbehandling, som nok kunne få lokale storkøbmænd til at knurre. Men der var tungtvejende grunde til at gå ind på ideen. Som nævnt havde staten i 1772 givet handelen på Ostindien fri, men de private købmænd havde indtil nu været noget tilbageholdende med at engagere sig. Hvis Holfords initiativ nu viste, at der var mange penge at tjene i Indien, kunne det nok anspore flere. Holfords kreditværdighed blev også undersøgt sammen med hans handelsforbindelser i Indien, og man vurderede, at det ville være et stort aktiv for Danmark, hvis han kunne bringes til at operere med basis i København. Og endelig forudså man en snarlig krig mellem England og Frankrig. I denne situation ville den danske stat også stå sig godt ved at støtte initiativer, som ville forøge det neutrale Danmarks handel. Holford vidste allerede, da han ansøgte den 24. juli, i hvilken retning afgørelsen ville falde. Samme dag skrev han til Asiatisk Kompagni, at grev Schimmelmann havde givet ham forhåbning om, at staten ville overtage byggeriet og udleje skibet til ham. Og sådan kom det også til at gå: kongen godkendte ansøgningen.

Den 6. august meddelte overskattedirektionen Holford indholdet af den kongelige resolution. Man stillede dog også krav til ham. Asiatisk Kompagni skulle formelt godkende at indtræde i kontrakten om ekspeditionen til Indien. Dette skete da også på en generalforsamling den 19. august. Holford blev desuden bedt om at udlevere Eskildsens tegninger til skibet, og han skulle fremvise sine tidligere medinteressenters underskrift på, at de frafaldt deres del af kontrakten. Dette krav blev også opfyldt af Holford, som allerede den 28. juli havde fået underskrifterne - fra kaptajn Berg dog kun modstræbende. Til gengæld anmodede Holford om at blive naturaliseret som dansk samt at få borgerbrev fra magistraten i København. Han begrundede sin ansøgning med, at han gerne ville investere en del af sin ostindiske fortjeneste i dansk interesse. Det bagvedliggende motiv - at kunne udnytte det danske stadsborgerskab over for "East India Company" og den danske neutralitet i en eventuel stormagtskrig - blev ikke nævnt. Men der var heller ingen problemer: Holford fik udstedt et naturalisationspatent, gældende fra 1. august 1777, samt et borgerbrev, gældende fra 29. januar 1777. Hermed var han så at sige blevet dansk, da han gik i land fra TRANQUEBAR. Holford tog nu atter til England.

....

Katastrofen

Forventningen om afsejling inden 1. november [1779] blev ikke opfyldt. Varer og proviant kom ombord, men først i december blev kanoner og kugler leveret, og nu lagde naturen sig hindrende i vejen. Der var kraftige isdannelser i Øresund, så endnu engang måtte man væbne sig med tålmodighed. Midt i februar 1780 var isen lettet så meget, at mange ventende skibe, heriblandt DEN GODE HENSIGT, blev lagt ud på Reden og fik krudt ombord. Men så satte det ind med nordenvind og kulde. Isen blev presset kompakt om skibene, og al færdsel til og fra dem

foregik over isen. Der lå vestindiefarere, islandsfarere og mange mindre fartøjer. Og af de store skibe lå DEN GODE HENSIGT, nær Kastelpynten. Indenfor lå kinafareren PRINCESSE SOPHIA FREDERIKKE, og tæt derved orlogsfregatten BORNHOLM og koffardifregatten ST. JAN. Sidstnævnte var fragtet af staten til at føre "Presenter" eller bestikkelsesgaver til sultanen af Algier. I disse dage må isen have været et muntert liv af besætningsmedlemmer, pårørende, handlende og nysgerrige. Men munterheden fik en brat ende. Om aftenen den 27. februar 1780 mærkede man om bord på DEN GODE HENSIGT røglugt ud gennem åbningen ved spillet. Kaptajn Fuglede blev tilkaldt, mandskabet blev pebet op, og sprøjter og slanger gjort klar. Men da man åbnede agterlugen, vældede røgen op og man kunne skimte flammer. Slukningsarbejdet gik straks igang, men selvom der blev arbejdet intenst, måtte man snart indse, at skibet ikke stod til at redde, da der var ild overalt. Da vinden bar ind over inderreden og byen, kunne man frygte, at branden ville brede sig, så klokken elleve lod kaptajn Fuglede affyre alarmskud med kanonerne, og mandskabet forlod derefter skibet.

På samme tid slog flammerne op, og der udbrød nu hektisk aktivitet på de nærliggende skibe. Alle lå jo fastnaglede i isen, og alle større skibe havde krudtmagasinerne fyldte. ST. JAN endda en del af lasten. Først forsøgte et hold tømmermænd under ledelse af chefen for BORNHOLM, kaptajn Schiønning, og en af Holmens skippere, Lars Svendsen, at hugge hul i vandlinien på DEN GODE HENSIGT for at få den til at synke. Men det måtte opgives, dels af frygt for at ostindiefareren skulle ekslodere, dels fordi man mente, at isen ville låse skibet fast. Derefter begyndte chefen på kinafareren, kaptajn With, at skyde i håb om at kunne sænke DEN GODE HENSIGT, og hele natten lød kanontorden over byen. Da det samtidig føg med gnister over skibene, gik man i gang med at kaste alle krudtladninger over bord for at formindske eksplosionsfaren. Øvrigheden bad om, at Kastellets svære batterier ville åbne ild, men general Huth turde ikke åbne for krudtmagasinerne af frygt for antænding.

Flammeskæret og den vedvarende kanonade tiltrak store mængder af nysgerrige, og om morgenen den 28. mente mange, at kinafareren kugler havde fået DEN GODE HENSIGT til at tage så meget vand ind, at krudtet var blevet vådt. Der var jo tale om et træskib, og da ilden nu havde haft fat i 10-11 timer, ville den forlængst have nået krudtmagasinerne, lød tankegangen. Så derfor strømmede mange ud på isen for på ganske nært hold at beskue det usædvanlige syn. Men snart blev man klogere: klokken halv ti sprang DEN GODE HENSIGT i luften med et forfærdeligt brag. Tømmer og splinter faldt rundt omkring, hvorved mange blev dræbt eller kvæstet. Isen rev sig løs omkring skibet, og en del folk druknede, mens andre blev taget op af både. Efter sigende blev to bjærget ved Dragør, efter at være drevet omkring på en isflage i to dage. Dramaet optog sindene stærkt. Den engelske gesandt i København beskrev begivenheden i sin næste indberetning til Foreign Office, og i den følgende tid udkom der adskillige skillingsviser, som i patetiske vendinger skildrede de ulykkelige hændelser.»¹⁵⁴

(Barn III:1)

Gift 11.07.1777 i Sengeløse kirke, Sengeløse (København amt) med¹⁵⁵ neste ane.

Barn:

Johan Peter Berg. Født 03.05.1782 i Sankt Annæ, Øster kvarter, Sankt Nicolaj sogn (København kommune).

Døpt 14.05.1782 i Sankt Nicolaj kirke, Sankt Nicolaj sogn (København kommune).¹⁵⁶ Levde 1787 i Sankt Annæ, Øster kvarter, Sankt Nicolaj sogn (København kommune). Levde 1801 i Nørre kvarter, Vår Frue sogn (København amt). Levde fra 1804 til 1810 i Køge sogn (Roskilde amt). Levde 1814 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Levde 1815 i Nørre kvarter, Vår Frue sogn (København amt). Levde 1816 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Død 25.06.1826 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Begravet 29.06.1826 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt).¹⁵⁷ (Se III:1).

IV:2 ff fm

Catharina Maria Löhr. Brygger. Født 03.10.1744 i København amt. Døpt 09.10.1744 i Sankt Petri sogn (København kommune).¹⁵⁸ Levde fra 1780 til 1787 i Sankt Annæ, Øster kvarter, Sankt Nicolaj sogn (København kommune). Levde fra 1791 til 1816 i Nørre kvarter, Vår Frue sogn (København amt). Død 16.08.1834 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Begravet 19.08.1834 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt).¹⁵⁹

Catharina ble født i 1744 og døpt i Skt Petri kirke i København. Denne kirken ble brukt av den tyske menigheten i København, og indikerer derfor ikke hvor familien bodde det året:

«Den 9. Octbr. von d Hr. E. Rohn get[auf].

Catharina Maria. Vat: Hr. Arend Hinr. Löhr. Mutt: Elisabeth Albertina. Gev[attem].

1. Mad: Catharina Møllmann.

2. Jfr. Cicilia Pettersen.

¹⁵⁴ Benny Christensen: DEN GODE HENSIGT. (Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg. Årbog 1992).

¹⁵⁵ Kirkebok Sengeløse, 1741-95: «Forlovelse og Forlovelseattester», folio 45.

¹⁵⁶ Kirkebok Nicolaj Kirke, København, 1766-88: «Daabs-Protokol», folio 499.

¹⁵⁷ Kirkebok Stubbekøbing 1811-35: Døde Mandkiøn», folio 274, nr. 1.

¹⁵⁸ Kirkebok St. Petri, København, 1728-56: «Daabsprotokol», folio 501.

¹⁵⁹ Kirkebok Stubbekøbing, 1811-35: «Døde Qvindekion», folio 339, nr. 3.

3. Vathsherr Joh: Jacob Hæsecker.
4. Hr. Gerhard Wilhelm Heemann.
5. Hr. Magnus Möllmann.
6. Hr. Joh: Diderich Löhr».

Catharina og Johan Christopher giftet seg i Sengeløse kirke i 1777. Hennes søster hadde også giftet seg i Sengeløse kirke året før. Om deres familie da bodde i Sengeløse er uklart. Valget av kirke kan også bero på at søsterens mann var sognedegn i Sengeløse:

«No. 2, 1776 - Den ægteskabs besluttede forening mellom studiosus og succederende sognedegn ved Sengeløse menighed, Sr. Hans Luffe og jomfru Friderica Albertha Löher blev fuldført ved en kristelig kopulation i Cathrineberg Mølle den 22. nov. ifølge anskaffede vielsesbrev at må ske uden foregående trolovelse de dato 15. nov. 1776 samt konsumptionsseddel fra Amtstuen i København dat. 16. nov. samme år, og at intet er dette deres kærlige og kristelige indgåede ægteskab til hinder, caverer vi undertegnede som forlovningsmænd for efter loven.

Johan Died: Löher - P: Kirbye»

(Kirkebok Sengeløse, 1741-95: «Forlovelse og Forlovelseattester», folio 43).

Johan Died: Löher var trolig bror til søstrenes far. Han døde i 1783, 75 år gammel.

Catharina Maria og Johan Christopher hadde følgende barn (minst):

1780: Hans Joachim.

1782: Johan Peter, gift med I. Mette Maria Thanning, senere skilt,

II. Dorothea Mathiesen, døde i Stubbekøbing i 1826.

1780: «D. 11 Dto [Juni måned]

Johan Christopher Berg Anden Styrmand paa China og Catharine Marie Bahling [?]

F. S: K: [Født Søn Kaldet] Hans Jocheum Hiemmedøbt Født d. [dato ikke ifylt].

Faddere: Coffardie Capt: Snichster, Doit: Niels Nielsen i St: .gste, Johan Diderich Løhr,

Madam Inger Hammer og Frøken Frederica Maria de Berner»

(Kirkebok Nicolaj Kirke, København, 1766-88: «Daabs-Protokol», folio 427).

Ved folketellingen i 1787 er familien registrert i København på adressen Ny Kanal 4, 2, i Sankt Annæ Øster Kvarter.

Da hennes mann døde i 1793, overtok Catharina driften av bryggeriet i Vestergade 26 nær Rådhusplassen i København. Gården brant ned i 1795, men hun stod for gjenoppbygning av gården i 1796-97. Idag tilhører gården avisen Politiken.

Inne i gården er det oppsatt følgende tavle på veggen over porten ut mot Vestergade:

«Denne Gaard Matr n°. 19 i Nørre kvarter, nedbrændte 5 - 7 juni 1795.

Opført paany af Kapitain Johan Kristoffer Bergs Enke Kathrine Marie Löhr i Aarene 1796 og 1797.

Grundforbedred og delvis ombygget av Prokurator Kristian Erhard Jørgensen i Aaret 1873.»

Matrikelnumrene ble endret i København i 1689, 1756 og 1806.

Etter matrikelen i 1756 har bryggergården matrikel nr. 25.

Fra 1806 og fremover har den matrikel nr. 19.

Vestergade 26 etter 1870 motsvarer Vestergade med matrikelnummer 25 tidligere.

Folketellingen for København i 1801 oppgir for Vestergade 25, Nørre Kvarter:

Cathrine Marie Berg, husmoder, 51 år, enke eft. 1. ægt., lever av bryggeriet.

Hans Joachim Berg, hendes søn, 21 år, hennes betjent.

Johan Peter Berg, hendes søn, 19 år, lieutenant i søetaten.

Marie Elisabeth Møller, tjenesteytende, 23 år, husjomfru.

Karen Jensdatter, tjenesteytende, 27 år, kokkepige.

Jens Christensen, tjenesteytende, 28 år, bryggersvend.

Christian Pedersen, tjenesteytende, 25 år, bryggerknægt.

Frantz Christensen, tjenesteytende, 22 år, gårdskarl.

I 1810 selger Cathrine bryggergården til Hr. Jacob Olsen:

«Mandagen den 8. januar 1810. - Jeg underskrevne Catharina Maria Berg, enke efter afgangne capitain i det danske Asiatiske Kompagnis tjeneste, Johan Christopher Berg, gør vitterligt at have solgt og afhændet fra mig og mine arvinger til velædle Hr. Jacob Olsen, borger og hørkræmmer her i den kongelige residensstad København og hans arvinger min her i stadens Nørre Kvarter på Vestergade under gl. matr. no. 25 og nye matr. no. 19 beliggende bryggergård, ... Gården består i en hovedbygning til gaden af 7 fag, 3 etager høj med kælder under, der er indrettet til udsalgs butik. Værelserne i en etage indrettede med gibside lofter, panelede til dels betrukne og sirlig malede, til beboelse for konditionerede familier til samme og i kommunikation et tilstødende sidehus af samme højde, i hvis kælder er indretninger til beboernes brug og fornødenheder. I hver etage 2de værelser, køkken, spisekammer m.v. samt en køkkentrappe til alle 3 etager. I samme sidebygning er bryghuset med kobber-brygger-kedel og inventarium således, som samme til de lejende er overdraget. Forbemeldte gård og bryggeri, der efter ildebranden i året 1795 er opført af grundmur til alle sider med de i samme værende 2 stk. fajance og 20 stk. jernkakkellovne samt alt andet

mur- og nagelfast gården tilhørende i den stand samme nu er og forefindes og min afgangne salige mand den efter skøde og adkomster tilhørt haver med de foreninger med naboerne om plankeværket etc., som er indgået, skal være og forblive velbemeldte Hr. Jacob Olsen .... accorderede købesumma 40.000 rdl.

....

København den 30. dec 1809 - Cathrine Marie Berg»

I Københavns Vejviser ser vi:

1798-1807- Berg, C. bryggerenke - Vestergaden 25

1810-1816/17 - Berg, C. bryggerenke - Vestergaden 19

1817/18 og senere - Ikke nevnt

Cathrine ble altså boende som leieboer i Vestergade etter salget i 1809-10. Senere flyttet hun med sønnen Johan Peter til Stubbekøbing.

Etter hennes mann skulle det vel egentlig ha vært holdt et skifte, men 20.10.1786 fikk ekteparet tillatelse fra Danske Kancelli til å sitte i uskiftet bo. En mann med Johans status ville vanligvis ha opptatt sin hustru i «Den almindelige Enkekasse», men det ble ikke gjort i dette tilfelle.

Da hun døde i 1834 oppgis hun å være enke etter «kaptajn ved Asiatisk Kompagni J: C: Berg».¹⁶⁰

(Barn III:1, Far V:3, Mor V:4)

Gift 11.07.1777 i Sengeløse kirke, Sengeløse (København amt) med¹⁶¹ forrige ane.

IV:3 ff mf

Rudolph Mathiesen. Kjøbmand og Vejemester. Født 1758 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Døpt 24.06.1758 i Skt. Morten kirke, Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt).¹⁶² Død 09.08.1815 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Begravet 15.08.1815 fra Skt. Morten kirke, Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt).¹⁶³

Rudolph ble født 1758 i Randers:

«D: 24 Junius. Matthias Hansen Hattemagers Barn Rudolph Døbt, Baaren af Bent Feldbereeders Kone, var med Jesper Laursen Handskemagers Kone. Faddere. Rasmus Wesberg, Svend ..., ... Gler..mester og Kield Christensen».

I 1787 var han antagelig nylig gift med Kirsten Pouelsdatter, født omkring 1767. Dette fremgår av folketellingen det året:

«Optegnelse paa Folketallet i Randers Kjøbsted, saaledes som det befandtes at være den 1ste Julii 1787 tilligemed Forklaring om enhver Persons Stand, Embede og Nærings-Vei med videre. Gaardernes Navne, samt Gaardernes og Huusenenes No. saa og Familiernes Antal.

Stoere Gade, Øster Side No: 289 - Familie 399.

Personernes fulde Navne udi enhver Familie.

Rudolph Mathiesen, Hosbond, 28, Gift 1te gang - [inget erhverv oppgitt].

Kirsten Pouelsdatter, Hans Kone, 20.

Christen Sparre, Tienste Karle, 42, Ugift.

Anders Sørensen, [Ditto], 40, Ugift.

Marie Johansdatter, Tienste Piger, 28, Ugift.

Mette Nielsdatter, [Ditto], 27, Ugift.»

Kirsten og Rudolph hadde følgende barn (minst):

1788: Inger.

1789: Kristine.

1788: «Martius d 2. Rudolph Matthiesens og Kirsten Povelsdrs. Barn Inger fødd 12 Febr.

Faddere: Peder Chr. Møllers Hustrue, Jomfr. Terchelsen, Niels Christophersen,

Anders Terchelsen, Rasmus Matthiesen»

(Kirkebok Skt. Morten kirke, Randers Kjøbstad, 1764-89, folio 235).

1789: «Aprilis d. 26. Rudolph Matthisens og afgl. Kirsten Poulsdrs. Barn Kirsten Fødd d 30 Marty.

Faddere: Anders Terchelsens Kone, Jomfr. Møller, Clemen Terchelsen,

Peder Chr. Møller, Niels Christophersen»

(Kirkebok Skt. Morten kirke, Randers Kjøbstad, 1764-89, folio 250).

¹⁶⁰ Folketellingen i 1787 for København, Sankt Annæ Øster Kvarter, Ny Kanal 4, 2, folio 7. Folketellingen for København i 1801. Landsover- samt Hof- og Stadsretten, Tingbogskontoret, 1.afd., Skødebøger, 1810, folio 532. Officerer i den dansk-norske Søetat 1660-1814 (1935).

¹⁶¹ Kirkebok Sengeløse, 1741-95: «Forlovelse og Forlovelseattester», folio 45.

¹⁶² Kirkebok Skt. Morten, Randers Kjøbstad, 1731-64: «Fødde og Døbte», folio 232.

¹⁶³ Kirkebok Skt. Morten, Randers Kjøbstad, 1814-17: «Døde Mandkiøn», folio 189, nr. 49.

Tydeligvis døde Kirsten i forbindelse med denne siste barnefødselen!

Rudolph giftet seg annen gang i Mørke med Cathrine Marie:

«1790. D 23de Ditto [Martü]

Kjøbmand Hr. Rudolph Matthiisen fra Randers og

Jomfrue Cathrine Maria Smidt i Mørche Præstegaard.

Som Forlovere:

For den første indstaaer

Velfor... Hans Matthiison Borger og Hattemager i Randers og

for den sidste

Velærværdige Hr. Christian Christopher Claussen

Sogne Præst for Mørche og Hvilsagger Mennigheder».

«Optegnelse paa Folketallet i Randers Kjøbstad, saaledes som det befandtes at være 1ste Februar 1801, tilligemed Forklaring om enhver Persons Stand, Embede og Næringssvei, m. v.

Gadernes Navne, samt Gaardenes og Husenes Nummer, saa og Familiernes Antal.

Storegade No: 6 - [Familie] 9.

Personernes fulde Navne i enhver Familie.

Rudolph Mathiesen, Huusbonde, 43, Gift 2den gang, Kjøbmand.

Catrine Marie Smidt, Hans Kone, 30, Gift 1te gang.

Inger, Hans Døttre, 13, Ugifte.

Kristine, [Ditto], 12, Ugifte.

Dorthea, [Begges Børn], 10, Ugifte.

Mathias Michal, [Ditto], 6, Ugifte.

Lovise Boesen, Mandens Søsterdatter, 20, Ugift.

Anders Sørensen Westrup, 40, Gift 1te gang.

Rasmus Andersen Qvorning, Gårdskar, 43, Gift 1te gang.

Peder Christensen, 40, Ugift.

Peder Jens. Thorup, 22, Ditto.

Niels Andersen Als, 42, Ditto.

Ane Marie Schovgaard, 21, Ditto.

Inger Marie Laursdatter, 21, Ditto.

Peder Otte Rosenørn, Logerende, 23, Ditto, Cornet ved Jydske regiment lette dragoner.

Severin Johan Jacob Møller, Logerende, 46, Ditto, Branddirektør i Randers amt».

Væjermester Rudolph Mathiesen døde i Randers Kjøbstad i 1815, 57 år gammel.

En veiemester ble oppnevnt av kongen og var en viktig person i samfunnet. Han hadde ansvaret for at varer ble veid etter korrekt mål og vekt. Arbeidet ble vanligvis utført i et veiehus eller en veiebod.

«Vejer & Maaler i Aalborg - Den uvildige part mellem sælger og køber i 400 år.»

Blandt Vejere og Målerere i Danmark regnes 1683 for et meget skelsættende år. Dette år udgør nemlig for de fleste standens officielle «dåbsår». Det var nemlig året, hvori kongen etablerte en stand af Vejere, Målere og Vragere jævnfør et kapitel om samme i Danske Lov mm. Og naturligvis givet under «vor kongelige hånd og segl» af kong Christian d. 5 i 1683.

Men nu fik Kjøbstaden Aalborg endda sine Kongelige Vejere & Målere noget tidligere end i andre dele af landet. Det kan vi læse af diverse kongelige udnævnelser og/eller af breve fra samme sted med bekræftelser på magistratens udnævnelser.

Den tidligste kongelige udnævnelse, som vi endnu har kunnet finde i Aalborg, var på Willum Rafn, som i 1667 blev udnævnt til Kgl. Vejer, Maaler og Vrager. Dette skete altså 16 år før, at det blev påbudt ved lov at have en kgl. Vejer & Måler i alle landets købsteder!

Vejere, Maaler (og Vragere) er vitterligt et meget gammelt erhverv og er i dag blandt landets ældst eksisterende. I Aalborg har vi kunnet finde navnene på Vejere helt tilbage til 1651. Og faste beviser på erhvervets offentlige eksistens i Aalborg går foreløbig næsten et lille århundrede længere tilbage, helt til år 1573.

Ifølge et Kongebrev af 1573 lod den daværende Magistrat i Aalborg opføre et Vejerhus, hvor Vejermesteren eller «Oxemesteren», som han også blev kaldt, skulle sørge for, at der blev vejet varer efter ret mål og vægt. Endnu den dag i dag er det kotume i Aalborg, at «Magistraten» dvs. kommunen ejer den bygning, som byens Vejer & Måler udfører sit arbejde fra. Vi regner indtil videre 1573 for vort erhvervs første år i Aalborg, fordi det netop er så vel dokumenteret.

....

For lige at sætte dét med det kongelige på plads - altså det med de «kongelige» Vejere & Målere, så er det sådan, at i 1931 overgik vores stand fra den hidtidige kongelige autorisation til at man fra da af skulle være «Statsautoriseret Vejer og Maaler».

I en artikkel om Dansk Vestindien:

"Ligeledes tæt ved Fortet med nede ved havnen så vi «Det gamle danske vejerhus», der i dag har billetkontor og boghandel i den ene ende og en lille udstilling med de gamle vægte i den anden ende. Vejerhuset var i sin tid helt centralt, for her blev det afgjort, hvor stor told, der skulle betales til den danske stat for hver enkelt tønne sukker.

Stillingen som vejmester var god, da det kostede penge af få vejret de forskellige tønder mv.¹⁶⁴

(Barn III:2, Far V:5, Mor V:6)

Gift 23.03.1790 i Mørke sogn (Randers amt) med¹⁶⁵ neste ane.

Barn:

Dorothea Mathiesen. Født 10.01.1791 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Døpt 04.02.1791 i Skt. Morten kirke, Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt).¹⁶⁶ Levde 1814 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Levde 1815 i Vor Frue sogn (København kommune). Levde 1816 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Død 01.06.1846 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Begravet 06.06.1846 fra Stubbekøbing kirke, Stubbekøbing sogn (Maribo amt).¹⁶⁷ (Se III:2).

IV:4 ff mm

Cathrine Marie Schmidt. Født omkring 1772. Levde 1801 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Død 10.02.1829 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Begravet 16.02.1829 fra Skt. Morten kirke, Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt).¹⁶⁸

Jeg har ikke funnet hvor og når Cathrine Marie ble født. En noe utydelig innførsel i en kirkebok fra Randers (1764-89 folio 61) kunne tolkes som at en Peder Smed dømte sin datter Marie Cathrine 07.07.1771. Denne datter døde imidlertid et par dager senere (kirkebok Skt. Morten, Randers 1705-78, folio 232) og det viser seg da at faderen het Peder Spliid.

Da hun gifter seg med Rudolph bor hun på Mørche Præstegaard, og hennes forlover er sognepresten i Mørke, Christian Christopher Claussen.

I folketellingen for Mørche Bye i 1787 finner vi sognepresten med sin familie:

«Christian Christopher Clausen - Hosbonde - 49 - Gift 2den Gang - Sogn Præst.
Inger Bentsen - Madmoder - 45 - Gift 1te Gang.
Susanne Marg. Clausen - Deres Børn i sidste Egteskab - 17 - Ugift.
Dorthe Clausen - Deres Børn i sidste Egteskab - 14 - Ugift.
Bolethe Cathr. Smidt - Konens Søster Daatter - 18 - Ugift.
Ole Justesen - Tienestefolk - 36 - Ugift - Nat. Soldat.
Anne Laursdatter - Tienestefolk - 27 - Ugift.
Karen Jensdatter - Tienestefolk - 23 - Ugift.»

Sognepresten hadde giftet seg 2. gang i 1769 med Inger Bendtsen:

«Den 15de Novembr Blev Sammenviede

Velærværdige Hr. Christian Christopher Clausen og Jomfrue Inger Bendtsen»

(Kirkebok Skt. Morten, Randers: «Troløvet og Copuleret», 1752-81, folio 55).

I 1801 var han gift 3. gang med Inger Kirstine Kiersgaard.

Folketellingen fra 1787 - samt det forhold at sognepresten er Cathrines forlover - må være en sterk indikasjon på at Inger Bendtsen er Cathrines tante og at Bolethe Cathr. Smidt er Cathrines søster. Da jeg imidlertid ikke har funnet Cathrine i folketellingen for 1787, er det også mulig at navnet er feilskrevet i folketellingen, og at det er «vår» Cathrine som bor hos sognepresten!

Cathrine Marie og Rudolph hadde følgende barn (minst):

1791: Dorothea, gift med Johan Peder Berg.

1795: Mathias Michael.

1795: «Junius d. 28.

Kiøbmand Rudolph Matthisen og Cathrine Marie Matthisens Barn Mathias Michael fød 6 Jun.

Faddere: Jomfrue Løve, Jomfr. Berger, Gb: Niels Bay [Jensen, 36 år i 1801], Joh. Fred. Hansen [39 år i 1801], Høv.(?) Wad...»

(Kirkebok Skt. Morten, Randers Købstad, 1790-1810, folio 72).

I 1801 er Cathrine Marie 30 år gammel i følge folketellingen det året.

«Mad. Cathrine Marie Schmidt, Enke efter Veiermester Mathisen», døde i Randers 10.02.1829.

Hun ble 57 år gammel.¹⁶⁹

¹⁶⁴ Folketælling 1787 for Randers Købstad, folio 69. Folketælling 1801 for Randers Købstad, folio 29. Officerer i den dansk-norske Søetat 1660-1814 (1935). Utdrag fra www.vejerhistorie.dk.

¹⁶⁵ Kirkebok Mørke, 1778-1813: «Ægteviede», folio 202.

¹⁶⁶ Kirkebok Skt. Morten, Randers Købstad, 1790-1810: «Fødde og Døbte», folio 14.

¹⁶⁷ Kirkebok Stubbekøbing, 1835-51: «Døde Qvindekjøgn», folio 179.

¹⁶⁸ Kirkebok Skt. Morten, Randers Købstad, 1828-33: «Døde Qvindekjøgn», folio 314, nr. 15.

¹⁶⁹ Folketælling 1787 for Mørche Sogn, folio 401. Folketælling 1801 for Randers Købstad, folio 29.

(Barn III:2)

Gift 23.03.1790 i Mørke sogn (Randers amt) med¹⁷⁰ forrige ane.

IV:5 fm ff

Hans Truelsen. Gaardmand. Født omkring 1742. Levde fra 1772 til 1782 i Götterup, Tislund sogn (Haderslev amt). Levde 1801 i Aabel Bye, Tislund sogn (Haderslev amt). Død 09.08.1827 i Aabel Bye, Tislund sogn (Haderslev amt). Begravet 12.08.1827 fra Tislund kirke, Tislund sogn (Haderslev amt).¹⁷¹

Det er oppgitt at Truels Hansen som døde 1786 i Aabel by, skal være far til Hans. Dette er trolig korrekt, men har ikke vært mulig å verifiere med sikkerhet. Far til denne Truels Hansen skal i følge samme kilde hete Hans Matthisen.

Denne Truels må være født omkring 1710. Om han er født i Tislund kan dette ikke kontrolleres, da kirkebøkene her mangler for årene 1705-11. Samtidig er folketellingen for 1787 kun tilgjengelig for Toftlund sogn i Nørre Rangstrup herred og Haderslev amt.

I 1737 skal han i Ruerup som ligger nær Aabøl betale kirkeskyld, og må da være født ca. 1710-17. Han skal ha overtatt ¼'s gård sammen med Nis Jensen - ¼ gård - og Clement Jacobsen - ½ gård - fra Peter Hansen - ½ gård - og Hans Petersen - ½ gård.

Truels døde i 1786: «D. 28 May Begravet Troels Hansen af Aabel ao ætatis 76»

(Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1703-1809: «Døde i 1786», folio 305).

Fra Retsbetjentarkiver - Aar 1747 (Kilde: Kjeld Lindholm):

«Dorthea Hanses i Baulund død for nogle uger siden efter hende Ægtemand Hans Matthisen. Hun har siddet i uskiftet Bo med sin 5 børn.

Ældste Søn Mathis Hansen som er bosiddende i Baulund.

Næstældste Søn Truels Hansen (antagelig 22 Aar) Født ca 1720-25.

Den tredie Bror Michel Hansen paa Woldborgsdag 500 Mark Courant.

Den fjerde Søster Leene Hansdatter som er 20 Aar gammel zum Curator Hans Lansen i Baulund, naar hun har opnaaet hendes 22de Aars Alder og kommen udi Ægteskab. 300 Mark plus Klæder».

Om den næstældste sønnen står:

«Den andre Søn Truels Hansen arver og beholder sine Forældres halve Gaard og Fæste Grund i Baulund.

Til den tredie Broder Michel Hansen paa Woldborgsdag 500 Mark lübsk Courant.

Til fjerde Søster Leena Hansdatter som er 20 Aar gammel zum Curator Hanns Lassen i Baulund, naar hun har opnaaet hendes 22de Aars Alder komme udi Ægteskab 300 Mark plus Klæder,

den 5te Søster Mette Hansdatter 17¾ Aar eum Tutor Niels Nissen i Baulund ligeledes det samme som hendes Søster ere bleven exforomi.

Truels Hansen betaler Contract mellem Truels Hansen og sine Søsken 15 August 1747 angaaende deres Fædrene og Mødrene Arv».

Nørre Rangstrup Herred hørte i middelalderen til Barvid Syssel. Senere kom det inn under Haderslev amt. I herredet lå sognene Agerskov, Bevtoft, Branderup, Tirslund og Toftlund som idag tilhører Nørre-Rangstrup kommune.

Haderslev amt besto av herredene Frøs, Gram, Haderslev, Nørre Rangstrup og Sønder Tyrstrup.

I 1864 ble Nørre Tyrstrup Herred overført fra Haderslev til Vejle amt. Etter Kommunalreformen i 1970 ble Haderslev amt en del av det nye Sønderjyllands amt. Amtets sogn inngikk i kommunene Christiansfeld, Gram, Haderslev, Nørre-Rangstrup, Rødding og Vojens i Sønderjyllands amt.

Det var noen få ulikheter mellom Slesvig og Sønderjylland. Øyene Ærø og Femern tilhørte hertugdømmet Slesvig, men kan neppe kalles Sønderjylland. Als tilhørte også Slesvig, men ble heller ikke nødvendigvis regnet som en del av Sønderjylland i eldre tid. Det samme gjelder Helgoland.

Inntil 1864 var det noen områder på Slesvigs vestkyst, de kongerigske enklaver samt byen Ribe selv, som tilhørte Ribe Stift og dermed kongeriket, selv om de var omsluttet av hertugdømmet. Ved freden etter krigen i 1864 foretok man en landutveksling, slik at de ble innlemmet i Slesvig. Til gjengjeld beholdt Danmark Nørre Tyrstrup herred, som omfattet åtte slesvigske sogn syd for Kolding, området omkring Ribe og Ærø.

Sønderjylland var i høymiddelalderen et danskt grenseområde som ble styrt av en jarl med særlig stor makt. Den siste jarlen av Sønderjylland, Knud Lavard, antok den tyske hertugtittel for sitt jarledømme. Etter 1386 ble navnet Slesvig mer og mer almindelig, oppkalt etter hovedbyen Slesvig.

Forbindelsen mellom Kongeriket Danmark og hertugdømmet Slesvig ble til et lensforhold og en personalunion, men samtidig var Ejderen Danmarks historiske sydgrense.

Slesvig var i det 19. århundre årsak til mange konflikter mellom Kongeriket Danmark og Preussen. I 1848 krevde de tyske liberale at Slesvig skulle opptas i det tyske forbund, og at Slesvig skulle slås sammen med Holstein til en felles stat. De danske liberale ville derimot ha Slesvig knyttet nærmere til Danmark.

Da Frederik den 7. lovet danskene en dansk grundlov, samtidig som tyske slesvig-holsteinere krevde deres egen stat, utløstes et opprør i Kiel som førte til borgerkrig. Denne krig, Treårskrigen, varte fra 1848 til 1850. Opprørerne led nederlag, og krigen endte med at stormaktene i Europa krevde status quo gjenopprettet.

¹⁷⁰ Kirkebok Mørke, 1778-1813: «Ægteviiede», folio 202.

¹⁷¹ Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1814-31: «Tiislund sogn», «Døde Mandkjøn», folio 392, nr. 61.

I løpet av 1850-årene oppsto det en forfatningskrise i Danmark, hvor det viste seg vanskelig å holde sammen helstatens forskjellige deler. De nasjonale spenninger i Slesvig ble ikke mindre. Det Tyske Forbund ønsket å hjelpe sine landsmenn i Slesvig, og Preussen hadde ambisjoner om mer makt. Konflikten endte med den 2. Slesvigske krig i 1864. Deretter ble Slesvig en del av Preussen.

Etter 1864 ble Slesvig i første omgang forvaltet av Preussen, mens Holstein ble forvaltet av Østerrike. Etter Preussens seier i den tysk-tyske krig i 1866 ble Slesvig innlemmet i Preussen som en del av den preussiske provins Slesvig-Holstein.

Hertugdømmet Slesvig lød den Jyske Lov (som senere også forelå i nedertysk og høytysk versjon). Det gjaldt også etter 1864, helt til innførelsen av Preussische Landesgesetz i 1900.

Etter Tysklands nederlag i 1. verdenskrig ble det avholdt en folkeavstemning i Nord- og Mellomslesvig. Ved gjenforeningen i 1920 kom Nordslesvig igjen under dansk styre, nå ikke som et hertugdømme, men som en integrert del av Danmark.

Den preussiske provins Slesvig-Holstein ble etter 2. verdenskrig en av Tysklands delstater og dermed en del av Forbundsrepublikken Tyskland. I Nordslesvig lever i dag et tyskt mindretall, i Sydslesvig et danskt og et frisiskt mindretall.

Ut fra stedsnavnenes opprinnelse var området nord for Egernførde Fjord, Rejde Å og Trenen opprinnelig bebodd av danskene, mens området ut mot Vesterhavet var frisiskt. Stabelholm, Jernved og naboområdene nær Ejderen var opprinnelig dekket av skog eller sump, men ble gjennom middelalderen bebodd av saksere.

Danskt språk ble etter hvert fortrent til fordel for nedertyskt i den sydlige halvdel av Slesvig. Det skjedde dels gjennom innvandring, dels fordi holsteinske adelige ervervet landområder og omdannet disse til gods. Især etter reformasjonen, da tysk ble kirkespråk i stedet for latin og etter innførelsen av folkeskolen omkring 1800, tok utviklingen fart. Tysk var administrasjonens språk i hele Slesvig, men i den nordlige del var kirkespråket dansk, da presterne ble utdannet ved domkapitlet i Haderslev. Språkgrensen mellom danskt og tyskt kirkespråk kom senere stort sett til å falle sammen med de nasjonale sympatier og den senere grense fra 1920. Den danske regjering forsøkte med språkreskriptene av 1851 å tvinge fram danskt skolespråk i de områder hvor landbefolkningen fortsatt talte dansk. Det ble i stor utstrekning oppfattet som et overgrep og førte til det motsatte resultat, nemlig at mange lærte deres barn å tale tysk og valgte den slesvig-holsteinske siden i konflikten.

Hans giftet seg første gang med en Ann-Cathrina. De fikk datteren Dorte Maria i 1772:

«Dom: 18de Trinitat. d 18 Octobr: Døbt Hans Truelsens og Ann-Cathrina Hanns Daatter af Gøtterup noie Dorthea Maria,

Test: Bapst: Anna Kirstina Peders, Kirsten Jesbes(?), Peder Johansen, Hans Madzen alle af Gøtterup» (Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1703-1809: «Fødde», folio 221).

«Hanns Daatter» betyr her hans datter. Vi vet derfor ikke hva hans kone het til etternavn. Hennes dåp, deres gifte eller hennes begravelse er ikke funnet i kirkebøkene for Tislund eller Bevtofte.

Han giftet seg så med Kirsten i 1780:

«D. 26 octob copuleret Enkemand Hans Truelen og Pige Kirsten Knudsdotter af Gøtterup».

Det er mulig at de har flyttet til Tislund fra et annet sted, da innførsel om deres dåp ikke er funnet i kirkebøkene for Tislund eller Bevtofte.

Et problem er at folketellingen for 1787 kun er tilgjengelig for Toftlund sogn i Nørre Rangstrup herred og Haderslev amt.

Etter at Kirsten døde, giftet Hans seg i 1800 med enken Anna Matzdatter.

«Enkemand Hans Truelen og Enken Anna Andersens, begge i Aabel den 27 December»

(Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1703-1809: «Copulerede», folio 108).

«Andersens» betyr her at Anna tidligere hadde vært gift med en Anders!

Folketellingen for Tislund, Aabel Bye i 1801 viser:

[Navn, Alder, Civilstand, Stilling i husstanden, Erhverv]

«Hans Trulsen, 58, Gift, Huusbonden, Gaardmand,

An Matzdatter, 57, Gift, Konen, Knipler,

Bodel Trulsen, 11, Ugift, Mandens daat., Knipler,

Margret Jeppes, 78, Enke, Kostkone, Knipler.»

Anna døde i slutten av 1806:

«Anna Hanses døde 27 Decb gl 66 Aar»

(Kirkebok Tislund-Bentofte, 1703-1809: «Tiislund Sogn», folio 491).

Han giftet seg så i 1812 for fjerde gang med enken Maren Matzes af Nusrup:

«Den 3 April 1812 blev Enkemand Hans Truelen af Aabel og Enken Maren Matzes af Nusstrup Sogn Indskrevne som Forlovede. Proclamation begynder 1 Søndag efter Paaske»

(Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1703-1809: «Forlovede og proclamerede», folio 514 nr. 19).

«Den 9 May copulerede sig efter foregaaende Tillysning her og i Nusstrup, og levert Attest fra Pastor Gjortz.

Enkemand Hans Truelen af Aabel og Enken Maren Matzes af Nusstrup.

Som Forlovere for dette Par, der lovede at være ansvarlig for, at der var intet lovstridigt i Deres Ægteskab har undertegnet. 2 Mænd egenhendig heri Underskrevet»

(Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1809-14: «Copulerede i Tiislund Sogn 1812», folio 555).

Hans døde i 1827, 86 år gammel:

«No 61.

Dødsdagen. 9 Aug 1827.

Begravelsesdagen. 12 Aug 1827.

Den Dødes For- og Tilnavn. Hans Truelsen.

Stand & Haandtering og Opholdsted. Aftagtsmand i Aabel.

Alder. 86 Aar».

Kjeld Elers Lindholm skriver om kniplingsindustrien i området:

«Tønderske kniplinger viste deres konkurrencedygtighed i Hamburg overfor de brabantiske og de saxiske. De solgtes i København, Hamborg, Lübeck og også til Østersøhavnene. Garnet blev inført fra Flandern og Westfahlen. Der oprettedes også en garnfabrik i Slesvig, der i 1790 flyttedes til Løgumkloster ligesom der også oprettedes en garnfabrik i Tønder, der var hovedsæde for kniplingshandelen. Vore forfædre har sansynligvis beskæftiget sig med at kniple. I 1796 flyttede en Kniplefabrik fra Tønder til Møgeltønder. Om den nørreslesvigske Enklave Møgeltønder hedder det i 1766 at næsten alle af kvindekøn beskæftiger sig med at kniple fra 6 års alderen til op i høj alderdom. - Hvor der i Løgumkloster i 1785 kun var een kniplingshandler, var der i 1806 ialt 30, der alle var velhavende folk. I Tønder købstad 1803 (omkring det tidspunkt vor Cornelius begiver sig til Vesterborg seminariet) 11 forhandlere (fabrikanter) (Hjemmeindustri). Man regner med at der omkring år 1800 var ca 20 000 knipleresker i området.»¹⁷²

(Barn III:3)

Gift 26.10.1780 i Tislund sogn (Haderslev amt) med¹⁷³ neste ane.

Barn:

Cornelius Hansen Lindholm. Født 26.01.1782 i Gøtterup, Tislund sogn (Haderslev amt). Døpt 03.02.1782 i Tislund kirke, Tislund sogn (Haderslev amt).¹⁷⁴ Levde 1801 i Vellerup Bye, Agerskov sogn (Haderslev amt). Levde 1806 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Død 09.03.1851 i Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt). Begravet 13.03.1851 fra Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt).¹⁷⁵ (Se III:3).

IV:6 fm fm

Kirsten Knudsdatter. Født omkring 1735. Levde fra 1780 til 1782 i Gøtterup, Tislund sogn (Haderslev amt). Død 07.03.1796 i Aabel Bye, Tislund sogn (Haderslev amt). Begravet 1796 fra Tislund kirke, Tislund sogn (Haderslev amt).¹⁷⁶

Kirstens dåp er ikke funnet i Tislund eller Bevtofte.

Hennes far var muligens Knud Matzen som betalte kirkeskatt fra 1737 til 1740.

Kirsten og Hans hadde følgende barn (minst):

1782: Cornelius, gift med Ellen Marie Christensen, død 1851 i Astrup sogn i Maribo amt.

1786: Bodel.

Tislund Sogn 1786:

Eod: [Domin: 2de Epiphan d 15 Januari] Døbt Hans Truelsen og Kirsten Hanses Dotter af Aabel noie Bodil,

Test: Bapt: Bodil Maria Jensdotter, Maren Jenses, Peder Andersen, Hans Simonsen af Aabel»

(Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1703-1809: «Fødde», folio 307).

Kirsten døde i 1796:

«Kiesten Hanses døde i Aabel den 7 martu gammel 60 Aar 2 Md. 14 Dage».¹⁷⁷

(Barn III:3)

Gift 26.10.1780 i Tislund sogn (Haderslev amt) med¹⁷⁸ forrige ane.

IV:9 mf ff

Niels Mogensen. Fisker og husmann. Født mellom 1745 og 1756. Levde 1787 i Hornbæks Leje, Hornbæk

¹⁷² Folketellingen i 1801 for Haderslev, Nørre Rangstrup, Tislund, Aabel Bye, nr. 28. Notater fra Kjeld Elers Lindholm.

¹⁷³ Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1703-1809: «Copulerede», folio 542.

¹⁷⁴ Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1703-1809: «Fødde», folio 283.

¹⁷⁵ Kirkebok Aastrup, 1837-59: «Døde. Mandkøn», folionr. mangler (oppslag 198 i arkivarieronline.dk), nr. 2.

¹⁷⁶ Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1703-1809: «Døde», folio 395.

¹⁷⁷ Notater fra Kjeld Elers Lindholm.

¹⁷⁸ Kirkebok Tislund-Bevtofte, 1703-1809: «Copulerede», folio 542.

(Frederiksborg amt). Levde 1801 i Holmene Markhuse, Tikøb (Fredriksborg amt). Levde 1834 i Gurre Skoledistrikt, Tikøb (Fredriksborg amt).

Niels oppgis å være 31 år i 1787, 53 år i 1801 og 89 år i 1834.

Da Niels giftet seg med Thore, oppgis at han kom fra Helsingør.

De giftet seg 5. søndag etter påske i 1786:

«5 S. e. P[aa]ske - 21 mai]: Hornbek.

U.K. Niels Mogensen fra Helsingør og Pigen Thoren Andersd. paa Leijett;

Forlovre: Peder Lambre, Saddelmaggermester i Helsingør og Jacob Geertsen fra Leijett».

Folketellingen i 1787 for Tikøb, Hornbeks Leje, 247 viser:

«Niels Mogensen - 31 år - Gift - Husbonde - Fisker og Husmd:

Thorne Andersdatter - 30 år - Gift - Madmoder.

Margrethe Andersdatter - 25 år - Ugift - hendes Søster».

«Paa dette Leje ere alle Fiskere og deres Sønner enrollerede ved Sjø-Etaten. - De samtlige Beboere ere duelige og flittige Folk; - ogsaa Konerne foriene denne Roes, og væve og bleege for andres imedens Mændene fiske og fare til Søes».

Sidst i folketællingen står det:

«Forklaring: Under Annexet Hornbek hører allene Hornbeks-Leje, ogsaa er i November Maaned i forrige Aar 1786 bleven indrettet et Kapelle til Gudstienesten paa Gevæhr-Fabriken for de sammesteds og paa Hellebeksgaard værende Beboere, som besøges af Tikiøbs Præster, og dertil ogsaa lagt AalsgaardsLeje som tilforn laae under Hornbek. - Alle øvrige, i Mandtallet anførte, Byer og enkelte Gaarde og Huuse høre til Tikiøbs Menighet. C: Fangel. Antal personer i tællingen er rettet fra 3161 til 3156, som er det rette antal.»

Folketellingen i 1801 for Tikøb, Holmene Markhuse, 9, viser:

«Niels Mogensen - 53 år - Gift - Huusmand med Jord og Hjulmand.

Thore Andersdatter - 50 år - Gift - hans Kone.

Mogens Nielsen - 11 år - Ugift - deres børn.

Bodil Nielsdatter - 10 år - Ugift - deres børn.

Niels Nielsen - 6 år - Ugift - deres børn».

Folketellingen i 1834 for Tikøb, Gurre Skoledistrict, Ømosen, et Huus, 74:

«Niels Mogensen - 89 år - Gift - Almissem.

Thora Andersdatter - 85 år - Gift - hans Kone.

Ingeborg Pedersdatter - 54 år - Ugift - Almissem.

Maren Johannesdatter - 14 år - Ugift - hendes Børn.

Olevig Johannesdatter - 13 år - Ugift - hendes Børn».¹⁷⁹

(Barn III:5)

Gift 21.05.1786 i Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt) med¹⁸⁰ neste ane.

Barn:

Mogens Nielsen. Født 1788 i Tikøb (Fredriksborg amt). Døpt 12.05.1788 i Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt).¹⁸¹ Levde fra 1822 til 1829 i Rendsborg, Holstein. Levde fra 1832 til 1845 i Hellebæk (Frederiksborg amt). (Se III:5).

IV:10 mf fm

Thore Andersdatter. Født 1755 i Hornbæk (Frederiksborg amt). Døpt 02.03.1755 i Hornbæk kirke, Hornbæk (Frederiksborg amt).¹⁸² Levde fra 1786 til 1787 i Hornbæks Leje, Hornbæk (Frederiksborg amt). Levde 1801 i Holmene Markhuse, Tikøb (Fredriksborg amt). Levde 1834 i Gurre Skoledistrikt, Tikøb (Fredriksborg amt).

Thore ble døpt Dom Oculi [3. søndag i fasten, 2. mars] i 1755:

«Døbt fra Hornbech Anders Pedersens Barn Kaldet Thoren. Peder Hansens Kone ibid bar det.

Fadd: Rasmus Rasmusen ibid, Svend Ønsen ibid, Anders Jensen ibid,

Johanne Pedersdatter fra Suinte».

Ved folketellingen i 1787 bodde Thore sammen med sin mann og søsteren Margrethe i Hornbeks Leje i Tikøb, Hennes alder oppgis å være 30 år.

Familien bodde i Holmene Markhuse, Tikøb, ved folketellingen i 1801.

Thore oppgis nå å være 50 år.

¹⁷⁹ Folketellingen for Tikøb i 1787, 1801 og 1834.

¹⁸⁰ Kirkebok Tikøb, 1781-1800: «Trolovede», folio 179.

¹⁸¹ Kirkebok Tikøb, 1781-1800: «Døbte», Folio 225.

¹⁸² Kirkebok Tikøb, 1715-64, folio 442.

I 1834 bodde hun med sin mann i Gurre Skoledistrict i Tikøb.
Nå oppgis hennes alder å være 85 år.

Thore og Niels hadde følgende barn (minst):
1788: Mogens, oppgis å være 11 år i 1801, gift i Rendsborg med Marie Catharine Greve.
Ca. 1791: Bodil, 10 år i 1801, gift i Rendsborg, Holstein, med Marie Cathrine Greve.
Ca. 1795: Niels, 6 år i 1801.¹⁸³
(Barn III:5, Far V:19, Mor V:20)

Gift 21.05.1786 i Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt) med¹⁸⁴ forrige ane.

IV:15 mm mf

Thorgreen Christophersen. Slibemester. Født omkring 1760. Levde 1787 i Aalsgaard, Tikøb (Fredriksborg amt). Levde 1799 i Havreholms Slibemølle, Tikøb (Fredriksborg amt). Død 17.09.1810 i Havreholms Slibemølle, Tikøb (Fredriksborg amt). Begravet 21.09.1810 fra Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt).¹⁸⁵

Det er mulig at Thorgreen kom fra Norge, nærmere bestemt fra Kongsberg.
1759: «Dom: 23 p. Tr: d: 18 Nov. Christopher Torgrimßs S: Torgrim.
Fad: Valtin Hartougs Qv: Giertrud Marie Olsd., Inger Cathrine Hansd: Stixrud,
Niels Pederß: Krillaas, Henric Anderß: & Peder Larß: Biering»
(Kirkebok Kongsberg 1758-68, folio 49).

Denne Torgrim ble konfirmert på Kongsberg 05.10.1777, bosted oppgitt til Stixrud
(Konfirmerte i Kongsberg 1766-82, Digitalpensjonatet, Digitalarkivet).

Han er ikke funnet i norske folketellinger fra 1801. Jeg kan heller ikke se at han har giftet seg med Ane Pedersdatter på Kongsberg i tidsrommet 1783-87.

Folketellingen i 1787 for Tikøb, Aalsgaard, 20, viser:
«Thorgreen Christophersen - 27 år - Gift - Hosbonde - Bøssemager Sven.
Anne Pedersdatter - 22 år - Gift - Madmoder».

Familien er ikke funnet i 1801-tellingen til tross for at barna er født i Havreholm Slibemølle såvel like før som like etter århundreskiftet.

Fra «Hammermøllen i Hellebæk», et skoletjenestemateriale av Jesper Godvin Hansen:

Selv om det var mange sjøer og dammer i området kunne det være vanskelig å få frem tilstrekkelig med vann. Derfor ble det laget såkalte "holdedammer" ved noen av møllene. Vannet kunne strøme til holdedammene i løpet av natten, mens man brukte av det om dagen, når møllene arbeidet. Ved Hammermøllen er det en slik holdedam. Av og til var det ikke vann nok, og derfor ble det laget en slipe- og boremølle ved utløpet av sjøen Esrum ved Havreholm. Den ble kun brukt når det var strengt nødvendig, da den lå langt fra fabrikken og man måtte transportere geværdelene frem og tilbake på dårlige veier.

Havreholms Slibemølle ble altså ikke brukt kontinuerlig. Dette er muligens årsaken til at vi har vanskelig for å finne familien i 1801-tellingen.

Thorgreen døde i 1810, 50¾ år gammel:
«Havreholm=Slibemølle. Mester ved Gevær-Fabriquen Thorgreen Christophersen.
Døde den 17. Sept: Begravet 21 ejusd: GI: 50¾ Aar».¹⁸⁶

Jernplaten som skal brukes til å lage geværløpet med, varmes opp i essen (en åpen smelteovn). Når jernet er nesten hvitglødende, flytter smeden platen med en tang inn under vannhammeren.

Det glødende jernet er bløtt og kan hamres flatt med den store vannhammeren som kalles strekkhammeren. Jernplaten skal varmes opp i essen og legges under vannhammeren mange ganger, før den får den rette tykkelse og lengde. Den ferdige platen kalles en løpsskinne. Den er smalere i den ene enden, og kantene er hamret tynne.

Den flate løpsskinnen varmes opp i essen til den er rødglødende, og legges raskt på ambolten hvor den hamres krum. Den skal varmes opp mange ganger. Løpsskinnen krummes ved å slå den omkring en massiv jernstang (en dom) og nå kalles den for en rørskinne.

Rørskinnen varmes rødglødende i essen. Domen varmes opp ved siden av. Når rørskinnen er så varm at det er like før jernet smelter, tas den ut av essen, domen stikkes inn i røret og røret flyttes raskt over på ambolten eller til vannhammeren.

På ambolten legges rørskinnen mellom to jernklosser (senker). Med noen kraftige hammerslag slår smeden på jernklossene og presser de to kantene i den åpne rørskinnen sammen. Fordi jernet er rødglødende og bløtt, nærmest smelter de to kantene sammen til et lukket rør. Jernet blir raskt avkjølt og skal mange ganger i essen. Man kan kun sveise ca. 5 cm. ad gangen. Og før man har en ferdig rørrør (gevärløp), skal rørskinnen varmes opp inntil 20

¹⁸³ Folketellingen for Tikøb i 1787, 1801 og 1834.

¹⁸⁴ Kirkebok Tikøb, 1781-1800: «Trolovede», folio 179.

¹⁸⁵ Kirkebok Tikøb, 1788-1813: «Døde», folio 589.

¹⁸⁶ Folketellingen i 1787 for Tikøb, Aalsgaard, 20.

ganger.

Rørskinnen kan også sveises sammen under vannhammeren. Det går ikke fortere, men sveisingen blir sterkere på grunn av de kraftige hammerslagene. Smeden kan fortsatt bare sveise et lite stykke ad gangen mens jernet er rødgldende. Rørpipen skal nå bores, slipes, poleres, trykkprøves og monteres på det ferdige geværet.

Hullet i rørpipen skal nå bores ut, slik at det nesten passer til en geværkule. På bore møllen blir rørpipen presset mot et roterende bor, mens det helles vann på pipen for å holde temperaturen nede.

Rørpipen (geværløpet) slipes utvendig, slik at sidene overalt får samme tykkelse. Man måtte være meget omhyggelig for å sikre dette - ellers kunne løpet eksplodere, når man skjøt med geværet.

Hullet i geværløpet files og poleres innvendig, slik at det blir litt større enn en geværkule. Det kalte man dengang for "trekning" av geværløpet. På Polérmøllen ble lange jernstenger med filer i enden, dreid rundt inne i geværløpet, samtidig som løpet ble beveget opp og ned. Flere løp ble polert samtidig, og igjen måtte man helle på vann for å holde temperaturen nede.

De ferdige geværløpene skulle styrkeprøves. Dette foregikk i probérhuset, hvor hvert geværløp ble ladet med tredobbelt kruttladning og en blykule. Navnet kommer av det tyske ordet «probieren», som betyr prøve. Ved en særlig anordning kunne man avfyre 50 geværløp samtidig. De fleste løp klarte styrkeprøven, men det forekom at noen av rørene eksploderte. Man kan stadig se merker etter flygende jernstykker fra sprengte løp i probérhuset.

Skaftemakeren lager skaftet i skafteverkstedet, og tilpasser det til løpet og alle de øvrige deler som hører med til det ferdige geværet.

Etter utboring og sliping kommer geværløpet til berederverkstedet, hvor det blir utstyrt med siktekorn, bunnstykke (svansskrue), beslag og fjær til ladestokken.

På justér-verkstedet blir alle geværets deler samlet, og kan nå leveres til den kongelige kontroll.

På Beséstuen kontrollerer probémesteren de ferdige geværene. Han kontrollerer at de er laget korrekt og har de riktige mål. Geværet går så til lageret og er klar til avhentning.¹⁸⁷

(Barn III:8)

Gift med neste ane.

Barn:

Ane Kirstine Thorgreendsdatter. Født 30.03.1799 i Havreholms Slibemølle, Tikøb (Fredriksborg amt). Døpt 07.04.1799 i Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt).¹⁸⁸ Levde 1813 i Havreholms Slibemølle, Tikøb (Fredriksborg amt). Levde fra 1819 til 1822 i Hornbæk (Frederiksborg amt). Levde fra 1824 til 1845 i Hellebæk (Frederiksborg amt). (Se III:8).

IV:16 mm mm

Ane Pedersdatter. Født omkring 1765. Levde 1787 i Aalsgaard, Tikøb (Fredriksborg amt). Levde fra 1799 til 1813 i Havreholms Slibemølle, Tikøb (Fredriksborg amt).

Ved folketellingen for Aalsgaard, Tikøb, i 1787 oppgis Ane å være 22 år gammel.

Ane og Thorgreen hadde følgende barn (minst):

1796: Anne Marie, gift med Lauge Christensen i 1817.

1799: Ane Kirstine, gift med Peder Bendtsen, levde i Hellebæk i 1845.

1801: Ane Cathrine.

1805: Bodil Kirstine.

1808: Abraham.

1796: «Havreholms Slibe-Mølle: Anne Marie,
en Datter af Mester Thorgreen Christophersen.

Fadd: Kirsten Lars Hanß K[one] i Havreholm, Margrethe Gensd. ibd.,
Ole Pedersen i Bøtterup, Rasmus Pedersen, Jens Jensen i Havreholm.

Født d: 4 Jan. Døbt D. 1 p Ep.» (Kirkebok Tikøb, 1781-1800: «Fødte», folio 402).

1801: «Havreholms Slibe=Mølle. Ane Cathrine,
en Datter af Sliber Thorgreen Christophersen og Anne Pedersdr.

Fadd: Lars Hansens K., Anne Rasmusdr, Jens Jensen, Hans Gensen, alle ibid.,
Ole Pedersen i Bøtterup.

Født d: 24 Jan., Døbt Sept[ugesima]» (Kirkebok Tikøb, 1801-19: «Fødte», folio 18).

1805: «Havreholms Slibemølle. Boel Kirstine,
en Datter af Slibemester Thorgreen Christophersen og Anne Peders Datter.

Fadd: Ole Pedersens Kone i Bøtterup, Birgitte Jørgens Datter, Lars Hansen,
Jørgen Jensen og Rasmus Pedersen alle af Havreholm.

¹⁸⁷ Fra «Hammermøllen i Hellebæk», et skoletjenestemateriale av Jesper Godvin Hansen.

¹⁸⁸ Kirkebok Tikøb, 1781-1800: «Døbte», folio 483.

Født d: 18 Martii, Døbt Palme-Søndag» (Kirkebok Tikøb, 1788-1813: «Døbte», folio 427).

1808: «Havreholms Slibemølle. Abraham,
en Søn af Slibemester Thorgrim Christophersen og Anne Pedersdatter.

Fadd: Kirsten, Lars Hansens Kone, Christiane Thorgrim, Jørgen Jensen,
Jens Jensen, Jens Nielsen alle af Mørdrup.

Født d: 30 Junii Døbt Dom: 4. p: Trinit:» (Kirkebok Tikøb, 1788-1813: «Døbte», folio 511).

Det er mulig at Anes familie kom fra Bøtterup i Tikøb, i folketellingene for 1787 og 1801 finner vi:
Frederiksborg, Lyng-Kronborg, Tikøb, Bøtterup, , 96, FT-1787, C2138

Peder Nielsen 40 Gift Husb: Gaardmand og Bonde

Anne Marie Brodersdatter 58 Gift Madm:

Rasmus Pedersen 25 Ugift Børn af 1 Egteskab

Ole Pedersen 11 Ugift Børn af 1 Egteskab

Lars Pedersen 8 Ugift Børn af 1 Egteskab

Maren Pedersdatter 12 Ugift Børn af 1 Egteskab

Peder Pedersen 15 Ugift Børn af 1 Egteskab

Anne Nielsdatter 21 Ugift Tien: P:

Frederiksborg, Lyng-Kronborg, Tikøb, Bøtterup Bye, , 9, FT-1801, B9041

Peder Nielsen 56 Enkemand Huusbond Bonde og Gaardbeboer

Maren Pedersdatter 26 Ugift hans Børn

Ole Pedersen 24 Ugift hans Børn

Anne Kirstine Pedersdatter 22 Ugift Tienestefolk

Niels Larsen 17 Ugift Tienestefolk

Flere personer i denne familien går igjen som faddere når Thorgreen og Ane døver sine barn.
En Anne Maria Brodersdatter er født 02.07.1735 Harritzhej [idag Harreshøj] (Tikøb 1715-64, folio 113).
En Anne Marie Brodersdatter gifter seg med Peder Svensen 10.09.1758 (Tikøb 1715-64, folio 521).

Om det her er tale om den samme Anne Marie Brodersdatter, het begge hennes ektemenn Peder. Denne Anne Marie, og den Peder Svensen hun gifter seg med i 1758, skulle derfor kunne være Anes foreldre.

Det er selvfølgelig mulig at Thorgreen og Ane giftet seg i Norge, men jeg finner det lite trolig ut fra listen over faddere og Anes alder i 1787.¹⁸⁹

(Barn III:8)

Gift med forrige ane.

Generasjon V

V:3 ff fm f

Ahrend Hinrich Löhr. Født omkring 1693. Død 1745. Begravet 25.11.1745 fra Sankt Petri kirke, Sankt Petri sogn (København kommune).¹⁹⁰

Antagelig kom Ahrend Hinrich fra Tyskland.

Hans barn ble døpt i Sankt Petri kirke i København.

Sankt Petri Kirke er den tysksprogede menigheds kirke i København. Den blev opført som en enskibet kirke midt i 1400-tallet og er dermed den ældste bygning i den indre by. Frederik II overdrog den til sine tysktalende undersåtter i 1585, og den hastigt voksende menighed gjorde det nødvendigt at udvide kirken i flere omgange. Christian IV tilføjede to korsarme, og Christian V øgede den nordlige korsarm med yderligere tre hvælvingfag. De særprægede gravkapeller opstod i årene fra 1648 til 1740, og det fornemme kobberspir kom til i 1757.

Det er ikke kjent hvorvidt familien bodde i København kommune eller i det omkringliggende København amt. Kirken ble antagelig brukt av tysktalende i hele Københavnområdet.

Ahrend døde i 1745, 52 år gammel:

«Ahrend Hinrich Löhr begraben auf dem Alten Kirchhof d. 25. gbr. 52 J[ahre].

[Dødsårsak] Schwinds [Schwinden = avta, minske forsvinne].

Stav..ing dp. Leicheswag».

«Schwind» av det høytyske adjektivet «swinde», motsvarer i medisinen «atrofi» eller svinn av celler, vev eller organ på grund av et sykdomstilstand. Muskelatrofi etter benbrudd eller en nerveskade, er eksempel på atrofier.

Johan Diedrich [Dieterich] Löher er fadder når deres barn døpes. Han er også forlover når døtrene Friderica

¹⁸⁹ Folketellingen i 1787 for Tikøb, Aalsgaard, 20.

¹⁹⁰ Kirkebok Skt. Petri, 1728-45: «Begravelsesprotokol», folio 296, nr. 141.

Albertina og Catharina Maria gifter seg.

Johan var antagelig bror til Ahrend. Han døde i 1783, 75 år gammel (Kirkebok Skt Petri, København, 1767-83: «Todten. Protocoll», folio 463).

(Barn IV:2)

Gift med neste ane.

Barn:

Catharina Maria Löhr. Født 03.10.1744 i København amt. Døpt 09.10.1744 i Sankt Petri sogn (København kommune).¹⁹¹ Levde fra 1780 til 1787 i Sankt Annæ, Øster kvarter, Sankt Nicolaj sogn (København kommune). Levde fra 1791 til 1816 i Nørre kvarter, Vår Frue sogn (København amt). Død 16.08.1834 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt). Begravet 19.08.1834 i Stubbekøbing sogn (Maribo amt).¹⁹² (Se IV:2).

V:4 ff fm m

Elisabeth Albertina ???. Levde 1720. Levde fra 1734 til 1744 i København amt.

Jeg har ikke funnet hva Elisabeth Albertina het til etternavn. Da deres barn døpes oppgis kun hennes fornavn. Jeg har heller ikke funnet at Elisabeth Albertine og Ahrend Hinrich giftet seg i Skt. Petri kirke i perioden 1728 til 1734. Jeg har heller ikke funnet når hun døde.

Elisabeth Albertina og Ahrend Hinrich hadde følgende barn (minst):

1734: Dorothea Maria.

1738: Friderica Albertina, gift i 1776 med Sr. Hans Luffe.

1744: Catharina Maria, gift i 1777 med Johan Christopher Berg.

1734: «Den 9. Sept. von Hr. Past. Rohn getaufitt.

Dorothea Maria. Der Vater: Arend Hinrich Löher. Die Mutter: Elisabet Albertina. Gev[attern].

1. Elisabet Häsiker.

2. Elisabet Vasmer.

3. Jgfr. Else Catr. Hagedorn.

4. Hr. CommertzRaht Häßiker.

5. Berend Schmid.

6. Cord Helmer Vasmer.

7. Johan Jacob Häßiker».

(Kirkebok St. Petri, København, 1728-56: «Daabsprotokol», folio 153).

1738: «Den 25. Aug. von d Hr. E Rohn get[aufit].

Friderica Albertina. Vat: Hr. Ahrend Hinrich Löher. Mut: Elisabeth Albertina. Gev[attern].

1. Mad: Anna Christina Hæseckern.

2. Mad: Johanna Maria Höserich.

3. Jfr. Augusta Krojern.

3. Hr. Cancellj .. Johann Baltzer Höserich.

4. Hr. Johan Jacob Hæsecker.

5. Hr. Johan Diderich Löher.

6. Hr. Friderich Brøer».

(Kirkebok St. Petri, København, 1728-56: «Daabsprotokol», folio 283).

(Barn IV:2)

Gift med forrige ane.

V:5 ff mf f

Matthias Hansen. Hattemager. Født omkring 1719. Levde 1740. Levde 1758 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Død 1780 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Begravet 23.06.1780 fra Skt. Morten kirke, Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt).¹⁹³

«Matthias Hansen Hattemager» døde i 1780.

Han ble begravet i Randers Købstad 23.06.1780, 61 år gammel.

(Barn IV:3)

¹⁹¹ Kirkebok St. Petri, København, 1728-56: «Daabsprotokol», folio 501.

¹⁹² Kirkebok Stubbekøbing, 1811-35: «Døde Qvindekjøn», folio 339, nr. 3.

¹⁹³ Kirkebok Skt. Morten, Randers Købstad, 1779-1810: «Begravede», folio 6.

Gift med neste ane.

Barn:

Rudolph Mathiesen. Født 1758 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Døpt 24.06.1758 i Skt. Morten kirke, Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt).¹⁹⁴ Død 09.08.1815 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Begravet 15.08.1815 fra Skt. Morten kirke, Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt).¹⁹⁵ (Se IV:3).

V:6 ff mf m

Kirstine Rasmusdatter. Hattemager. Født omkring 1720. Død 1789 i Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt). Begravet 28.09.1789 fra Skt. Morten kirke, Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt).¹⁹⁶

Kirstine og Matthias hadde følgende barn (minst):

1756: Hans, borger og hattemaker.

1758: Rudolph, kjøpmann og vejmester, gift med Cathrine Marie Schmidt.

1762: En andre dødfødt sønn.

1763: Rasmus.

«1756 Junius:

D: 9 Blev Matthis Hansen Hattemagers Børn Hans Døbt,

Baaren af Niels Bays Kone, Ful[g]t med Jenns Bays Kone

Gb: i Kirk d: 15 Aug:

Faddrene: Andreas Bay, Søren Bay og Anders Sørensen Møller»

(Kirkebok Skt. Morten, Randers, 1731-64: «Daaber Bog», folio 215).

«1763 December:

D: 4. Matthias Hansens Barn Rasmus Døbt,

Baaren af Jenns ... Kone, Var med Bodil ... Hafting.

Gb: i Kirk d: 2 feb:

Faddrene: Andreas Bay, Søren Bay og Jenns Bay»

(Kirkebok Skt. Morten, Randers, 1731-64: «Daaber Bog», folio 272).

Medlemmer av familien Bay forekommer ofte som faddere når Kirstine og Matthias døver sine barn.

I 1781 begraves Jens Rudolphsen Bay:

«December D 3.

Jens Rudolphsen Bay Senior, som har ladet Bygge og Forære det Grundmurede Huus,

indrættet til 2de Skoler Een for fattige Børn, Een for andre Byens Børn - 60»

(Kirkebok Skt. Morten, Randers, 1779-1810: «Begravede», folio 9).

Vi finner Kirstine som enke med sine barn i Randers Kjøbstad ved folketellingen i 1787.

Familien med sine tjenestefolk og innlosjerte bor da i «Stoer Gade, Vestre Side No. 17, 22»:

«Kirstine Rasmusdatter - Madmoder - 69 - Enke efter 1te Ægteskab - Hattemager.

Hans Mathiesen - Hendes Børn - 31 - Ugift - Svende.

Rasmus Mathiesen - Hendes Børn - 23 - Ugift - Svende.

Daniel Hansen - Tieneste Folk - 33 - Ugift - Dreng.

Lars Christensen - Tieneste Folk - 20 - Ugift - Dreng.

Frans Hiort - Tieneste Folk - 14 - Ugift - Dreng.

Mariane Nielsdatter - Tieneste Folk - 18 - Ugift - Tieneste Pige.

Johan Christopher Smidt - Indquarterede - 40 - Ugift - Corporal ved det Jydske Dragoun Regiment.

Jens Hyllegaard - Indquarterede - 24 - Ugift - Dragoun ved ditto».

«Kirstine Rasmusdr Matthiis Hattemagers Enke» - døde i 1789.

Hun ble begravet i Randers 28.09.1789, 69 år gammel.¹⁹⁷

(Barn IV:3)

Gift med forrige ane.

V:19 mf fm f

Anders Pedersen. Levde fra 1749 til 1763 i Hornbæk (Frederiksborg amt).

Anders og Thoren giftet seg i 1749:

«Dom 14 [7. september]

¹⁹⁴ Kirkebok Skt. Morten, Randers Kjøbstad, 1731-64: «Fødde og Døbte», folio 232.

¹⁹⁵ Kirkebok Skt. Morten, Randers Kjøbstad, 1814-17: «Døde Mandkiøn», folio 189, nr. 49.

¹⁹⁶ Kirkebok Skt. Morten, Randers Kjøbstad, 1779-1810: «Begravede», folio 30.

¹⁹⁷ Folketellingen for Randers Kjøbstad i 1787.

...

Trolovede paa Hornb. Anders Pedersen og Thorin Kiolds Daatter.

Forlov Lars Ønsen, Thomas Hanß fra Væboe.»

De ble viet Dom 21 [26. oktober]:

«Viede paa Hornbeck

Anders Pedersen og Thoren Kioldsdatter».

Anders var fadder da Rasmus Nielsen i Steenstrup døbte sin sønn Hendrich i Hornbæk «Fest: Trinit:» i 1754.

Ellen Pedersdatter i Saunte var også en av faddrene, hun var muligens en søster til Anders.

(Kirkebok Tikøb, 1715-64, folio 424).

(Barn IV:10)

Gift 26.10.1749 i Hornbæk kirke, Hornbæk (Frederiksborg amt) med¹⁹⁸ neste ane.

Barn:

Thore Andersdatter. Født 1755 i Hornbæk (Frederiksborg amt). Døpt 02.03.1755 i Hornbæk kirke, Hornbæk (Frederiksborg amt).¹⁹⁹ Levde fra 1786 til 1787 i Hornbæks Leje, Hornbæk (Frederiksborg amt). Levde 1801 i Holmene Markhuse, Tikøb (Frederiksborg amt). Levde 1834 i Gurre Skoledistrikt, Tikøb (Frederiksborg amt). (Se IV:10).

V:20 mf fm m

Thore Kioldsdatter. Levde fra 1749 til 1763 i Hornbæk (Frederiksborg amt).

Thore og Anders hadde følgende barn (minst):

1755: Thore, gift med Niels Mogensen.

1763: Margrethe.

Margrethe ble døpt i 1763:

«Dom Sept[uagésima - 30. januar] Ligeledes Døbt [paa Hornbeck] Anders Pedersens Dotter Margrethe, Jens Jensens Kone bar Barnet.

Fadd: Rasmus Rasmussen, Svend Ønsen, Jens Ønsen, Inger Hendrichsdatter, alle fra Lejet»

(Kirkebok Tikøb, 1715-64, folio 623).

(Barn IV:10)

Gift 26.10.1749 i Hornbæk kirke, Hornbæk (Frederiksborg amt) med²⁰⁰ forrige ane.

¹⁹⁸ Kirkebok Tikøb, 1715-64, folio 336 og 339.

¹⁹⁹ Kirkebok Tikøb, 1715-64, folio 442.

²⁰⁰ Kirkebok Tikøb, 1715-64, folio 336 og 339.

, Marie Cathrine 1788?-1829- (3716)	48
???, Elisabeth Albertina -(1734-1744)-1720- (3394)	68
Andersdatter, Thore 1755-1834- (3719)	64 70
Bendtsen, Peder (1788..1794)-1824 (3721)	49
Berg, Agathon Johan Emil 1805- (1636)	30
Berg, Andrea Louise* Thomasine 1896-1957 (632)	16
Berg, Cathinga Maria Henriette 1817-1876 (1634)	31
Berg, Cornelia Hansine 1859-1869 (3734)	20
Berg, Elisabeth Albertine Dorothea 1818- (1635)	32
Berg, Ellen Dorothea 1850-1864 (1631)	20
Berg, Ellen Vigoline 1873-1896- (624)	12
Berg, Hans Frederik 1815- (1633)	31
Berg, Hansine Cornelia 1851-1852 (3733)	20
Berg, Hansine Kathrine* Margarete 1877-1957 (8)	1 13
Berg, Johan Christopher 1750?-1793 (623)	51
Berg, Johan Christopher Rudolph 1814-1854 (1632)	30
Berg, Johan Peter 1782-1826 (591)	26 56
Berg, Johanne Cordina 1876-1951 (629)	13
Berg, Johannes Cordia Bech 1824-1882 (589)	18 32
Berg, Louise Vilhelmine* 1884-1944 (580)	14
Berg, Marie Christine 1886-1938 (630)	15
Berg, Mary Mathilde 1892-1984 (631)	16
Berg, Peder Viggo 1854-1913 (578)	7 20
Berg, Rasmus 1810- (1638)	30
Berg, Thomas Louis 1882-1883 (958)	14
Berg, Vilhelm 1880-1883 (959)	13
Berg, Vilhelm 1889-1944 (633)	15
Christensen, Ellen Marie 1786-1831 (1183)	45
Christoffersen, Thorgreen 1760?-1810 (3724)	65
Hansen, Matthias 1719?-1780 (3430)	68
Kieldsdatter, Thore -(1749-1763)-1749- (3729)	70
Knudsdatter, Kirsten 1735?-1796 (3426)	63
Lindholm, Anne Kirstine 1809-1862 (3737)	37
Lindholm, Caroline Kirstine 1807-1896 (3736)	36
Lindholm, Christiane Dorthea Maria 1816-1862 (3740)	41
Lindholm, Cornelius Hansen 1782-1851 (1181)	34 63
Lindholm, Hans 1814-1893 (3739)	39
Lindholm, Marie Vilhelmine 1824-1883 (849)	21 43
Lindholm, Peder Andreas 1825-1894 (3743)	43
Lindholm, Peder Outzen 1819-1820 (3741)	41
Lindholm, Petra Bolette 1821-1853 (3742)	42
Lindholm, Ulrikke Sophie 1812-1878 (3738)	38
Löhr, Ahrend Hinrich 1693?-1745 (3393)	67
Löhr, Catharina Maria 1744-1834 (625)	56 68
Löhr, Cathrine Marie Henriette 1808-1812 (1637)	30
Mathiesen, Dorothea 1791-1846 (924)	32 60
Mathiesen, Rudolph 1758-1815 (851)	58 69
Mogensen, Niels (1745..1756)-1834- (3718)	63
Nielsen, Jacob Hendrik Frederik 1823-(..1870) (1178)	22 48
Nielsen, Marius Peder 1849-1850 (1446)	23
Nielsen, Marius Peder Frederik 1851-(1853-1855)- (3726)	24
Nielsen, Mogens 1788-(1832-1845)- (3715)	46 64
Nielsen, Theodora Catharine* Caroline 1855-1931 (622)	17 24
Nielsen, Wilhelmine Louise* Fredericke 1853-1905- (1447)	24
Nygaard, Alf Fredrik 1908-1974 (12)	7
Nygaard, Andrea Viktoria 1904-1991 (10)	6
Nygaard, Fredrik 1880-1960 (5)	1
Nygaard, Lovise Karoline 1903-1912 (582)	6
Nygaard, Solveig Maud 1905-1988 (11)	6
Pedersdatter, Ane 1765?-1787- (3725)	66
Pedersen, Amalie Wilhelmine 1842-1855- (3713)	25
Pedersen, Anders -(1749-1763)-1749- (3728)	69
Pedersen, Bodil Kirstine 1822-1869- (1180)	24 50
Petersen, Bendt -1842- (3712)	25

Rasmusdatter, Kirstine 1720?-1789 (3735)	69
Schmidt, Cathrine Marie 1772?-1829 (1630)	60
Thanning, Mette Maria 1784-1855 (848)	29
Thorgreensdatter, Ane Kirstine 1799-1819- (3722)	50 66
Truelsen, Hans 1742?-1827 (3425)	61

Aabel Bye, Tislund sogn (Haderslev amt)	61 63
Aalsgaard, Tikøb (Fredriksborg amt)	65 66
Aastrup Bye, Aastrup sogn (Maribo amt)	39
Aastrup kirke, Aastrup sogn (Maribo amt)	21 34 36 37 38 39 41 42 43 45 63
Aastrup sogn (Maribo amt)	36 46
Adserbo, Melby sogn (Frederiksværk amt)	1 8 12 13 14 17 20 24
Amager (København kommune)	8 14 15 16 17 20 24
Avnede sogn (Maribo amt)	43
Bregninge Bye, Horbelev sogn (Maribo amt)	43
Christ- og Garnisons Kirken, Rendsborg	22 48
Frederiksberg kirke, Frederiksberg sogn (Frederiksberg kommune)	12 18
Frederiksberg sogn, Frederiksberg kommune	7 17 20 24
Frederiksværk Købstad, Vinderød (Frederiksborg amt)	1 8 12 13 14 17 18 20 21 24 32 43
Frederiksværk kirke, Vinderød (Frederiksborg amt)	1 13 14 18 21 32 43
Glostrup (København amt)	13
Grønland, Kristiania (OS)	2 6 7
Gurre Skoledistrikt, Tikøb (Fredriksborg amt)	64 70
Gøtterup, Tislund sogn (Haderslev amt)	34 61 63
Havreholms Slibemølle, Tikøb (Fredriksborg amt)	50 65 66
Hellebæk (Frederiksborg amt)	22 24 46 48 49 50 64 66
Hellebæk kirke, Hellebæk (Frederiksborg amt)	49
Hellig Kors kirke, Hellig Kors sogn (København kommune)	16
Hellig Kors sogn (København kommune)	1 8 12 13 14 15 16 17 20 24
Helsingør (Frederiksborg amt)	7 12 17 18 20 21 22 23 24 25 48 50
Holmene Markhuse, Tikøb (Fredriksborg amt)	64 70
Hornbæk (Frederiksborg amt)	24 49 50 64 66 69 70
Hornbæk kirke, Hornbæk (Frederiksborg amt)	24 50 64 70
Hornbæks Leje, Hornbæk (Frederiksborg amt)	63 64 70
Hullebæk Bye, Systofte sogn (Maribo amt)	39
Karleby sogn (Maribo amt)	39
Kristiania (OS)	1 2 6 7
København amt	56 68
København kommune	15 16 31
Købstaden, Nykøbing Falster sogn (Maribo amt)	41
Køge sogn (Roskilde amt)	26 30 56
Landdistriktet, Nykøbing Falster sogn (Maribo amt)	37
Lier (BU)	7
Melby (Frederiksværk amt)	14 15
Melby kirke, Melby (Frederiksværk amt)	14 15
Moseby, Aastrup sogn (Maribo amt)	20 21 22 34 36 37 38 39 41 42 43 45 63
Mørke kirke, Mørke sogn (Randers amt)	30 34
Mørke sogn (Randers amt)	60 61
Nikolaj kirke, Køge sogn (Roskilde amt)	29 30
Nykøbing kirke, Nykøbing Falster sogn (Maribo amt)	37 41
Nørre Ørslev kirke, Nørre Ørslev sogn (Maribo amt)	42
Nørre Ørslev sogn (Maribo amt)	42 43
Nørre kvarter, Vår Frue sogn (København amt)	26 51 56 68
Orø sogn (Holbæk amt)	38
Oslo (OS)	1 2 13
Oslo	6
Rendsborg, Holstein	22 46 48 64
Riserup Bye, Nørre Vedby sogn (Maribo amt)	42
Roskilde Købstad (Roskilde amt)	36
Rødby købstad (Maribo amt)	39
Sankt Annæ, Øster kvarter, Sankt Nicolaj sogn (København kommune)	26 51 56 68
Sankt Nicolaj kirke, Sankt Nicolaj sogn (København kommune)	26 56
Sankt Petri kirke, Sankt Petri sogn (København kommune)	67
Sankt Petri sogn (København kommune)	56 68
Sankt Stefan kirke, Sankt Stefan sogn (København kommune)	15
Sankt Stefan sogn (København kommune)	1 8 13 14 15 17 20 24
Sengeløse (København amt)	29
Sengeløse kirke, Sengeløse (København amt)	29 56 58
Skt. Mariæ kirke, Helsingør (Frederiksborg amt)	20 24
Skt. Morten kirke, Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt)	30 32 58 60 68 69

Skt. Morten sogn, Randers (Randers amt)	26	30	32	56	58	60	68	69
Skt. Olai kirke, Helsingør (Frederiksborg amt)	12	17	20	23	24	25		
Stubbekøbing kirke, Stubbekøbing sogn (Maribo amt)	20	31	32	43	60			
Stubbekøbing sogn (Maribo amt)	7	18	20	21	26	31	32	38
Systofte sogn (Maribo amt)								37
Tikøb (Fredriksborg amt)	22	24	46	48	50	64		
Tikøb kirke, Tikøb (Fredriksborg amt)	23	24	26	46	50	51	64	65
Timotheus sogn (København kommune)	16	17	24					
Tislund kirke, Tislund sogn (Haderslev amt)	34	61	63					
Tislund sogn (Haderslev amt)								63
Tøyengt. 28, Grønland, Kristiania (OS)								6
Vellerup Bye, Agerskov sogn (Haderslev amt)	34	63						
Vestre kirkegård (København kommune)	8	13	17	20	24			
Vinderød (Frederiksværk amt)								14
Vor Frelser sogn (København kommune)	8	14	15	16	17	20	24	
Vor Frue kirke, Vor Frue sogn (København kommune)								31
Vor Frue sogn (København kommune)								31
Vår Frelsers kirke, Kristiania (OS)								1
Østre Gravlund, Oslo	1	2	13					
Østre kirkegård (København kommune)								51